

ORLOGSMINDER

*Skildringer og
Skitser fra danske Orlogstogter*

1878-1919

af

E. WESSEL

KØBENHAVN

V. Pios Boghandel (Poul Branner)

1926.

ORLOGSMINDER

Janus Lorentzen .
1934.

2 < ORLOGSMINDER >

SKILDRINGER OG SKITSER FRA DANSKE
ORLOGSTOGTER 1878—1919

AF

1 < E. WESSEL >

KAPTAJN

V. PIOS BOGHANDEL — POVL BRANNER
NØRREGADE — KØBENHAVN

< 1926 >

PRINTED IN DENMARK

DET HOFFENBERGSKE ETABL. KØBEN

F O R O R D

DA den danske Orlogsmarines Sejlskibstogter vel nu er ophørte for stedse, har jeg fremdraget nogle Minder fra den sidste Sejlskibsperiode og dertil knyttet nogle Skildringer og Skitser fra enkelte andre Togter og af nogle Tildragelser, som neppe vil gentage sig.

København, i September.

E. W.

INDHOLDSFORTEGNELSE

<i>Paa Togt til Vestindien</i>	9	Møde med en Baad paa Atlanterhavet. — Negeroprøret paa St. Croix. — Besøg paa Puerto-Rico. — Hjemrejse.	SHELLAN 1874/5
<i>Kadetskibet</i>	22	Madeira. — Amsterdam. — Kong Oscar II' Besøg i Kadetskibet. — »Hejmdal« mister begge Ankre. — Cadiz. — Tanger. — Om Kap med Ekspresen. — Kongen af »Jan Mayen«. — Lissabon. — »Hejmdal«s Baade bjærger amerikanske Matroser. — Verdensudstillingen i Antwerpen.	HEJMDAL 1881 + 1882
<i>Fregatten »Jylland«s næstsidste Rejse</i>	39	Besøg i Edinburgh. — En Byge i Skagerak. — Fest i Ebeltoft.	+ 1883 + 1884 + 1885
<i>I Middelhavet</i>	46	Barcelona. — Toulon. — Athen. — Smyrna. — Pola. — Malta. — Hjemrejse.	1886 DAEMAR 1886
<i>Franske Kunstnere besøger Panserskibet »Helgoland«</i>	61	Brygger Jacobsen.	1888
<i>Briggen »Ørnen«</i>	64	Besøg i Danzig. — Til Manøvrer med det 17. Armékorps. — En Eksplosion om Bord.	1891
<i>Nord-Østersøkanalens Indvielse</i>	78	Hamborg. — Holger Drachmann. — Kanalfarten. — Kiel, Grundstensnedlæggelse, Flaadeparade. — »Sardegna«s Grundstødning.	1895 GEYSER + HEKLA 1891

DANMARK 1826 GÅRDEBØGEN 1859 HOLLAND 1819 RUSLAND 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000	<p><i>Fra Færøerne til Lissabon</i>..... 95 Færingen, der bortførtes til Skotland. — Besøg i Rothesay. — Lissabon.</p> <p><i>Paa Fiskeriinspektion i Nordsøen</i>..... 105 Krig med tyske Pølsemagere. — Besøg i Ostende.</p> <p><i>Panserskibet »Tordenskjold« i Rusland</i>..... 113 Til Fest i Admiral Rojestwenskis Flagskib. — St. Petersborg. — Storfyrsttronfølgerens Bisættelse.</p> <p><i>Rundt Storbritannien og Irland</i>..... 122 »Ingolf« i Fare. — Til Lunch hos Lord-Provost i Glasgow. — Engelsk Flaadebesøg ved Esbjerg.</p> <p><i>Til Kroningsfest i Trondhjem</i>..... 132 Kroningen. — Kong Haakon besøger den danske Flaadeafdeling.</p> <p><i>Med »Beskytteren« paa Færøerne</i>..... 140 Det færøske Fiskeri og Trawlerne. — »Beskytte- ren«s øvrige Virksomhed. — Orkanagtig Storm paa Thorshavn Red. — Besøg af tyske Krigsskibe.</p> <p><i>Med Stationsskibet i Nordsøen i Begyndelsen af Verdenskrigen</i>..... 153 Drivminer. — U. 16. — Tysk Luftskib L. III. — Skonnerten »Jason«.</p> <p><i>Blandt hjemvendende, fremmede Krigsfanger...</i> 168 Mesterbokseren. — Japanere og Hinduer.</p>
---	---

PAA TOGT TIL VESTINDIEN

---

*Møde med en Baad paa Atlanterhavet.
Negeroprøret paa St. Croix.*

I Efteraaret 1878 udbrød et Negeroprør paa St. Croix, og Udrustningen af Fregatten »Sjælland«, der var bestemt til Stationsskib ved de vestindiske Øer, blev fremskyndet med al Kraft.

Den 11. Oktober hejstes Kommandoen, og faa Dage efter afsejlede Fregatten med Plymouth som Maal.

Besætningen bestod af godt 400 Mand.

Rejsen over Nordsøen frembød intet af Interesse, undtagen haardt Vejr, saa Fregatten straks fik Lejlighed til at vise sine forøvrigt godt kendte Egenskaber som Søskib.

Den 19. ankredes ved Plymouth, men allerede næste Dag, efter endt Kulfyldning, fortsattes Rejsen. For frisk Kuling stod Fregatten Kanalen ud, Sydvest over, forbi Azorerne for at opsøge Passaten.

Naar man har faaet Passaten, begynder en rolig Periode, hvor Vinden blæser fra nordøstlig Retning og med nogenlunde samme Styrke, ofte dog med voldsomme Byger eller Vindstille.

Alt gaar sin rolige Gang, der tages fat med Øvelser og Skibsarbejde, og kun de svære Dønninger virker forstyrrende.

Den ene Dag gaar som den anden, Fregatten arbejder sig vestover med alle Sejl til.

Livet om Bord begynder at blive ensformigt, det samme gælder Kosten. Det ferske Kød er opbrugt; salt Kød, Flæsk og Konserves er alt, hvad der bydes paa. Det ferske Vand har tabt den friske Smag.

Blikket glider ud over den store Havflade, og de evindelige Dønninger; der spejdes for om muligt at opdage en Sejler. Tænk at faa en eller anden Nyhed pr. Signal! Der findes ingen Gnistelegraf, som bringer Melding fra den store Verden.

Saa sker der pludselig noget. En Dag i Middagsstunden, da alle har søgt Hvile — kun den vagt-havende Officer og Udkiggen er vaagne —, gaar det som en Løbeild gennem Skibet, at Udkiggen har meldt for noget, der var i Sigte, men hvad var dette noget? Kun en Prik!

Alle Mand er paa Dækket, til Vejrs i Vant og Mærs, de mest nysgerrige ude paa Sprydet; alle Kikkerter er fremme.

Forskellige Gisninger: Drivgoods, en Hval, en Baad. Endelig faar man Vished. Genstanden er virkelig en Baad; men der hengaar lang Tid, inden det kan afgøres, om der er Mennesker i Baaden.

Saa faar man Syn for Sagn. Der er fem Mand i Baaden. Det lille Fartøj nærmer sig hurtigt Skibet, to af Besætningen er Negre.

Fregatten giver Undersejlene op og braser bak. Baaden faar Slæbeende fra Faldrebet. Det viser sig, at Baaden hører til et tysk Skib, en lille Bark, som er paa Rejse fra sydamerikansk Havn til Hamborg. Om Bord i Barken, der har været længe undervejs, har Feberen hærget Besætningen; en eller to er døde, og flere Syge er haardt angrebne; de ferske Provisioner er forlængst opbrugte, af spise- ligt fersk Kød findes kun en Kanarieflugt. Med Vandbeholdningen er det saa som saa, og Medikamenter savnes i høj Grad.

Da Sygdommen er smitsom, bliver det ikke til- ladt Baadens Besætning at komme om Bord, men Spise- og Drikkevarer samt Tobak bliver delt ud i rigelig Mængde.

Fra det tyske Skib havde man tidligt opdaget Fregattens høje Rejsning, der ragede op over Horizon- ten, og straks sat Baad i Vandet for at skaffe Hjælp.

Nu bliver der Røre om Bord, en af de store uden- bords Chalupper sættes i Vandet og bemandedes med kraftige Matroser. Proviant og Medikamenter stu- ves i Fartøjet, og Hjælpeekspeditionen under Kom- mando af en Officer afgaar til det tyske Skib med-

tagende Baaden. Skibets anden Læge — en senere medicinsk Professor ved Københavns Universitet — følger med for at tilse de Syge.

Hen paa Eftermiddagen vendte Chaluppen tilbage, og Baadsbesætningens Fremstilling af Situationen i det tyske Skib blev tilfulde bekræftet.

Om Aftenen friskede det i, og det fremmede Skib var snart ude af Sigte.

Atter gaar Livet sin vante Gang, man nærmer sig Maalet, Varmen tager til, og saa indtræffer der atter noget.

Skibets ældste Underofficer havde været syg i længere Tid. Lægerne stillede Diagnosen: Tyfus, saa indtraadte pludselig en Krise — og Døden.

Da Begravelse eller Overbordsætning maa foregaa hurtigst muligt paa Grund af Varmen, blev Forberedelserne truffet med det samme. Næste Dag til fastsat Tid var Kisten, indsvøbt i Dannebrogflag, hensat paa Skansen. Mandskabet i fineste Puds og Flaget paa halv Stang.

Da Ceremonien var til Ende, og Jordpaakastelsen (med Sand) havde fundet Sted, blev Kisten baa-ret til Faldrebet, der var aabnet. Undersejlene blev givet op, Kisten firet ud og overgivet til det store Hav, der hurtigt tog den i sin Favn. Overbordsætningen gjorde et stærkt Indtryk paa Mandskabet og ikke mindst paa de 36 Lærlinge, der for første Gang overværede en saa gribende Handling.

Fregatten stævner videre mod Maalet, man ser Flyvefisk i Massevis, Varmen er ulidelig.

Observationerne viser, at Landkending kan ven-

tes med det første. Udkiggen er dobbelt agtpaaigivende, da den første, der melder »Land i Sigte«, erholder Chefens traditionelle Belønning: Cigarer og Vin. Endelig lyder Raabet: »Land forude«. Bestik og Observationer stemmer nøjagtigt. Det er den engelske Ø Antigua, der haves i Sigte.

Den 25. November ankrede Fregatten paa St. Thomas' Red. Da det danske Flag, der vajede paa Fortet, var saluteret, roede Chefen i Land for at melde Skibets Ankomst til Guvernøren. Om Bord fik alle travlt med at studere Posten og de stedlige Aviser.

De dengang Dansk-vestindiske Besiddelser bestaar af de tre Øer St. Thomas, St. Croix og St. Jan. St. Thomas og St. Jan hører til de saakaldte Virgin Islands (Jomfru Øerne) og er de nordligste. St. Jan ligger tæt Øst for St. Thomas. Øen er opfyldt af lave Bjerge, bevoksede med Skov og Krat, den er næsten udyrket og blottet for al Kultur. St. Croix ligger noget isoleret, Syd for de andre, skilt fra disse ved oceanske Dybder paa over 4000 Meter. Øen er Typen paa en tropisk Kulturø, hvor der dyrkes udelukkende Sukker.

Paa St. Croix findes ca. hundrede Plantager, og det var en Guldgrube at være Ejer af en saadan. Ikke sjældent blev Overskuddet af et godt Aars Høst tilstrækkeligt til at dække den hele Sum, Plantagen var købt for.

Sporene af Aaringers Velstand viste sig endnu paa vore Øer under Fregattens Ophold, om end de senere Aars Tilbagegang gjorde dem mindre frem-

trædende. Der var bygget mange store Plantageejendomme og anlagt gode Landeveje, som stod fuldt paa Højde med de bedste Veje i Danmark. Palmetræer langs Vejsiderne dannede pragtfulde Alléer.

Ved Negrenes Emancipation fik Sukkeravlen sit Knæk, hvortil senere kom Sukkerdyrkningen i Europa, der trykkede Priserne.

St. Thomas, hvor Guvernøren residerer, er Centrum for Øernes Handel og Skibsfart, alt Liv koncentrerer sig i Byen: Charlotte Amalie (sædvanlig kaldt St. Thomas), der dog tabte sin Betydning som Ordre- og Depotplads samt Anløbshavn for de store Dampskibslinier, der befærder det vestindiske Omraade, da Barbados begyndte at optræde som Konkurrent, men en dygtig Handelsstand havde forstaaet at drage Fordel af de gunstige Forhold, og Guld flød i Strømme til Byen.

St. Thomas' fortrinlige Havn, som er den bedste i Vestindien, er tilgængelig for de største Skibe og yder Læ mod Passaten, som blæser den største Del af Aaret. Om Sommeren blæser der dog ofte sydlige Vinde, og paa denne Tid indtræffer Orkanerne.

Byen ligger smukt ved Foden af en Bjergryg, som beskytter den mod Nord. Hovedgaden med dens Magasiner og Pakhuse gaar parallelt med Stranden. Fra Hovedgaden fører Sidegader ind i Dalene mellem Bakkerne.

Øens Befolkning bestaar af Hvide, Kulørte og Sorte. Negrene var oprindelig Slaver, men tiltvang sig Friheden ved en Opstand, der brød ud i 1849.

Af Guvernementet modtog Fregatten Ordre til at

tage Station ved St. Croix og overtage Sikringstjeneste paa Øen. Dampen blev sat op, Ankret hevet hjem, og Kursen sat paa Frederikssted, som er beliggende paa Øens Vestside.

Som tidligere nævnt, udbrød Oprøret paa St. Croix, inden Fregatten tiltraadte sit Togt, men ved Hjælp af den paa Øerne garnisonerende Hærstyrke var Opstanden dæmpet og Urostifterne fængslede. Uroen gærede dog stadig, og der ventedes nye Udbrud.

Aarsagen til Oprøret og dettes Forløb skal ikke omtales her. Det er en bekendt Sag, at der fremkom stærk Kritik mod Styrelsen. Begivenhederne afstedkom ogsaa store Ulykker og standsede Sukkerdriften i lang Tid, men omsider blev Roen dog genoprettet.

Naar Negre ved Agitation eller andre Følelser opildnes til voldsomme Handlinger, er de farlige Fjender, der ikke skyer noget Angrebsmiddel. Naar dertil kommer en hensynsløs Mishandling af Hvide, der kommer i deres Vold, vil det forstaas, at der under en Negerrevolte udspilles Rædselsscener af den frygteligste Art.

Ved Ankomsten til St. Croix fik Fregattens Besætning dette konstateret. Frederikssted i Ruiner, demolerede Plantagebygninger og afbrændte Sukkermarker viste Ødelæggelsens Vederstyggelighed.

Da Fregatten havde indtaget sin Station, blev der landsat Matrosdetachementer under Kommando af Officerer, og Styrkerne lagdes i Kantonnement forskellige Steder paa Øen, bl. a. i Christianssted, som ligger paa Østsiden. Særlige Vagtposter etableredes

ved Fængslerne. Hver ottende eller fjortende Dag fandt Afløsning Sted.

Fregatten forblev ved Frederikssted, hvor Ankerpladsen frembyder Læ for Passaten, men der sætter en svær Brænding ind paa Land.

Under det ret lange Ophold ved St. Croix skete intet af Betydning; enkelte Forstyrrelser fandt dog Sted i Fængslerne, hvor Urostifterne til Tider leverede Batailler indbyrdes i Fangecellerne; men Udskjelserne hørte hurtigt op, da Skildvagterne paa de urolige Gange satte Kridtmærker paa Dørene til Cellerne, hvis Beboere saa næste Morgen maatte stille til Rotting i Fængselsgaarden. Det blev sagt, at Arrestforvareren, der besørgede Afstraffelsen, ikke lagde Fingrene imellem.

Efterhaanden faldt der Ro over Gemytterne, og Samkvemmet med Land blev livligere; da Forholdene stadig udviklede sig roligt, blev Stationen hævet og Fregatten frit stillet. Sikringsstyrken blev dog først taget om Bord senere.

Fra St. Croix blev Stationen forlagt til St. Thomas, og var der stille paa den førstnævnte Ø, var der til Gengæld Liv paa den sidstnævnte.

Det italienske Krigsskib »Christopher Columbus« med en italiensk Prins om Bord laa til Ankers i Havnen, og Byen havde Besøg af et norsk og flere amerikanske Orlogsskibe. Postdampere kom og gik, og mange Fragtdampere søgte Havnen for Kul og Ordre.

Naar der fra Skibene kastedes blanke Sølvmonter i Vandet, sprang Negerdrengene fra Pramme og

Baade i Nærheden straks udenbords, dykkede ned og kom triumferende op med Mønten i Haanden. At der var Hajer i Massevis, var ingen Hindring. Der siges, at disse Havets værste Rovfisk ikke æder sorte Mennesker.

En af Fregattens Officerer, der var en udmærket Svømmer, tog hver Morgen sit Bad udenbords og svømmede til Trods for Hajerne et Par Gange rundt om Skibet.

St Thomas Red er, som tidligere anført, en udmærket Havn, kun maa man i Orkantiden give nøje Agt paa Barometret, naar det trækker op til daarligt Vejr, og ikke undlade at tage sine Forholdsregler, enten forlade Havnen, naar Orkanen indtræder, eller ride den af til Ankers.

Fregatten var dog ikke udsat for de mægtige Elementers Rasen, men Besøget faldt jo ogsaa udenfor Orkantiden.

Som Kuriosum skal anføres følgende lille Notits i Admiral van Dockums »Livserindringer«.

»Som Minde om Generalguvernør Bardenfleths Bestyrelse anførtes jevnlig, dengang jeg var ansat i Vestindien, hans Orkan-Forordning, der begynder med de Ord: »To Timer før Orkanen begynder, skal Trommen røres o. s. v.« Det minder om Brandmajoren i »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«, der paastaar, at skal Munderingen sidde net, maa den tages paa, mindst en halv Time før Ilden begynder.«

Under Opholdet ved St. Thomas afholdtes Mid-
Orlogsminder.

dage og Baller for at fejre den italienske Prins. Officerne fra Krigsskibene traadte manges spansk Dans med de vestindiske Damer, der dansede med den Ynde og Gratie, som er almindelig i Troperne. De smukke og temperamentfulde Kreolerinder gjorde stormende Lykke.

I »Emancipation-Garden« lyttede en talrig Skare af Byens Befolkning til Tonerne af Fregattens eller de fremmede Krigsskibes Orkestre, som nu og da afholdt Koncerter.

Medens Fregatten opholdt sig i Vestindien, udbrød en Feberepidemi om Bord. Sygdommen tog hurtigt Fart. De haardest angrebne lagdes i Land; men største Delen blev om Bord. I den værste Periode var der henimod et halvt hundrede Syge, anbragte i Hængekøjer paa Batteriet.

Tre Gange daglig maatte Mandskabet møde til »Kinin«; og hyppigt foretog Fregatten korte Kryds med aabne Batteriporte for at skaffe Luftfornylse til underste Dæk. Skibets erfarne Overlæge fik om-sider Bugt med Sygdommen, men Epidemien krævede et Offer: en Værnepligtig, der var indlagt paa Sygehuset i Land, bukkede under for Sygdommen.

Besøg paa Puerto-Rico.

I Begyndelsen af Marts afgang Fregatten til Puerto-Rico, vistnok paa et Høflighedsbesøg, da de spanske Myndigheder havde tilbudt Hjælp, da Oprøret brød ud.

Puerto-Rico er en stor Ø med næsten en Million Indbyggere; flere lave Bjergkæder strækker sig fra Øst til Vest.

Passaten blæser med stor Stadighed og fremkalder en stærk Brænding paa Øens Nordside, saa Havnene er usikre.

Puerto-Rico blev opdaget af Columbus paa hans anden Rejse. I Aaret 1510 grundlagde Ponce de Léon den første spanske Koloni paa Øen, men Spanierne laa ofte i Strid med den indfødte karaibiske Befolkning, der altid nærrede oprørske Tendenser. I mange Aar tjente Øen som Forvisningssted.

I Hovedstaden St. Juans ret rummelige Havn fandt Fregatten god Ankerplads, og Besøget fik den fornøjeligste Karakter. St. Juan var allerede den Gang et lille Paris med brede Gader og smukke Bygninger. Paa »Strøget« fandtes moderne Varehuse og Butikker samt flotte Restauranter.

Da Fregatten havde afsluttet sit Besøg og var klar til Afsejling, manglede to Mand, der ikke var mødt efter Landlov. Ved Efterforskning viste det sig, at de udeblevne var anholdt af Politiet og arresterede for støjende Demonstrationer under Kirkegang i Katedralen. Antagelig har de unge Mennesker ikke kunnet taale den »fine Rom«, som serveredes paa Byens offentlige Steder.

Ved Henvendelse til Myndighederne blev der hurtigt udvirket Løsladelse, saa Fregatten kom af Sted med nogle Timers Forsinkelse. At Chefens Følelser med Hensyn til Straffens Udmaaling for de to Syn-

deres Vedkommende ikke stemtes blidere, siger sig selv.

Hjemrejse.

Efter Fregattens Tilbagekomst til St. Thomas foretog Skibet flere Inspektionsture til St. Croix og medtog beredvilligt Passagerer, baade Hvide og Sorte, da den Komfort, der blev budt de rejsende i Passagerbaaden »Vigilant«, en gammel, forhenværende Sørøverskonnert, ikke var overvældende. Paa Turene mellem Øerne fik Folkene ofte en Svingom med de sorte Piger, med hvilke de forøvrigt var godt kendte fra Negerballerne i Land.

Efterhaanden som Tiden gik, begyndte Besætningen, hvoraf de fleste var Værnepligtige, at længes efter at komme hjem og genoptage deres daglige Dont. Stor blev derfor Glæden, da Ordren om Hjemrejse indløb i Slutningen af Marts.

Efter en bevæget Afsked med Venner og Bekendte littede Fregatten for sidste Gang sit Anker den 30. Marts og satte Kursen hjemefter. Den sædvanlige Sejlskibsrute nordpaa, forbi Bermuda-Øerne og østover i Vestenvindsbæltet, blev fulgt.

Overgangen til det barske nordlige Klima var ret følelig, og Aprilstormene udeblev ikke. I flere Etmaal lænsede Fregatten for Takkel og Toug, da Sejl ikke kunde føres. Den 23. April ankom Skibet til Plymouth, hvorfra Rejsen fortsattes til København med et kort Ophold ved Isle of Wight. I Begyndelsen af Maj ankom Fregatten til København, og midt i

Maaneden blev Kommandoen strøget. Togtet var forbi, og tilbage var kun Mindet om Vestindiens Herligheder, Befolkningens Gæstfrihed, Tropesolen og de sorte, stjerneklare Nætter, men ikke mindst har Mødet med den lille Baad paa det store Atlanterhav præget sig i Erindringen.

KADETSKIBET

Marinens vordende Officerer (Kadetterne) fik i Firserne deres sømandsmæssige Uddannelse i Kadetskibet, Korvetten »Hejmdal«, der var udrustet hvert Aar fra medio Maj til medio August, og derefter i en Kanonbaad paa et fjorten Dages Togt.

Korvetten »Hejmdal« var et Sejlskib (barkrigget) med Hjælpemaskine. Om Bord i dette Skib blev Kadetterne uddannede i Sømandsskab, Sejlmanøvrer, Vagttjeneste, Navigation m. m. og desuden i militære Fag: Artilleri, Skydning, Eksercits m. m. Med Kadetskibet foretoges længere Rejser, saavel til nordlige som sydlige Farvande, med det Formaal at lære Kadetterne Sejlads og Navigation i europæiske og tilstødende Farvande.

Efter Togtet med Kadetskibet overgik Kadetterne til Kanonbaaden, der udelukkende besejlede de danske Farvande.

I Kanonbaaden udførte de vordende Officerer ikke alene al Matrostjeneste, men ogsaa Tjenesten som Maskinist og Fyrbøder, selvfølgelig under kyn-dige Læreres Vejledning. Kadetterne deltog ialt i 5 Kadetskibstogter inden Udnævnelsen til Officer.

Hvert andet Aar var Chefen for Søofficersskolen Chef for Skoleskibet, hvad der var af stor Betydning, da han derved erhvervede sig et indgaaende Kendskab til hver enkelt Kadets Standpunkt, saavel i teoretisk som praktisk Retning.

Madeira. — Amsterdam.

I Maj 1881 hejstes Kommandoen i Korvetten »Hejmdal« med Chefen for Søofficersskolen som Chef, og Rejsen gik Syd paa til Madeira. Undervejs tog Skibet fjorten Dages Ophold i Nordsøen paa Dogger-Banke, hvor den første Uddannelse i Sejlmanøvrer fandt Sted. Dogger-Banke, den kendte Fiskeplads, er Fangststedet for store Kabliov, hvorfra Navnet skriver sig, idet Dogger er det gamle hollandske Ord for Kabliov. Naar Banken var valgt til Manøvreplads, laa det i dens Beliggenhed midt i Nordsøen, hvor der var Driverum til alle Sider. Desuden var der jo ikke altid smult Vande, saa Besætningen blev hurtig søvant.

Paa Banken foretoges alle Slags Sejlmanøvrer,

og da Tiden var omme, sattes Kursen paa Kanalen, hvor en engelsk Havn blev anløbet.

Da Kanalen var passeret, kunde Skruen hejses og alle Sejl tilsættes. For en frisk nordlig Brise stod Korvetten Syd paa. Af Manøvrer foretoges kun de nødvendige, og Mandskabets Uddannelse i Kanon-eksercits og andre militære Fag paabegyndtes.

Hyppigt foretoges dog Bjærgningsmanøvre: Redningsbojen kastes i Vandet; der bjærges Sejl og manøvreres for at tage Farten af Skibet, Redningsbaaden sættes i Vandet. Naar Bojen er taget op, hejses Fartøjet; der brases fuldt, og Skibet lægges igen paa Kurs.

Den nordlige Brise holdt sig, og Korvetten udløb store Distancer i Etmaalet. En af de første Dage i Juli kom Madeira i Sigte. Som en toppet, blaa Skybanke tonede Landet frem i Morgendisen, og lidt efter lidt hævede den grønne Ø sig op af det dybe, blaa Hav, bestraalet af en glødende Sol.

Da Korvetten havde rundet Øens Østpynt, laa Funchal (Hovedstaden) straalende i al sin Pragt, et storslaaet Skønhedsindtryk.

Korvetten var neppe kommet til Ankers, før et Mylder af Baade omringede Skibet. Baadene bugnede af de herligste Frugter. De solbrændte Mænd i Baadene entrede straks op og tog Fordækket i Besiddelse. Fra andre Baade langedes Bure med Papegøjer og andre Fugle, indlagte Skrin, Blomster af Fuglefjer og Straastole op paa Dækket, og Handelen gik snart rask fra Haanden. Gamle Klæder var et udmærket Betalingsmiddel, og Kadetterne tiltuskede

sig de Indfødtes Herligheder ved Ofre af de ældste Klædningsstykker.

Øens Befolkning bestaar af Portugisere, der i Aarenes Løb er stærkt blandede med Maurere og Negre. Det subtropiske Klima giver en overordentlig mild Vinter og en forholdsvis lav Temperatur om Sommeren.

Under Opholdet blev der foretaget Ride- og Køreture med medbragte Frokostkurve. Paa Byens Torv stod altid opsadlede Heste, hver med sin Fører, stærke, solbrændte Bjergmænd med smaa, spidse Huer paa Hovedet. Den bedste Hest blev valgt, og afsted gik det i Trav og Galop op ad de stejle Bjergveje, som er brolagte med smaa, runde, glatte Sten. De Indfødte løb bagefter og piskede paa Dyrene. Ofte gik Turen til et gammelt Kloster, der laa paa Toppen af et Bjerg mellem Blomster, Palmer og Vinhaver.

I Klostret nød man de medbragte Forfriskninger, og den gyldne Landvin perlede i Bægrene. Vinen i Forbindelse med Duften af de mange Blomster virkede let bedøvende. Fra Klostret havde man den vidunderligste Udsigt over det mægtige, azurblaa Ocean, og Luften var let og ren.

Turen nedover gik i strygende Fart; enkelte af Deltagerne ombyttede Heste med Slæder, som fandtes i stor Mængde, og hurtigt gik det ned ad de glatte Veje.

De Indfødte løb ved Siden af Slæden, styrede og bremsede denne, og Kadetterne lod staa til.

Den danske Konsul indbød til Middag i sin Villa,

og efter en udsøgt Diner med herlige Vine af Øens ældste Aargange, betragtede Gæsterne fra Husets Balkon den skønne, stjerneklare Himmel over det store Atlanterhav.

Da Opholdet var endt, stod Korvetten Nord paa, og efter en Sejlads paa 14 Dage naaedes den hollandske Kyst. I en paalands Storm, hvor høje Søer væltede ind over Molerne, passerede »Hejmdal« Slusen ved Ijmuiden og stod ind i Nordsp-Kanalen, der bugter sig gennem det flade Land med de mange Møller og de sirlige smaa Huse, omgivet af Blomsterhaver. Efter et Par Timers Sejlads fortøjede Skibet i en af de store Dokker ved Amsterdam,

Hvad der giver denne By et ejendommeligt Præg, er de mange Kanaler, der gennemskærer den og danner Øer, som er forbundne med Broer. De fleste af Byens Huse er byggede paa nedrammede Pæle; ved et Lag Cement over Pælene beskyttes Husene mod Fugtighed. I de brede Gader er Kanalens Sider beplantede med Træer, mange Steder mangler Fortove, og Husene staar lige ned i Vandet.

Under Opholdet i Amsterdam besaa Kadetterne de store Dokker, af hvilke Østdok og Vestdok tilsammen rummer et Utal af Skibe. Disse Dokker afgiver Kajplads for de fra Kolonierne kommende store Skibe.

Diamantsliberierne, der florerer stærkt i Amsterdam, og Jødekwarteret, i hvis smalle, smudsige Gyder der rører sig et mærkeligt Handelsliv, besøgtes gentagne Gange.

Fra Holland gik Rejsen til de danske Farvande.

Kong Oskar II' Besøg i Kadetskibet.

»Hejmdal« mister begge Ankre.

Næste Aar gik Rejsen til Østersøen, hvor Skibet tog Manøvreplass i Farvandet mellem Møen og Rygen og senere Øst for Bornholm.

Chefen var en udenfor Skolen staaende Officer, der vandt Kadetternes Tillid ved sin rolige, besindige og elskværdige Optræden, men han manglede Skolechefens Temperament, Myndighed og fortrinlige Egenskaber som Sømand. I Begyndelsen af Juli skulde Skibet anløbe Stockholm for at repræsentere Marinen ved Kong Oskars Sølvbryllup.

Til den fastsatte Tid ankrede Korvetten paa Mälaren udfor Skeppsholmen. Byen, der var i Festdragt og laa badet i Sol, tog sig pragtfuld ud. I Gaderne bar Livet Præg af det store Fremmedbesøg. Mange udenlandske Fyrster, der repræsenterede de forskellige Kongehuse, saas hyppigt, naar de foretog Kjøreture i de smukke kongelige Ekvipager.

Da de store Fester var overstaaede, fik Skibet Meddelelse om, at Kongen vilde aflægge et Besøg om Bord.

Paa den fastsatte Dag var »Hejmdal« flagsmykket fra Top til Taa og rede til at modtage Sverrigs Konge, der under dundrende Salut fra Batteriet og de mange Krigsskibe kom roende i den svenske Kongechalup.

I Korvetten var Mandskabet opstillet til Parade, og paa Falderebstrappens nederste Trin modtog Ski-

1882

bets Chef den høje Monark, der var iført dansk Admiralsuniform. Ledsaget af et glimrende Følge passerede Kongen Fronten af de solbrændte Gutter. Officererne blev forestillede, og, da Kongen passerede Kadetternes Række, nævnede hver enkelt sit Navn, hvoraf nogle syntes at vække hans Opmærksomhed. Majestæten stoppede hyppigt op og udspurgte Kadetterne om Familieforhold og lignende.

Efter Præsentationen indbød Kongen Kadetterne til Cirkusforestilling med paafølgende Souper paa Hasselbacken samme Dag. At den svenske Konges Skaal blev drukket gentagne Gange under det animerede Festmaaltid, siger sig selv.

Fra Stockholm afsejlede Korvetten til Trondhjem. I Mundingen af den norske Skærgaard, som fører ind til Trondhjem, ankrede Skibet ved Rundø. Øen beboes af en Fiskerbefolkning af en ejendommelig Type, der minder om de gamle Vikinger. Mændene er store og stærke med kraftigt Haar og Skæg, faamælende og klædt i grove Kofter. Kultur og Civilisation synes dem fjern. Kvinderne er høje, kraftige og statelige, men med grove Træk.

Alle Øens Beboere kom om Bord. Paa Korvetens Dæk blev de fremmede underholdt med Musik, Sang og Dans samt et lille Traktement af Vin og Kage.

Da Fiskerne roede hjem i den lyse Sommernat, istemte Mænd og Kvinder begejstrede Glædesraab over den gode Modtagelse.

I Trondhjem indbød den danske Konsul til et stort Bal. Skønt Damerne var meget opfyldte af det

tyske Kadetskib, Fregatten »Moltke«s Besøg og priste de tyske Kadetter i høje Toner, lod det dog til, at de ikke helt foragtede de danske.

Paa Hjemrejsen fra Norge ankrede Korvetten en Aften i Læsø-Rende. Barometret var faldende, og det tegnede til daarligt Vejr. Skibet satte derfor begge Ankre og beholdt Fyr under Kedlerne. Hen paa Natten friskede det i af N. V. Klokken 3 blæste det en Storm. Der blev gjort klar til Letning, men inden Spillet var klart, sprang den ene Kæde. Da der næredes Frygt for, at Spillet skulde brække ved Indhivningen af den anden Kæde, blev der paasat Kabellaring, et svært Tov, der tages rundt Spillet og sejses til Ankerkæden. Korvetten huggede voldsomt i Søen og stak af og til hele Næsen under Vand. Indhivningen begyndte, og alt gik godt, men pludselig satte »Hejmdal« hele Stævnen under; da Skibet igen rejste sig, var den anden Kæde sprunget udenfor Klyset.

Skibet, der hurtigt drev ad Læ til, kom snart under Kommando. For klosrebede Mærsejl sattes Kursen Syd paa mod Sundet. Paa Turen gennem Kattegat blev et Reserveanker rigget paa Plads, og Klokken 5 Eftermiddag gik Korvetten til Ankers paa Helsingør Red.

Cadiz — Tanger.

I 1883 stod Kadetskibet atter Syd paa med Cadiz som Maal. Efter et Besøg i en engelsk Havn, flov Brise i Mundingen af Kanalen og uroligt Vejr i

Biskaya-Bugten, fik Korvetten en strygende Portugiser-Norden, som hurtigt førte den til Maalet.

Cadiz ligger ved Indsejlingen til en stor Bugt, og Landet omkring Byen er dækket af Vinhaver. Byen har et ægte spansk Præg. Den andalusiske Befolkning, hvoraf mange bærer Nationaldragt, udmærker sig ved Skønhed og Anstand.

Byen har flere store Kirker med berømte Malerier af Murillo, smukke Promenader og Parker og en stor Tyrefægtnings-Arena. Paa Bugten drives et stort Thunfiskeri. —

Et Besøg i en af Spaniens største Vinforretninger, der tilhørte Firmaet Gonzales & Byass, var yderst interessant, Kadetterne fik her et Kursus i Tilberedning og Behandling af Sherry. Prøver af de fineste Aargange blev sat paa Bordet; til Vinen serveredes Skinke med Oliven.

I de store Kældere fandtes Fade af mægtige Dimensioner med Numre og Navneplader. Vinen i det store Fad, »Methusalem I«, var forbeholdt Kejseren af Rusland; den enorme Tønne var forsynet med det kejserlige, russiske Vaaben. Enhver, der ønskede at smage paa den herlige Vin, kunde fylde sit Glas ved at dreje paa en Hane.

Under Besøget i Cadiz viste den danske Konsul stor Gæstfrihed og arrangerede mange Udflugter

Fra Spanien afsejlede Korvetten til Tanger, som ligger paa N. V. Kysten af Marokko.

Tanger Red dannes af en halvrund Bugt, som er aaben mod Nord. Byen med de fladtagede, hvide Huse og de mange Moskeer med Minareter ligger

amfiteatralsk op ad Skraaningen af en Klippe og har et maurisk Udseende. Befolkningen bestaar af Arabere, Maurere, Negre og Kabyler, foruden Europæere og Jøder. —

Fra Begyndelsen af det forrige Aarhundrede, da Sørrøveruæsenet florerede stærkt i Gibraltarstrædet, laa de europæiske Stater i Strid med Sultanen af Marokko, og Uvæsenet hørte først op, da Staterne gik ind paa at betale en Tribut til Sultanen; Tributten faldt dog senere bort. Utallige Gange er Tanger blevet bombarderet fra Søsiden, bl. a. i 1844, da en fransk Flaade under Prinsen af Joinville ødelagde Byens Forter. I Demonstrationen deltog spanske, engelske og skandinaviske Orlogsskibe.

Da »Hejmdal« besøgte Tanger, var Sir Drummond Hay Englands Gesandt hos Sultanen af Marokko og havde sin Bolig i en pragtfuld Villa, der mindede om et maurisk Slot med Søjlegange og Fontæner, noget udenfor Byen.

Gesandten indbød Officerer og Kadetter til Middag med Havefest, og stillede hver Dag en marokkansk Dragoman til Raadighed for Skibets Officerer som Fører i Byen og Omegnen. Dragomanen, hvis Navn var »Hassan«, var klædt i hvid Silkeburnus med grøn Turban, et Tegn paa, at han nedstammede direkte fra Profeten. Hassan var gift og havde 6 Koner. Ved Indkøb paa Bazarerne gjorde Dragomanen megen Nytte.

Turen til Gesandstens Landsted foregik paa Hesteryg. Da Middagsgæsterne var kommet i Sadlerne, satte Toget sig i Bevægelse fra Landingsstedet. Af-

sted gik det til Byens Torv, hvor en Mængde Mennesker: sorte og brune Mænd og Kvinder, særlig af Kabylerstammerne, holdt Fest. Mændene dansede, skreg og opførte sig som Vilde. Kvinderne saa til. Midt paa Pladsen brændte en Ild, og ud af denne fremdroges gloende Spyd. Med disse Vaaben stak de fanatiske Dansere sig i Arme og Ben, saa Blodet flød.

Efter at have overværet det interessante Skuespil, drejede Kavalkaden bort fra Torvet og fortsatte Ridtet til Gesandtens Villa. Undervejs havde man Lejlighed til at betragte Nordafrikas vældige Vegetation.

Fra Gesandtens Villa førte en Terrasse ned til en stor Park med Orangelunde. Festen var straalende, og Arabere i hvide Dragter vartede op ved Bordet. Hjemturen fandt Sted sent paa Natten.

Fra Tanger afsejlede Korvetten via fransk Havn til danske Farvande og ankrede ved Hjemkomsten udfor Vedbæk, hvor det svenske Kadetskib, Korvetten »Saga«, var ankret op samme Dag.

I Kadetmessen fremsattes et Forslag om at indbyde de svenske Kadetter til en Fest paa Kroen. Forslaget vandt enstemmigt Bifald, men uheldigvis var alle likvide Midler opbrugte, og Ingen ejede en Øre.

Gode Raad var nu dyre, men der fandtes en Udvej. To af Kadetterne, der repræsenterede ansete Familier, sendtes i Deputation til Værten med Anmodning om at servere et Aftensmaaltid paa 100 Kuverter og afvente Betalingens Erlæggelse, til Skibet naaede København, hvorfra det skyldige Beløb

vilde blive ham tilstillet. Den elskværdige Vært gik beredvilligt ind paa Ordningen, og Festen forløb udmærket. Mange af de svenske og danske Kadetter sluttede den Aften et varigt Venskab.

Om Kap med Ekspresen — Kongen af »Jan Mayen«.

I 1884, da Kadetskibet var under Udrustning til Togt, paatænkte det at sende Skibet op i Nordhavet for at aflægge et Besøg paa »Jan Mayen«, en lille Ø, N. O. for Island. Formaalet med Ekspeditionen skulde være at lære Kadetterne Isnavigation. Besøget blev dog opgivet, og det bestemtes, at Trondhjem skulde anløbes.

Under Opholdet ved Trondhjem foretog nogle af Kadetterne en Tur med Jernbanen til Storelien, den nærmeste svenske Station ved Grænsen. Stedet er bekendt for sine fine Laks.

Da Toget nærmede sig Kjølen, lænede en af Kadetterne sig ud ad Vinduet for at iagttage det smukke Landskab med de sprudlende Fosser og Elve. Pludselig kom der et Vindstød, som rev Kasketten af Kadettens Hoved. Med Lynets Hurtighed aabnede den raske unge Mand Døren til Kupéen, sprang af Toget og styrtede efter Kasketten, som det lykkedes ham at faa fat i. Efter et rasende Løb tilbage indhentede han Toget, kom op paa bageste Trinbræt og naaede derfra sin Kupé. Den lille Begivenhed gik ganske upaagtet hen, kun Medpassagererne i Kupéen sad i Spænding over Udfaldet. At

det kunde lykkes at tage Kasketten op og naa Toget igen, laa i, at dette bevægede sig med relativ ringe Hastighed paa Grund af Banens store Stigning.

Det lille Rejseselskab spiste den fine Laks i Storerlien og vendte tilbage med Aftentoget.

Paa Rejsen fra Trondhjem til Hull, som var den næste Havn, Skibet skulde besøge, blev der opført en Revu, som var skrevet og indstuderet om Bord. Stykket blev spillet en Lørdag Eftermiddag, da Skibet befandt sig i rum Sø. Teatret var rejst paa Kobryggen, hvor der var lagt et Scenegulv, over hvilket der hævede sig et veritabelt Teater med Kulisser, For- og Bagtæppe m. m. Dekorationerne var malede i Maskinen, som ikke benyttedes, da Skibet var under Sejl.

Navnet paa Revuen var: »Kongen af Jan Mayen«, og Indholdet af Stykket refererede naturligvis til det paatænkte Besøg paa den lille Ø i Nordhavet. Handlingen var følgende: Et svensk Skuespillerselskab afrejser med et Skib fra Malmø for at give Forestillinger paa »Jan Mayen«. Paa Rejsen lides Skibbrud, og en Del Gods fra Vraget driver i Land paa Sydsiden af »Jan Mayen«. En Morgen, da Kongens Hofmarskal spadserer langs Stranden, finder han et Par Damebenklæder, som er skyllet op paa Land. Uopholdelig bringer Hofmarskallen sit Fund til Kongen, der straks lader Bud udgaa, at den Kvinde, der kan passe det nævnte Klædningsstykke, skal kaares til Dronning.

Revuen blev spillet under levende Deltagelse fra Tilskuernes Side. I sidste Akt sidder Kongen paa

sin Trone, omgivet af et glimrende Hof, deriblandt seks Hofdamer — Kadetter, iført Mødres og Søstres aflagte Selskabs-Kjoler. Kongen var i Hermelinskaabe med Guldkrone paa Hovedet. Scenen, hvor Benklæderne prøves, vakte vild Jubel. I Stykket var indlagt gode Viser til Døgnets Melodier, og Aktørerne klarede Rollerne med Glans. Korvetten laa med rebede Mærsejl, da det blæste en stiv Kuling, og Scenen hældede, saa de spillende var kommet paa de skraa Brædder for Alvor.

Lissabon.

»Hejmdal«s Fartøjer bjærger amerikanske Matroser.
Verdensudstillingen i Antwerpen.

Den sidste Rejse gik til Lissabon, som ligger paa den nordlige Bred af Tejofloden, et Par Mil fra Mundingen, og er en af Europas skønneste Havnebyer. Byen hæver sig terrasseformigt fra Bredden op ad de indenfor liggende Højder og er ligesom Rom bygget paa syv Høje. Under Korvettens Ophold overværede Besætningen fra Hovedgaden, den smukke, beplantede Avenida da Liberdade, en Helgenfest.

Fra Katedralen bevægede et mægtigt Optog sig langs Avenidaen. Optoget bestod af Vogne med et Forspand af 20 Heste i gyldent Skaberak. Paa Vognene var anbragt kolossale Helgenfigurer. Biskopper og Munke, der bar Bannere, Helgenbilleder og Krucifikser, fulgte efter til Fods.

Paa Don Pedropladsen, der er brolagt med Sten,

anbragte i Bølgelinier til Minde om det store Jordskælv, iagttoges et broget Folkeliv efter Solens Nedgang, og paa Hotel »Braganza« indtoges en Diner, der kostede ligesaa mange tusinde Reis, som Retternes Antal.

Paa Lissabons Red laa 3 store amerikanske Skoleskibe til Ankers i Nærheden af »Hejmdal«. En Eftermiddag, da Landlovsfolkene var paa Vej ud til Skibene, kom en af Baadene for nær ved en Ankerligger, som den vilde ro foran om. Den stærke Strøm førte Baaden ned paa Ankerliggerens Kæde, hvorved Baaden kændrede. Ca. 100 unge Matroser faldt i Vandet og førtes i en Fart bort med Strømmen.

I Løbet af faa Minutter var »Hejmdal«s og de amerikanske Skoleskibes Fartøjer i Vandet og paa Vej til Ulykkesstedet. Ved den hurtige Hjælp lykkedes det at bjærge de unge Mennesker, hvoraf mange havde klamret sig fast til Skibe og Fartøjer. Det var et stolt Øjeblik, da »Hejmdal«s Fartøjer afleverede sin kostbare Last i det amerikanske Flagskib. Ved Mønstringen manglede kun et Par Mand af de amerikanske Skibes Besætninger, hvilket var godt sluppet, da en Katastrophe syntes uundgaaelig. Den saa ofte udførte Redningsbaadsmanøvre i det danske Kadetskib havde sat Spor i Besætningens sømandsmæssige Uddannelse: »Hejmdal«s Baade var de første, der naaede Ulykkesstedet.

I Begyndelsen af Juli 1885 ankrede Kadetskibet paa Schelden ved Antwerpen, udfor Dokkerne.

Fra Ankerpladsen hørtes det berømte Klokke-

spil fra Notre-Dame, Byens ærværdige Domkirke med det gennembrudte Taarn. Klokkespillet frembringes af 100 Klokker. I Antwerpen, hvis indre Fæstningsværker er sløjfede og omdannede til brede Boulevarder og Avenuer, findes smukke Gader og mange store aabne Pladser. Paa »Place verte« (Grønttorvet) knejser Glefs kolossale Statue af Rubens, og paa »Grand Place« findes de gamle Gildeshuse, der tilhører de forskellige Lav. I Notre-Dame Kirken findes Rubens' berømte Billeder: »Nedtagelsen fra Korset« og »Mariæ Himmelfart«. Mest af alt tiltrak dog Verdensudstillingen sig Opmærksomheden. Den mægtige Maskinhal, Kongoudstillingen, den franske Oberst de Banges Kæmpekanon og de tolv Veteraner fra Plevna, der figurerede paa den russiske Udstilling, fangede alles Interesse.

En Dag, da »Hejmdal«s Kadetter spadserede paa Udstillingen, hvor et stort militært Orkester musicerede, blev der pludselig et voldsomt Røre. Musikken spillede Nationalhymnen, og alle stod stille og hilste.

Det var Belgiens Konge, Leopold II, der, ledsaget af sin Datter, Kronprinsesse Stefanie af Østrig, og Svigersøn, Erkehertug, Kronprins Rudolf, aflagde Besøg paa Udstillingen. Kadetterne stod Front, da Kongen og hans Gæster passerede, og hilste. De høje Herskaber anede ikke, at en af de danske Kadetter var en græsk Kongesøn. Salig Ihukommelse, Kronprins Rudolf, Arvingen til den habsburgske Kejserkrone, Baronesse Vetsera, Dramaet i Meyerling!

Efter nogle Dages Ophold i Antwerpen afsejlede Korvetten til danske Farvande. Efter Kommandoens Strygning, overgik Kadetterne til Kanonbaaden, hvor Prøverne afsluttedes. De ældste Kadetter udnævntes til Officerer og havde dermed afsluttet Uddannelsen paa Søofficersskolen og i Kadetskibet.

FREGATTEN »JYLLAND«S NÆSTSIDSTE REJSE

Besøg i Edinburgh.

I Sommeren 1886 gjorde Fregatten »Jylland« Tjeneste som Eksercerskib og var udrustet fra 1. Juni—31. August.

Fregatten, som længe havde Station ved Vedbæk og i Store-Bælt, foretog i Juli et Kryds i Nordsøen. Af Fregattens 400 Mand store Besætning var Prins Carl, senere Kong Haakon, et af de alleryngste Medlemmer.

I Slutningen af Juli Maaned ankrede Fregatten ved Leith, som ligger ved Firth of Forth.

Den store Bro, som fører over Fjorden, var da under Bygning. Anlægget, der paabegyndtes 1882,

varede 8 Aar, men Broen har ogsaa en Længde af 500 Meter.

Leith er forbundet med Edinburgh ved en lang Række Huse, Leith Walk, og de to Byer gaar saaledes ud i et.

Byen Edinburgh er bygget paa en Højderyg og har en smuk og malerisk Beliggenhed. Paa den sydvestlige Skraaning ligger den gamle Borg: Edinburgh Castle, hvor de skotske Rigsklenodier opbevares. Fra »Castle« skraaner Højderyggen jævnt mod Nordøst; ved Enden af Skraaning ligger »Holyrood Palace«, som i mange Aar var de skotske Kongers Residens.

Mod Øst ligger »Calton Hill« med Observatoriet, og Nord for Højderyggen findes en Dalsænkning. Langs Nordsiden af Dalen løber Hovedgaden, den vidunderlig smukke Princes Street med Walter Scotts Monument, der er anbragt under en høj Baldakin. Omegnen er rig paa smukke Punkter, særlig Arthurs Seat, med den smukke Spadserevej, Queens Drive.

Den store Kunst- og Industriudstilling, der afholdtes i Edinburgh i Sommeren 1886, havde lokket Tusinder af Fremmede til Byen, ikke alene fra hele det britiske Rige, men fra Kontinentet og Amerika.

Hotelplads var ikke til at opdrive, de tilrejsende maatte søge Logis i Glasgow og Byens nærmeste Omegn. Udstillingen var lagt paa et Terræn, hvorfra der havdes den skønneste Udsigt over Havet, Byen og det omliggende Højland. Paa Udstillingen fandtes Pavilloner og Bygninger i alle engelske og skotske Stilarter, fra gamle Ridderborge til moderne

Huse. Pragtfulde Blomsteranlæg og smukke Fontæner var spredte over det mægtige Anlæg. Paa de store Restauranter, hvor Orkestre musicerede inden og udendørs, hørtes alle Tungemaal.

For Fregattens Besætning var der sørget paa bedste Maade. En stor Færgedamper var til Raadighed for Skibet. Damperen hentede Landgangsfolk og satte dem om Bord igen til alle Tider paa Dagen. Ønskede Besætningen at indtage Maaltiderne om Bord, var Damperen altid klar.

Som en særlig Begunstigelse havde Chefen tilladt Officererne at gaa i Land i civil Paaklædning, men det var ikke alle, der var i Stand til at benytte denne Tilladelse.

En af de unge Officerer, der var høj og blond af Vikingetypen, forstod dog at skaffe sig de nødvendige Beklædningsgenstande paa en nem og billig Maade. Uniformsbenklæderne kunde anvendes; af en meget mindre Kammerat laantes Jakke og Vest af en graagrøn Farve. Ærmerne paa Jakken naaede til lidt under Albuen, og det manglende Stykke dækkedes af lange Mansketter. En Straahat til en Shilling og en Bambusstok til Sixpence samt en rød Rose, købt af en Blomsterpige ved Indgangen til Udstillingen, fuldendte Paaklædningen. Den unge Officer, hvis hele Fremtoning ellers røbede den fuldendte gentleman, vakte paa Grund af den ejendommelige Paaklædning en ikke ringe Opsigt.

Af musikalske Nydelser, som Udstillingen hød paa, samlede »The Highlanders« med deres Sækkepiber en mægtig Tilhørerkreds.

Var der mange Mennesker paa Udstillingen, var Trængslen ikke mindre i Princes Street, hvor en bølgende Menneskemængde bevægede sig frem og tilbage i Beundring over den pragtfulde Promenade.

Fregattens unge Prins fik under Opholdet i Leith Indbydelse til at aflægge Dronning Victoria et Besøg i London for at deltage i en stor Hoffest. Til samme Fest blev en af Fregattens Officerer, der forrettede Tjeneste som Guvernør hos Prinsen, til sagt. Paaklædningen var Hofdragt, der bestaar af Kjole med Knæbenklæder. Til Dragten bærer Hosebaandsridderne »Strømpebaandet« med Inskriptionen: »Honny soit qui mal y pense«. Den paagældende Officer, der var høj og svær samt noget kalveknæet, mente ikke at ville tage sig ud i engelsk Hofdragt, og da tilmed Anskaffelsen af en saadan vilde være forbundet med betydelige Udgifter, var han ikke videre begejstret over Indbydelsen. Trods den strænge engelske Hofetikette, lykkedes det Officeren at udvirke Hofmarskallatets Tilladelse til at møde i Uniform.

Da Prinsen og hans Ledsager vendte tilbage fra London, mødte en Del af Fregattens Officerer paa Banegaarden ikke just for at modtage Prinsen, men for at benytte Lejligheden til at se »The flying scotchman« komme brusende. Dette Tog, som dengang var Verdens hurtigste, tilbagelagde Vejen fra London til Edinburgh i 8 Timer, en Kørehastighed, som maaske nutildags ikke kan kaldes svimlende.

En Byge i Skagerak.

Da Fregatten forlod Leith, blev Kursen sat paa Lindesnæs, og for en frisk vestlig Brise stod Fregatten Skagerak ind. Den Nat, da Skagen skulde anduves, stod det med svære Byger paa Hundevagten. Bramsejl og Undersejl var hjærgede, og utallige Gange maatte Mærsejlene fires paa Rand. Den vagthavende Officer stod paa Vagtsbænken med Raabereren i Haanden, klar til at tage mod Bygerne.

Under en af disse ringede Chefen til Dækket og gav Ordre til at rebe. Vagtchefen mente dog ikke, at det var nødvendigt at mindske Sejlføringen og havde just sendt Styrmanden ind til Chefen for at gøre denne bekendt med sit Syn paa Sagerne, da en ny voldsom Byge krængede Fregatten over, saa de læ Batterikanoner slæbte i Vandet. Midt under Bygen kom Chefen paa Dækket, iført Regnkappe, Uniformskasket og Tøfler. Parykken var i Skyndingen sat omvendt, saa Nakkehaarene hang ned i Panden og Skilningen lyste i Nakken. Da Bygen var ovre, trak »Skipperen«, som Chefen kaldtes i daglig Tale, sig tilbage til sin Kahyt og overlod Ansvaret til den vagthavende Officer.

Ved Frokostbordet næste Dag fortalte Hundevagtsofficeren om Nattens Hændelser, og den lille Episode med Chefen, der mødte med Nakkeskilning, vakte megen Munterhed.

Under Hjemrejsen fra Skotland døde en Mand af Skibets Besætning. Fregatten gik derfor ind til Frederikshavn for at begrave den Døde.

Paa en solvarm Sommerdag blev Kisten sat i Land og ført gennem Byens lange Hovedgade til Kirkegaarden. Et mægtigt Følge af Fregattens Besætning og Byens Borgere ledsagede den Afdøde til det sidste Hvilested.

Fest i Ebeltoft.

Efter Nordsøtoget tog Fregatten Station ved Ebeltoft, hvor Briggen »Ørnen« laa til Ankers, og nu blev der Røre i den lille By. Musikkorpserne fra begge Skibene spillede i Anlægget, og Koncerterne hidkaldte en talrig Skare Tilhørere fra By og Land.

Kombinerede Landgangsøvelser med begge Skibes Besætninger afholdtes i Byens Omegn under stor Tilstrømning af Befolkningen og de mange Sommergæster, der opholdt sig i Ebeltoft og paa Mols.

Naar Landgangskompagnierne efter endt Øvelse rykkede gennem Byen til Havnen med Musikken i Spidsen, tilkastede Damerne Matroserne Blomster og Løvkranse.

Byens Borgere foranstaltede en stor Middag med paafølgende Bal til Ære for Prinsen. I den festligt smykkede Spise- og Balsal, hvis ene Væg dækkedes af et stort Maleri af Fregatten »Jylland« til Ankers ved Ebeltoft, var opført en Musiktribune, og til Tonerne af Riberhusmarche førtes Prinsen og Officererne til Bords af deres respektive Bordkavalerer. Damerne var udelukkede fra Middagen og gav først Møde efter Bordet, da Ballet skulde begynde. Det siger sig selv, at Stemningen var godt oppe paa den

ene Side, men noget mat paa den anden. Hen paa Aftenen blev der dog skaffet Ligevægt til Veje, og Ballet gik med Liv og Lyst til den lyse Morgen.

Under Festmaaltidet henvendte Hotellets Indehaver sig til Prinsen og anmodede om Tilladelse til at opkalde Hotellet efter den høje Gæst. Tilladelsen blev beredvilligt givet, og næste Dag prangede et stort Skilt med Navnet: »Hotel Prins Carl« paa Hotellets Façade.

Fra Ebeltoft gik Fregatten til København og fik her Lejlighed til at salutere og mande Ræer for Kongen, der passerede forbi Fregattens Ankerplads.

Den traditionelle Hilsen med Folkene staaende paa Ræerne og Kanonerne 27 Skud var den sidste Honnør fra den gamle Fregat til Landets Konge.

Den sidste August strøg Chefen sin Vimpel, hvorefter Fregatten blev klargjort til et Vintertogt.

Efter dette Togt, der gik til Vestindien, kom Fregatten ikke oftere til at sprede sine Vinger ud. Veteranen fra Helgoland med det smukke Skrog, de mange Kanoner og den høje Rejsning, udgik af Flaadens Tal og blev derefter i nogle Aar anvendt som Kaserneskip ved Orlogsværftet.

Senere fortsatte Fregatten sin Tilværelse som Udstillingskib ved Aarhus og Ankerligger ved Juelsminde, men af den gamle stolte Orlogsmænd er nu kun Skroget tilbage.

I MIDDELHAVET

I Efteraaret 1887 tiltraadte Korvetten »Dagmar« et Togt til Middelhavet, som Skibet gentagne Gange havde besøgt paa tidligere Vintertogter. I Middelhavets Havne gik Korvetten under Navnet »la belle frégate«. Skibets Chef paa dette Togt kaldte ofte Korvetten for »det dumme Fæ«, hvilken Benævnelse kunde hentyde til mindre gode Egenskaber som Sø- og Manøvreskib.

I Kanalen fik Korvetten den første Storm. For Damp, Stag- og Gaffelsejl arbejdede Skibet sig vestover. Maalet var Plymouth, men det lykkedes ikke at naa frem til denne Havn. For den sydvestlige Storm maatte Skibet bære af og søge ind til Weymouth, paa hvis Havneanlæg Stormen havde sat sine ødelæggende Spor.

Da Korvetten forlod Weymouth, stod der endnu en svær vestlig Dønning. Resultatet var da ogsaa Tabet af Klyverbommen og Sprydrejsningen. Da Havariet fandt Sted om Natten, var det forbundet med Vanskeligheder at bjærge Godset ind paa Dækket, og Folkene, der arbejdede paa Bakken, var ofte udsatte for at gaa udenbords. Næste Dag, da Vejret bedredes, blev en ny Klyverbom med Tilbehør rigget paa Plads.

I Cadiz, som blev anløbet for at indkøbe Vin til Besætningen, blev Skibet udsat for en ny, forrygende Storm. Chefen og de fleste af Officererne var taget paa en 2-Dages Tur til Sevilla, da Stormen brød løs ved Nattetid. Korvetten laa forløjet for begge Ankre og kom i Drift, ligesom flere andre Ankerliggere, der truede med at drive ned paa »Dagmar«. Omsider fik Skibenes Ankre dog fat, men to store Sejlskibe, der laa tæt ved »Dagmar«, drev sammen og huggede voldsomt mod hinanden. Næste Dag kunde Korvettens Næstkommanderende telegrafere til Chefen og melde, at alt var vel om Bord efter Stormen.

Barcelona.

Fra Cadiz gik Rejsen til Barcelona, en af Middelhavets skønneste Byer, hvor Korvetten havde et minderigt Ophold paa otte Dage. Landet, der omgiver Byen, er bakket med dybe Floddale, mod Syd findes isolerede Bjerggrupper med det for sin ejendommelige Form bekendte »Montserrat«. Fra Høj-

derne tæt ved Byen ses de snedækte Pyrenæer. Selve Byen har pragtfulde Gader, bevoksede med Palmetræer. Paa Ramblaen, den meget lange Gade, der begynder ved Havnen ved Plaza de la Paz med Kolumbus' Mindesmærke, findes store Teatre, Hoteller og Kaféer, og i Calle di Fernando findes Butiker, der ikke staar tilbage for de fineste i Paris. I Calle de Olispo har de gamle Adelsfamilier deres pragtfulde Palæer.

Paa Reden laa en østrigsk Eskadre med den spanske Dronnings Broder, en østrigsk Erkehertug, om Bord. I Anledning af det officielle Besøg havde Dronningen taget Ophold i Byen og var til Stede ved en Galaforestilling i Operaen og en Middag, som Byen gav til Ære for Majestæten og den østrigske Gæst.

Besøget havde selvfølgelig lokket alle Kataloniens Grander og fornemme Adelsmænd til Byen.

I den danske Konsuls elegante Hjem blev »Dagmar«s Officerer modtaget med største Gæstfrihed. Paa Udflugter til Pyrenæerne og Montserrat, hvor Salonvogn var stillet til Raadighed af Jernbaneselskabets Bestyrelse, fik de Danske et storslaaet Indtryk af Kataloniens Skønhed og et Indblik i Befolkningens Karakter og Levevis.

Det siges, at Spanierne har tre Passioner: Kærlighedseventyr, Tyrefægtning og italiensk Opera. At det sidste forholder sig rigtigt, fik de Danske bekræftet. I det store Teatro del Liceo, som rummer 4000 Mennesker, optraadte et italiensk Operaselskab, hvis første Tenor havde Verdensberømmelse. Hver

Aften straaledede hans Navn i Transparent paa Teatrets Façade. I Konsulens Loge overværede Officererne hver Aften Forestillingen, hvor særlig »Huguenotterne« gjorde enorm Lykke.

Mange spanske Familier ejer hver sin Loge i Teatret. Bagved Logen findes en mindre Salon, udstyret med megen Smag, hvor Familiens Medlemmer modtager Besøg i Mellemakterne, og dette Sted er det eneste, hvor unge spanske Herrer og Damer mødes officielt. Af Konsulen blev Officererne forestillede for Barcelonas prominente Herrer og Damer, der straks indbød de Danske til Besøg i Salonerne, hvor der serveredes Forfriskninger og førtes en ejendommelig Konversation, der fra Officerernes Side var baseret paa udenad lærte Sætninger af en spansk-engelsk Parleur. Det kunde knibe med den gensidige Forstaaelse, og Samtalerne gav ofte Anledning til muntre Episoder. Mange af de spanske Damer udmærkede sig ved overordentlig Skønhed.

Ved en Modtagelse om Bord var samlet et stort Selskab af Spaniere og Spanierinder. Under Dansen, hvor der blev budt Forfriskninger om, var Kager og andre Sager, der blev serverede, hurtigt opspiste, da Gæsternes Antal blev større end beregnet. Den resolute Messeforstander fandt hurtigt paa Raad. Store Fade med Smørrebrød kom i en Fart paa Bordene og dertil dansk Snaps. Saavel Smørrebrødet som den danske Snaps gjorde kolossal Lykke.

Toulon.

Fra Barcelona gik Rejsen til Toulon, den franske Marinestation i Middelhavet. Skønt Opholdet fik en helt anden Karakter end i den spanske By, var Modtagelsen ikke mindre hjertelig. Marinestationens Officerer kappedes om at vise Gæstfrihed. Den kommanderende Admiral gav en elegant Diner i Marinepræfektoret, og Myndighederne indbød til Besøg paa Orlogsværftet og i Skibene. Selve Byen frembød ikke noget af Interesse, kun en Garnisonsby, hvor Militæret dominerede. Paa et Par store Variétéer søgte Officererne Aftenens Adspredelser, og der blev ikke lagt Baand af nogen Art paa deres Optræden. Officererne var altid i Uniform og havde Plads ved smaa Borde paa Gulvet. I Logerne indtog Damer af Byens letlevende Kredse alle Pladser. Damerne, der mødte i elegante Toiletter, var alle forsynede med store Vifter af Hensyn til Varmen og Tobaksrøgen i det altid overfyldte Lokale. Naar en ny Dame indtog sin Plads i Logen og holdt Viften op for Ansigtet for at drive Røgen bort, hørtes der Raab fra Gulvet: *Enlevez l'éventail!* (Væk med Viften). Damerne fik ikke Lov at skjule deres smukke Ansigter.

Enkelte af »Dagmar«s Officerer gjorde en Afstikker til Monte Carlo og vendte tilbage uden at have vundet Formuer, men ogsaa uden Tab af Betydning.

Fra Toulon fortsattes Rejsen Nord om Corsica forbi Elba gennem Messina-Strædet. Blandt Smaaøerne Nord for Sicilien, der passeredes om Natten,

gav Stromboli sig til Kende ved Ildsøjlen fra det vulkanske Bjærg, der hæver sig over Øen. Den mægtige Vulkan Etna, der knejsede majestætisk over Sici-liens bakkede Land, var Genstand for alles Blikke.

Fra Messina-Strædet sattes Kursen paa Grækenland, og, efter en hurtig Rejse, ankrede Korvetten midt i December Maaned ved Piræus (Athens Havne-stad). Opholdet i Piræus, der ved Aarets Slutning blev afbrudt af en Rejse til Smyrna, kom til at strække sig over en Maaned.

Athen.

I Piræus Havn fik Korvetten Liggeplads mellem den russiske Krydser »Strejlok« og det franske Pan-serskib »Vauban«, der førte den franske Levant-eskadres Admiralsflag.

I det russiske Skib gjorde den senere fra den russisk-japanske Krig bekendte Admiral Jessen Tje-neste som Løjtnant, og Løjtnant Dubois i »Vauban« var gennem sin Hustru nøje knyttet til Danmark. Begge Officerer blev snart gode Venner med »Dag-mar«s Besætning.

Hovedgaden i Piræus var opfyldt af Skibs- og Provanteringsforretninger og et Utal af café-chan-tants, hvor falmede Skønheder fra Storbyens Va-riétéer udfoldede en sidste Kraftanstrængelse for at opvække Lidenskaberne hos de mange Søfolk af alle Nationer, der søgte indenfor Kunstens Tempel.

Efter at Chefen var blevet modtaget i Audiens af Kongen, aflagde Kong Georg og Dronning Olga of-

ficielt Besøg om Bord, og fra nu af gik det løs med Festligheder i Form af Tafler, Baller, Udflugter m. m.

En af Hoffesterne blev imødeset med stor Spænding. Sultanen af Tyrkiet havde sendt en særlig Deputation til Athen for at overrække Kongen en kejserlig Husorden. Til Leder af Deputationen var udnævnt Feltmarskal Osman Pascha, der som Ledersagere havde en halv Snes Herrer, hvoraf flere Officerer af Hær og Flaade.

Til Ære for Tyrkerne afholdtes den sidste Dag, Deputationen opholdt sig i Athen, et stort Bal paa Slottet. Foruden de sædvanlige Gæster var tilsagt Repræsentanter for alle Stænder, hvoraf mange mødte i Nationaldragt. Officererne fra de fremmede Krigsskibe i Havnen afgav et ikke ringe Kontingent af dansende Herrer. Af kendte Politikere saas Delyannis og Trikupis, Førerne for det konservative og liberale Parti, der i mange Aar stredes om Førsteministerpladsen. Enkelte gamle græske Frihedshelte med berømte Navne saas ogsaa i Balsalen. De græske Damer, hvoriblandt der fandtes nogle af sjælden klassisk Skønhed, blev haardt trængt af Damerne fra Balkanstaternes Legationer, hvis Skønhed og Ynde var af en helt anden Type. Den tyrkiske Deputation mødte i straalende Uniformer; alle Medlemmer bar den røde Fez i Balsalen. Osman Pascha, Plewnas berømte Forsvarer, var Genstand for megen Hyldest.

Under Opholdet i Athen, der faldt i Selskabslivets Højsæson, var Aftenerne optaget af Fester hos de fremmede Gesandter, i Krigsskibene og hos græske

Familier, af hvilke den rige Købmand Syngros, der var Ejer af en fyrstelig Formue, førte et stort og gæstfrit Hus. Hos Arkæologen, Professor Schliemann, der beboede en pragtfuld Villa i Byens fornemste Kvarter, blev de Danske indbudte til en straalende Aftenfest, hvor Kunst og Videnskab var stærkt repræsenteret. Madame Schliemann, en indfødt Grækerinde, var en højt kultiveret Dame, der med megen Anstand varetog sine Pligter som Værtinde. Den berømte Oldtidsforsker viste sig som en saare elskværdig Vært, der dog nærmest interesserede sig for sine Gæsters Kendskab til det gammelgræske Sprog. Korvettens Overlæge blev af de unge Officerer udpeget som vel bevandret i de klassiske Sprog, og blev derfor straks attraperet af Professoren.

Majestæterne bærede et Par Gange »Dagmar«s Officerer med deres Nærværelse til Middag i Messen. Ved en af disse lød Menuens første Ret — ifølge Dronningens specielle Ønske — paa »Gule Ærter og Flæsk«. Kongen kom ofte uanmeldt om Bord til Frokost og spiste sin Labskovs i livlig Samtale med Messens Medlemmer om danske og græske Forhold. Under et Besøg i Officersmessen saa Kongen et Billede af Skibets Chef, der var tegnet af den franske Løjtnant Dubois. Billedet var et lille Kunstværk, der forestillede Chefen slentrende op og ned ad Dækket med en lang Kikkert under Armen. Fra »Vauban«s Agterdæk havde Løjtnanten gjort sine Studier og udarbejdet Skitsen. Kongen, der satte megen Pris paa »Dagmar«s Chef, fik Billedet udleveret til Arv og Eje.

I Juledagene afholdtes de obligate Fester om Bord og ved Hoffet, og hver Mand i Skibet fik smukke Gaver.

At Athens klassiske Mindesmærker var Genstand for grundig Forskning af hele Besætningen, er en Selvfølge.

Smyrna.

I Slutningen af Aaret aflagde Korvetten et Besøg i Smyrna. Vejret, som hidtil havde været godt, faldt nu i med Sne og Kulde, og med en Snestorm i Halen stod Korvetten ind i Smyrnas rummelige Havn. I Løbet af Dagen klarede Vejret dog op, og den østerlandske By viste sig i al sin Pragt.

Smyrna ligger ved en Bugt af det ægæiske Hav paa Lilleasiens Kyst. Den tyrkiske Generalguvernør førte uindskrænket Magten. Den brogede Befolkning, der bestaar af Tyrkere, Grækere, Armeniere og Jøder, behor hver sit Kvarter.

Byens Gader er opfyldt af Boder og Bazarer med Udstillinger af Tæpper, som tilvirkes paa Stedet, og det indre Asiens Herligheder, som bringes til Byen af Karavaner. »Dagmar«s Besætning fik netop Lejlighed til at overvære Ankomsten af en stor Karavane, bestaaende af en lang Række Dromedarer, belæssede med Kurve og Sække fulde af Varer. Udfør Bazarerne gjorde Karavanan holdt og læssede de kostbare Skatte af.

En armenisk Handelsmand tilbød en af Officererne en Samling smukke Strudsfjer for hundrede

Francs, og vilde ikke slaa af paa Beløbet, saa der kom ingen Handel i Stand. Senere glemte Officeren sin Portemonnæ, der indeholdt lidt over 100 Francs, paa Bordet i en tyrkisk Kafé. Da han opdagede, at Portemonnæen var glemt, ilede han tilbage til Kaféen, hvor han fik den trøstesløse Meddelelse, at hvad der var glemt, blev stjålet. Vedkommende ærgrede sig naturligvis over ikke at have modtaget Armenierens ret favorable Tilbud; Strudsfjerene havde sikkert gjort Lykke hjemme.

I Smyrna florerede Røveruvæsenet stærkt, og Konsulen havde advaret Besætningen mod at besøge visse Kvarterer af Byen. Et Par af Korvettens yngre Officerer trodsede Faren og foretog ved Nattetid en Spadseretur i de berygtede Kvarterer i Byen. Ekspeditionen forløb trods al Spænding godt, og sent paa Natten vendte Deltagerne tilbage til Skibet.

Efter Tilbagekomsten til Piræus begyndte de store Nytaarsfester, og Selskabeligheden syntes at tage til.

En Nat udbrød der Ild i et stort Sprit- og Vinlager.

»Dagmar«s Landgangsbrandkorps var i en Fart paa Brandstedet, hvor det Hele var eet Flammehav. De franske og russiske Matroser mødte ogsaa med Sprøjter og Slinger, men forhastede sig ikke. Brandvæsen fandtes ikke. Ildens Bekæmpelse overlod Grækerne til de fremmede Krigsskibe, der var vante til Turen. Lageret stod naturligvis ikke til at redde, men adskillige Fade Sprit og Vin blev dog bragt i Sikkerhed. Under Bjærgningsarbejdet lykkedes det »Slukningsmandskabet« at faa tømt adskillige

Flasker Vin, og Resultatet udeblev ikke. De russiske Matroser fandtes sovende i stærkt beruset Tilstand i forskellige Magasiner og Udhuse sent paa Natten. Ved Mønstringen paa Brandstedet manglede ingen af »Dagmar«s Besætning, og kun en enkelt havde ikke kunnet modstaa Fristelsen til at smage paa de vaade Varer.

Tiden for Hjemrejse nærmede sig stærkt, og Afskedsvisitterne begyndte. Ved et Afskedstaffel paa Slottet modtog Officererne smukke Gaver, og paa Afsejlingsdagen aflagde Kong Georg et sidste Besøg om Bord og tog Afsked med hver enkelt.

Hos hver Mand i Skibet bevaredes Mindet om de uforglemmelige Dage i Grækenland.

Pola.

Rejsen gik til Pola, den østrigske Flaadestation ved Adriaterhavet paa Sydsiden af Istrien.

Byen var stærkt befæstet, og utallige Forter var anlagte paa Højderne omkring Staden til Beskyttelse af den østrigske Marines store Orlogsværft og Arsenaler. Tydelige Levninger fra Romertiden vidnede om Byens Glansperiode. En mægtig Triumfbue og et stort Amfiteater, der rummede 25,000 Mennesker, tiltrak sig straks Opmærksomheden.

Havde Modtagelsen paa den franske Marinestation i Toulon været over al Forventning, blev den ikke mindre festlig i Pola, hvor alle kappedes om at hylde Repræsentanterne for den danske Marine, som havde kæmpet mod Østrigerne ved Helgoland.

Officielle Fester med Middage og Baller fulgte

Slag i Slag, og Formiddagstimerne gik med Besøg paa Orlogsværftet og i Skibene samt Udflugter i Byens Omegn til minderige Steder fra Romertiden.

Hvad der gav Festerne i Pola sit særegne Præg var: de elegante Wienerinder og øvrige Damer af tysk, italiensk og slavisk Herkomst, Officerernes kammeratlige Optræden, men ikke mindst de musikalske Nydelser, som de forskellige slaviske Orkestre, der var sammensat af fremragende Virtuoser, beredte Tilhørerne.

Til Dagen før »Dagmar«s Afrejse var der udgaaet Indbydelse til en Afskedsfest om Bord, og der ventedes en Mængde Gæster. Alle Forberedelser var gjorte, da et mægtigt Uvejr brød løs. »Die Bora«, Norden vinden, som blæser med orkanagtig Styrke ned fra Bjærgene, forhindrede al Forbindelse med Land. Korvetten maatte stikke Ankerkæderne ud til Tamp og stryge Rejsningen for at ligge fast. Næste Morgen, da Vejret havde bedret sig noget, afhentedes de mange Sager, der var bestilt til Festen, og »Dagmar« dampede ud af Havnen uden at have faaet Lejlighed til at gengælde den storslaaede Gæstfrihed, der var udvist paa den østrigske Flaadestation. De følgende Dage levede hele Besætningen højt paa Kager, Frugt og andre Herligheder, der var bestemt for Gæsterne fra Pola.

Malta.

I la Valettas store Havn indtog Korvetten den næste Ankerplads. Byen, der er Hovedstation for den engelske Middelhavsflaade, forsvares af mægtige

Fæstningsværker, indhuggede i Klipperne. Den engelske Guvernørs Flag, der vajer fra Johanniterordenens Stormesters tidligere Palads, er Symbolet paa Englands Magt i Middelhavet, og de mægtige Panserskibe, der ligger til Ankers i Havnen, er altid rede til at løbe ud og haandhæve denne Magt.

De Indfødtes Traditioner, Sprog og Handlefrihed er dog bevarede ved klog Politik fra Englands Side.

Lodsen, der kommer om Bord, er Italiener. De gamle Maltesere taler endnu en arabisk Dialekt, og i den gamle Del af Byen med de trappeformede Gader mærkes ikke Spor af engelsk Indflydelse.

Da »Dagmar« besøgte Malta, var Hertugen af Edinburgh Guvernør paa Øen og kommanderende Admiral over Flaaden. Opholdet, der ikke løb af uden officielle Middage o. l., varede 5 à 6 Dage og forskønnedes ved det herlige Klima og den pragtfulde Udsigt fra Ankerpladsen. Store Skibe, kommende fra Ostindien, søgte Havnen for Ordre og Kulfyldning, og Handlende slog sig ned paa »Dagmar«s Dæk og solgte indiske Sjældenheder.

Overalt, hvor »Dagmar«s Besætning viste sig, bar Modtagelsen Vidne om den Interesse, Englænderne nærer for den danske Nation.

Hjemrejse.

Fra Malta afgik Korvetten til Gibraltar, den anden store engelske Fæstning i Middelhavet, hvor der tilbragtes fornøjelige Dage i den danske Konsuls gæstfri Hjem. Officererne fra de engelske Regimenter, der havde Garnison i Fæstningen, var altid paa

Færde for at gøre Opholdet saa behageligt som muligt.

I Gibraltar modtog Skibet Ordre til at anløbe Havre for at indlade Kunstgenstande til den franske Udstilling, der agtedes afholdt i København den kommende Sommer samtidig med »Den store Nordiske Kunst- og Industriudstilling«.

Da Korvetten ankom til Havre, var de franske Kunstgenstande, hvoraf største Delen bestod af Skulpturer, endnu i Kunstnernes Ateliers, saa det havde lange Udsigter med at faa dem om Bord.

Ventetiden, der varede 14 Dage, benyttedes af Officererne paa bedste Maade. Enkelte tog til Paris og nød Tilværelsen i den store By i en Uge. Officererne fra det 119. franske Infanteriregiment indbød til Middag paa en Restaurant, hvor Regimentets glimrende Orkester musicerede for Selskabet. Efter Bordet underholdt den store Operas første Tenor, der havde tjent i Regimentet, de danske Gæster.

Endelig ankom Kunstværkerne med et særligt Tog fra Paris, og Indladningen tog sin Begyndelse. Den store, kostbare Samling maatte jo ikke udsættes for Skade af nogen Art, og der blev derfor udvist stor Omhu ved Indladningen og Stuvningen af de mange Kasser.

I Henhold til Skibets Sejlordre skulde Korvetten gaa direkte til København for at aflevere sin kostbare Ladning, men Skæbnen vilde det anderledes.

Da Korvetten kom til Sø, faldt Barometret stærkt, og alle ventede en Ryger, men Stormen udeblev, og i Stedet for kom der Sne. Snetykningen

fulgte Skibet paa nele Rejsen over Nordsøen. Da Skibet gjorde Land ved Hirtshals, var der Signal for Is overalt i danske Farvande. For at afvente nærmere Meldinger, gik Skibet ind til Kristianssand, hvor det kom til at blive i 3 Uger.

Isen laa det Aar tæt i Kattegat til over Midten af April Maaned.

I Kristianssand aflagde Besætningen Besøg ved Graven over de ved Helgoland faldne danske Krigere. En stor Del af Befolkningen sluttede sig til Processionen, der formede sig som et mægtigt Optog.

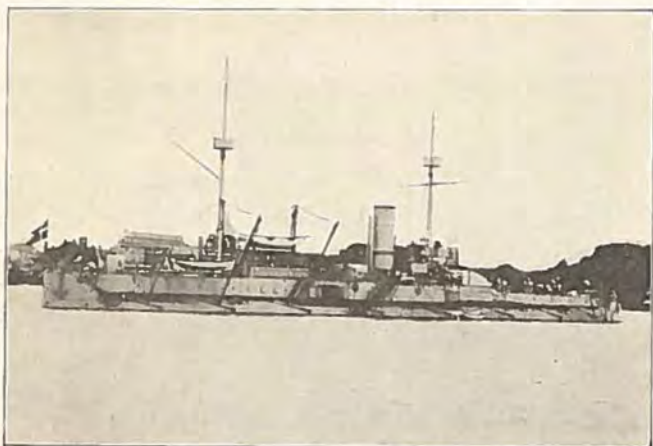
Borgerne med Byens højeste Embedsmænd i Spidsen viste »Dagmar«s Besætning stor Opmærksomhed, og hver Mand i Skibet skaffede sig mange Venner.

Under Korvettens Ophold i Kristianssand blev en af Officererne indlagt paa Sygehuset. Den unge Officer gensaa aldrig Danmark — Døden tog ham.

Med paaspigret Ishud over Kobberforhudningen forlod »Dagmar« den norske Havn og naaede — efter en noget besværlig Sejlads — København, hvor Kunstgenstandene blev udlossede i god Stand.

Den franske Kunstudstillings Indbydelse til Middag, var alle Officererne forhindrede i at modtage, men ved en senere Lejlighed kom enkelte til at stifte Bekendtskab med de franske Kunstnere, hvis Kunstværker havde været den danske Marine betroet.

I Slutningen af April blev Kommandoen strøget, og det lange Togts mange Oplevelser tilhørte Fortiden.

FRANSKE KUNSTNERE BESØGER PANSER-
SKIBET »HELGOLAND«

Brygger Jacobsen.

»Helgoland«, Danmarks største Krigsskib, laa en Sommerdag i 1888 til Ankers i Sundet udfør Skodsborg. Panserskibet var paa Togt som Eksercerskib for at uddanne Mandskabet, inden de samlede Eskadreøvelser skulde finde Sted.

Om Formiddagen fik Skibet Besøg af den bekendte Kunst-Mæcen, Brygger Jacobsen, der gerne vilde, at de franske Kunstnere, der opholdt sig i København i Anledning af den store Udstilling, skulde have Lejlighed til at se et stort dansk Krigsskib. Brygger Jacobsen overbragte samtidig en Indbydelse til Officererne til Middag paa Skodsborg Badehotel sammen med Kunstnerne og Udstillingskomitéen.

Chefen gav beredvilligt sit Samtykke til Besøget, og dette blev fastsat til næste Dag.

Til den aftalte Tid mødte Skibets Fartøjer ved Skodsborg Dampskibsbro og førte det store Selskab ud til »Helgoland«.

Ved Faldrebet modtog Skibets Chef og Officerer de franske Herrer og Damer samt det øvrige Selskab og førte de Fremmede rundt i Skibet. Stor var Franskmændenes, særlig Damernes, Begejstring over Skibet og den mønsterværdige Orden, der herskede om Bord.

Ved et Glas Champagne i den store Admiralskahyt tog Chefen, der i sin Ungdom havde tjent i den franske Marine, Ordet og udtalte i smukke Vendinger sin Beundring for fransk Kultur samt Glæde over at se saa mange Repræsentanter for den franske Nations ypperste Kunstnere om Bord i sit Skib. Til Slutning foreslog han en Skaal for det skønne Frankrig.

Kunstnernes Ældste tog straks Ordet og tolkede sine Landsmænds Henrykkelse over Modtagelsen, og med Komplimenter til Chefen for hans glimrende Kundskaber i det franske Sprog tømte han sit Glas for den danske Marine med særligt Henblik paa det stolte Skib med det minderige Navn.

Efter en kortere Underholdning af Skibets Musikkorps brød Selskabet op og forlod Skibet.

Ifølge Programmet skulde de franske Gæster, naar Festen var forbi Kl. 12 Nat, sejle til København med en af Øresundsdamperne.

Da Officererne gik i Land til Middagen, opfor-

drede Chefen den vagthavende Officer til at lade afbrænde nogle Blus og Raketter, naar Skibet med de franske Kunstnere sejlede forbi.

Vagtchefen havde hurtigt lagt sin Plan for Fyrværkeriet. Til Ære for Kunstnerne vilde han vise de franske Farver, naar Damperen passerede. Det disponible Mandskab blev fordelt i tre Grupper, 20 i hver, og stillet op langs Lønningen. Agterste Gruppe fik udleveret grønne Blus, den midterste hvide og forreste Gruppe røde Blus.

Da der i danske Krigsskibe ikke anvendes blaa Blus til Signalering, maatte der benyttes grønne. Farverne vilde rigtignok blive de italienske, men da det formodedes, at Stemningen efter den bedre Middag vilde være ret animeret, vovedes Forsøget.

Lidt over Midnat forlod Damperen Broen, og Stemningen var som antaget. Alt var klart i »Helgoland«. Skibet laa i Mørke med kun Ankerlanterne hejste. Da Damperen nærmere sig, sendtes et Bundt Raketter til Vejrs, og paa Kommandoen: »Brænd paa« tændtes alle Blussene. Franskmændene var ellevilde af Begejstring; da Damperen passerede klos forbi »Helgoland«, hørtes Raabene: »Tak for det franske Flag.«

Om Farveblindheden kunde tilskrives Nydelsen af de gode Vine ved den splendide Middag, eller den grønne Chartreuse alene, skal være usagt, men Forsøget lykkedes.

BRIGGEN »ØRNEN«

I mange Aar var Briggen »Ørnen« Skoleskib for Underofficerseleverne.

Den lille veludhalte Brig med det smukke Skrog, de hvide Fartøjer og den høje Rejsning havde en Besætning paa ca. 100 Elever i en Alder af 14—20 Aar.

Elevernes Holdning, Udseende og hele Optræden samt det velholdte Skib vidnede om den Orden, Præcision og Disciplin, der herskede om Bord.

Øvelserne, der hovedsagelig bestod i Rejsnings- og Sejlmanøvrer, Arbejde med Ankre, Spledsning, Sejlsyning, Signalering og Fartøjsøvelser, blev drevet efter traditionelle Former.

Paa Slutningen af Togtet hørte det til Dagens Or-

den, at hele Rejsningen blev strøget og sat omhoug igen mindst to Gange paa en Formiddag. Manøvren foregik med en utrolig Hurtighed, men fordrede Snarraadighed, Adræthed og et Øje paa hver Finger hos Eleverne, samt et indgaaende Kendskab til Skibets Fart og Takling. Stor Paapassenhed fra Befalingsmændenes Side for at forhindre Ulykkestilfælde ved Rundholters Nedstyrtning eller lignende var i højeste Grad paakrævet.

Skydeøvelser blev ogsaa afholdt. Maalet, som bestod af en Række Skydeballoner eller Bøjer blev udlagt paa en Linie, helst tværs paa Vindretningen. Briggen holdt da gaaende paa forskellige Afstande paa en Linie parallelt med Maalet og kunde efter Omstændighederne benytte sit luv eller læ Batteri.

Bjærgning af Bøjerne var altid overladt til den vagthavende Officer og foregik efter Øvelsernes Op- hør med kun Vagtskvarteret paa Dækket.

Skibet holdt for Sejl ned langs Bøjerne og bjærgede disse ved at manøvrere med Sejlene og mindske Fart i Tide, en udmærket Øvelse for de unge Officerer.

Ifølge Skoleplanen var Togtet inddelt i Serier, hvoraf nogle til Ankers, andre til Søs.

Hvert Aar foretog Briggen et Kryds i Nord- eller Østersøen og anløb en fremmed Havn.

*Besøg i Danzig.**Til Manøvrer med det 17. Armékorps.*

I Sommeren 1891 gik Rejsen til Østersøen, hvor Briggen opholdt sig i længere Tid i Farvandet Øst for Bornholm. I Henhold til Sejlordren skulde Skibet i Slutningen af Juni anløbe Danzig.

Til den fastsatte Tid ankom Briggen til Neufahrwasser (Danzigs Havnestad). Skibet stod for Sejl ind og fortøjede ved Bolværket i Weichselflodens Munding, og Sejlene blev først beslaaede, da Fortøjningerne var givet i Land.

Dagen efter Ankomsten indbød den danske Konsul Officererne til Middag i Kurhuset i Zoppot, det store Badested ved Danzigerbugt, som hver Sommer besøges af Tusinder fra alle Tysklands Egne. Paa Kurhotellet vajede det danske Flag Side om Side med det tyske.

I Danzig havde Chefen for det 17. Armékorps, General von Lentze, sit Hovedkvarter; men den gamle Stad, der husede nogle af Tysklands ældste og fornemste Regimente, var som blottet for Militær, da Armékorpsset afholdt store Manøvrer paa Grænsen af Øst- og Vestpreussen. Kun enkelte Afdelinger var tilbage i Byen for at varetage Garnisonstjenesten.

Af Armékorpschefen modtog Briggens Chef og Officerer Indbydelse til at overvære den sidste store Øvelse, der dannede Afslutning paa Manøvrerne. Øvelsen skulde finde Sted imellem Thorn, en Fæst-

ning i Vestpreussen ved Weichselfloden, og Tannenberg, senere kendt fra Hindenburgs store Kampe, der havde den russiske Nordhærs Nederlag til Følge.

En tidlig Morgen startede »Ørnen«s Officerer under Ledsagelse af en af Generalens Adjudanter. Rejsen gik pr. Bane fra Danzig til Thorn, den gamle historiske By, kendt fra Fredslutningen efter de polske Krige, Medlem af Hanseforbundet og een Gang den betydeligste By i Preussen.

Fra Thorn foregik den videre Befordring med Vogn.

I Hovedkvarteret modtog Armékorpschefen sine Gæster og forestillede dem for de tilstedeværende Generaler og højerestaaende Officerer. General von Lentze viste de danske Officerer stor Opmærksomhed og underholdt sig venligt med hver enkelt fra Chefen til den yngste Løjtnant, hvad der gav de yngre Officerer i hans Stab Anledning til at bemærke, at de havde set Kejseren give en Løjtnant Haanden, men aldrig havde Armékorpschefen nedladt sig til slig en Handling.

Armékorpsket var delt i en Østhær og en Vesthær. Hærene, der opererede mod hinanden, kommanderedes af Divisionsgeneraler.

De danske Officerer kom til at følge Vesthæren, ved hvis Hovedkvarter Armékorpschefen havde taget Ophold.

Umiddelbart efter Gæsternes Ankomst fik disse af Divisionsgeneral Malotki von Trebiatovsky en kort Redegørelse over Situationen og de trufne Dispositioner for Vesthærens Vedkommende. Samtlige Af-

delings- og Regimentschefer, der var til Stede i Hovedkvarteret, modtog de fornødne Ordre og søgte tilbage til deres Afdelinger, efter at Signalet til Fremrykning over hele Linien var givet.

Briggen Officerer, der var til Vogns med den tyske Generalstabsofficer som Fører, fulgte hurtigt efter de fremrykkende Tropper, som snart stødte paa mindre fjendtlige Styrker. Vognen førtes frem i det meget ujævne Terræn uden noget egentligt Maal, da Udsigten til større Sammenstød ikke syntes nær forestaaende; men hurtigt forandrede Situationen sig. Fjendtligt Artilleri kørte op og indtog Stilling, og store Infanteristyrker observeredes langt tilbage i Terrænet.

For at følge Kampens Udvikling fra en fast Standplads, blev Vognen, en lille Charabanc, forspændt med et Par vælige Artillerihest, kørt af en Trænkonstabel, dirigeret hen paa venstre Fløj af en Artilleriafdeling, der havde formeret Linie paa en stor Mark og gjort Kanonerne klare til Skud.

Afdelingens venstre Flanke var dækket af en stor Skov.

Da store fjendtlige Styrker kom til Syne, begyndte Skydningen med Ilden rettet mod nogle fjendtlige Batterier, der var gaaet i Stilling.

Under Skydningen trak Røgen fra Kanonerne hen over Charabancen og borttog ganske Udsigten til Kamppladsen. Batterichefen paa venstre Fløj af Afdelingen opdagede dog snart Misèren og gav Ordre til at indstille Skydningen ved de nærmeste Kanoner.

De danske Officerer, der havde rejst sig op i

Vognen for bedre at kunne følge Kampens Udvikling i det foran liggende Terræn, drøftede ivrigt Chancen for et Angreb af Fjendens Infanteri, der blev trukket sammen bag den fjendtlige Ildlinie, da en fjendtlig Rytterstyrke, der kom fri af Skoven bagude, syntes at nærme sig.

I Løbet af utrolig kort Tid havde Kavaleriafdelingen formeret Frontlinie og gik i et rasende Ridt frem til Angreb i Ryggen paa Artilleriafdelingen, paa hvis venstre Fløj de danske Officerer havde Plads.

Artilleriafdelingen havde for sent bemærket Angrebet; en Frontforandring i modsat Retning var umulig. Det glimrende udførte Kavalerichok lykkedes, og Angrebet blev ført til Bunds. Faa Meter fra Ammunitionsvognene standsede Rytterne de sveddryppende Heste.

Det var to Eskadroner af første Liv-Husarregiment (Dødningehusarerne), der udførte Angrebet.

Artilleriafdelingen var tilintetgjort, Betjeningsmandskabet nedsablet og Kanonerne i Fjendens Vold.

Paa den videre Kørsel over Slagmarken observeredes et Batteri af svært Feltskyts, der var standset i sin Fremrykning af Terrænvanskeligheder, en fremhængende Bakkekam kunde ikke forceres, og Hestene var ikke i Stand til at slæbe Kanonerne op ad en sandet Hulvej.

I en Fart kom der Hjælp i Form af Arbejdsvogne med Kraner og Donkræfte. Hestene spændtes fra Kanonerne, disse og Ammunitionsvognene løftedes

over Forhindringerne, og snart var Batteriet i køredygtig Stand igen.

Senere paa Dagen overværedes en Infanterikamp, hvor Fusilierregimentet »Graf Roon«, hørende til Vesthæren, gjorde glimrende Modstand overfor en betydelig overlegen Fjende.

Efter at Kampen havde varet i fire à fem Timer, lød Signalet til Ophør, og samtlige Afdelinger nød et velfortjent Maaltid paa Slagmarken.

Sent om Eftermiddagen var begge Hære opstillede paa en mægtig Lyngmark, der var særlig egnet til Revueplads.

Den store Styrke, der bestod af 2 Divisioner, to Kavaleribrigader, 1 Feltartilleri-Brigade, Pionerer, Jægerbatailloner og Træn var formeret paa flere Linier.

Armékorpsetschefen, ledsaget af sin Stab, red langs Fronten af Armékorpset, hilst med præsenteret Gevær og Honnørmarche fra alle Afdelinger. Ved Generalens Side kørte Vognen med de danske Gæster.

Efter Revuen blev der givet fri Manøvre, og Armékorpset opløstes i sine Enheder for at paabegynde Hjemmarchen.

Chefen for »Dødningehusarerne« indbød de danske Gæster til at overvære et fingeret Kavaleriangreb af hele Regimentet, der talte ca. 800 Heste — alle Skimler.

Angrebet fandt Sted med Halvdelingsfront, og, da Regimentet var ordnet, gik det løs.

I et rasende Ridt forcerede Husarerne med Sabeln trukket til Angreb, Hestene frem. Flere af Of-

ficererne, der var fortrinlige Ryttere, lagde stor Dristighed for Dagen. Med løsslupne Tøjler, Hænderne i Siden og Klingen i Munden, lod de staa til. Afsted gik det over Stok og Sten, og Forhindringerne toges med Lethed. Udfør det Sted, hvor Vognen havde gjort Holdt, faldt tre Husarer af Hesten.

Hestene sprang videre uden Rytter, man saa Husarerne væрге for sig med Hænderne for at dække Hovederne for Hestenes Hovslag. Tilskuerne havde alle det Indtryk, at Hestene sprang til Side for at undgaa at trampe paa de paa Jorden liggende Soldater, og ingen af disse tog Skade af nogen Art.

Da den ualmindelig flotte Opvisning var forbi, indfandt Regimentets Chef sig og gjorde Undskyldning for det indtrufne Uheld, som udelukkende maatte tilskrives de nye, glatte engelske Sadler, som lige var taget i Brug.

Sent om Natten vendte de danske Gæster tilbage til Briggen og søgte Hvile efter den anstrengende Dag med de mange interessante Oplevelser.

Flere af Armékorpsets yngre Officerer naaede senere de højeste Stillinger i den tyske Hær, og enkelte udmærkede sig som fremragende Hærførere i Verdenskrigen.

Den næste Dag gav Danzigs Kommunalbestyrelse en stor Middag paa Byens Raadhus for de højere-staaende Officerer, der havde deltaget i Manøvren. I Middagen deltog Briggens Officerer.

Fra nu af gik det løs med Festligheder i de forskellige Officerskasinoer.

I Gardegrenaderernes Kasino blev Briggens Of-

ficerer indbudt til Middag sammen med Officerer fra forskellige tyske Armékorps, der havde overværet Manøvrrer. Den preussiske Krigsminister, der havde modtaget Indbydelse til Middagen, sendte Afbud i sidste Øjeblik paa Grund af Regeringsanliggender.

I Kasinoets store smukke Lokaler var ophængt Malerier af tidligere Chefer og Regimentets Æreschefer: Kejseren af Rusland og andre fyrstelige Personer. Store Sølvopsatser og andre Kostbarheder, der var Gaver fra regerende Fyrster, som havde aflagt Regimentet Besøg, prydede Lokalerne og det festligt dækkede Middagsbord.

Ved Middagen udveksledes Taler mellem Kasinoets Præsident, en højt anset General, og Briggen »Ørnen«s Chef.

Det danske Skibs Chef, der var en glimrende Taler, og det tyske Sprog fuldkommen mægtig, høstede voldsomt Bifald for sin Svartale til Præsidenten.

Efter Bordet kom Punchebollerne frem, og det fornøjelige Samvær varede til langt ud paa Natten. De tyske Officerers Imødekommenhed viste sig paa mange Maader.

»Dødningshusarerne«s Chef stillede bl. a. Rideheste til Disposition for de Danske, som dog ikke modtog det elskværdige Tilbud.

Til Underholdning for Officerer og Besætning lod Byens Kommandant forskellige store militære Musikkorps spille paa Kajen udfor Briggens Anlægsplads. I Pauserne serveredes Forfriskninger

for Orkestrets Medlemmer, og da Øl syntes at være for almindelig en Drik at byde tyske Militærmusikere, blev der budt Sherry, som de tyske Spillemand syntes at goutere i høj Grad.

For at gøre Gengæld i Anledning af den store Gæstfrihed, der var udvist af de tyske Officerer, udsendtes Indbydelse til en Frokost om Bord i Briggen. Da Pladsen var indskrænket, maatte Spisningen foregaa paa Dækket. Over Skylighterne havde Skibets Tømmermand opsat et mægtigt Spisebord, omgivet af Bænke med paalagte Hynder. Agterdækket var omdannet til en høj og luftig Spisesal med forskellige Nationsflag hængende ned fra det udspændte Solsejl.

I et Antal af tyve samledes Garnisonens højeste Officerer og en Del yngre, som Skibet var kommet i Berøring med, og nød et festligt Maaltid med gode danske Retter. Denne Gang var det Skibets Drengorkester, der underholdt de tyske Officerer, og de spillende høstede megen Anerkendelse for deres Præstationer.

Under »Ørnen«s Ophold i Neufahrwasser var den tyske Pansereskadre gaaet til Ankers i Bugten ved Danzig.

Under Ankringen kom to store Panserskibe paa Grund, og Skibene kom først flot efter store Anstrengelser.

Grundstødningen fandt Sted, da Tropperne var under Hjemmarche til Danzig fra Manøvverne. Fra Højderne omkring Byen var den tyske Hærs Officerer Vidne til Grundstødningen og drøftede senere

med de danske Officerer Spørgsmaalet om Aarsagen til det beklagelige Uheld.

Efter at have betalt dyre Lærepenge naaede den tyske Marines Officerer hurtigt op paa Højde med deres Kolleger i den engelske Marine i Retning af maritim Uddannelse og Sømandsdygtighed, hvad Søkampene under Verdenskrigen tilfulde har vist.

En Eksplosion om Bord.

Fra Danzig gik Briggen tilbage til danske Farvande og tog Station i Svendborgsund ved Troense.

I Troense var Briggen »Ørnen« godt kendt. Skibet havde flere Aar i Træk søgt Ankerplads i Sundet udfør Dampskibsbroen efter Hjemkomst fra Udenlandsrejsen. De mange Sommergæster aflagde hyppigt Besøg om Bord, og i Kroens Festsal arrangeredes aarligt Bal for Briggens Besætning.

Mange Skuespillere og Kunstnere, der opholdt sig paa Taasinge i Sommerferien, viste Eleverne stor Interesse.

Fra Stranden og Dampskibsbroen fulgte Befolkningen Skoleskibets Øvelser med Opmærksomhed. Særlig Rejsnings- og Fartøjsøvelserne, hvor alle Skibets Fartøjer blev sat i Vandet og hejst samtidig, vakte Beundring.

Natsignaleringsøvelserne, der afholdtes een Gang om Ugen efter Mørkets Frembrud, samlede ogsaa mange Tilskuere.

Signaleringen foregik mellem to Stationer, hvoraf den ene installeredes om Bord, den anden i Land.

Øvelsen om Bord lededes af den vagthavende Officer. Hvert Signalhold bestod af ti Elever, to af hver Klasse.

Paa Togtet 1891 lagdes der særlig Vægt paa Signalering med Very's Lyskugler, et Natsignaleringsmiddel, der dengang var ret nyt i den danske Flaade. Lyskuglerne er indesluttede i et Hylster i Form af en Patron, som indføres i en Pistol, der affyres med høj Elevation. I Hylstret er presset Sats af forskellige Stoffer, blandt andre Fosfor og med forskellige Farvekombinationer, hvide, røde og grønne.

Hylstrene opbevares i Kasser, hver Farve for sig. Paa Grund af den brandfarlige Sats, var det nødvendigt at instruere Eleverne, hvoraf største Delen var unge og legevorne, om Nødvendigheden af stor Agtpaagivenhed under Øvelserne, og der blev taget særlig Hensyn til Elevernes Alder ved Fordelingen til de forskellige Poster under Signaleringen.

Den ældste Elev udleverede Hylstre fra Kasserne, der var anbragte paa Agterdækket, hver Kasse indeholdt 40 Hylstre.

Til Signalernes Afgivelse og Aflæsning anvendtes Elever af de ældre Aargange. Resten fordeltes til at afhente Hylstre og lade Pistolerne.

Signaleringen foregik fra Kobryggen (den midterste Del af Dækket), hvor der var opsat Bænke, som Eleverne kunde staa paa for at have fri Udsigt over Skibssiden.

En Aften, da der afholdtes Natsignaløvelse, var Skibets Chef og Officerer i Land, og Vagtchefen ledede Øvelserne som sædvanlig.

Da Signaleringen var godt i Gang, hørtes høje Raab fra en forbisejlende Damper. Da den vagthavende Officer formodede, at der var sket en Ulykke — Oversejling af en Baad eller lignende — sprang han op paa Vagtsbænken agter for at undersøge, hvad der var paa Færde.

Da han stod paa Vagtsbænken med Ryggen til Eleven, der udleverede Hylstre, skete en voldsom Eksplosion. Hylstrene i de to Kasser antændtes og sprængtes til alle Sider; nogle røg til Vejrs, andre ned i Sejlkojen — Lastrummet, hvor Reservebeholdningen af Sejl opbevares — og antændte Sejlene, saa Flammerne stod højt til Vejrs.

Øvelsen blev straks afbrudt, og Sprøjterne gjort klare. Ilden blev dog hurtigt slukket med nogle Pøse Vand.

Eleven, der forestod Udleveringen af Hylstre, laa udstrakt paa Dækket, ramt i Brystet. Da Skibets Læge var fraværende, blev der straks sendt Baad i Land for at hente den lokale Læge. Den saarede Elev, der havde Brandsaar paa Brystet, blev straks taget under Behandling og bragt ned i Sygelukafet.

Ved Lægens Undersøgelse konstateredes en stor Blodansamling paa Brystet, men ingen Læsioner af alvorlig Art. Efter Lægens Mening var den unge Mands kraftige Legemsbygning og store Modstandskraft Aarsagen til, at Eksplosionens Virkninger var gaaet saa let hen over ham.

Aarsagen til Eksplosionen var simpelthen den, at en af de yngre Elever, der ladede Pistoler, havde trykket paa Aftrækkeren i Befippelse over Raabene

fra den forbisejlende Damper. Da Pistolen gik af, ramte Skuddet en af de aabenstaaende Hylsterkasser, og Ilden forplantede sig hurtigt videre.

Det viste sig senere, at Raabene, som hørtes fra Damperen — der sejlede med Skovgæster — var Udslag af Glæde over det smukke Fyrværkeri; selv da Flammerne slog op fra Skibet og Signaleringen var ophørt, hørtes høje Jubelraab.

Da Chefen kom om Bord, modtog han Melding om det alvorlige Uheld, der havde fundet Sted, men samtidig Meddelelse om, at med Undtagelse af den ene tilskadekomne, var alle de øvrige Elever i god Behold.

NORD-ØSTERSØ KANALENS INDVIELSE

I Aarhundreder har det tyske Folk næret Øn-
sket om at faa anlagt en Vandvej mellem Nord- og
Østersøen, og følgende Kanal anlæg fuldførtes:

- 1) Stecknitz Kanalen mellem Trave og Elben.
- 2) Alster—Trave Kanalen.
- 3) Ejderkanalen mellem Holtenau og Tønning.

De to førstnævnte Kanaler, af hvilke Alster—
Trave Kanalen allerede blev ødelagt i Aaret 1550,
hører egentlig til det indre Kanalnet, som benytte-
des af mindre søgaaende Skibe.

Ved Anlægget af Ejderkanalen blev Ejderens na-
turlige Løb henimod Steinrade benyttet og herfra
gravet en ny Vandvej, der paa et Stykke optog den
øvre Ejder, hvorfra den Nord for Kiel naede Fjor-
den af samme Navn.

Paa Grund af den ringe Dybde, mange Krumninger og 6 Sluser kunde denne Kanal ikke tilfredsstille Skibsfartens Fordringer, og der fremkom derfor et levende Ønske i Handels- og Søfartskredse om at skaffe en bedre Forbindelse mellem de to Have.

I Aaret 1864, efter Slesvigs og Holstens Adskillelse fra Danmark, tog den tyske Regering fat paa Forarbejderne til en Nord-Østersø Kanal, og der udarbejdedes mange Planer, som blev forkastede eller ændrede i Aarenes Løb; men endelig blev man staaende ved et bestemt Projekt, og i Juni 1887 blev Anlægget af Kanalen paabegyndt, efter at Kejser Wilhelm I havde foretaget Grundstensnedlæggelsen. Otte Aar efter var Kanalen færdig.

Kanalens Betydning er dels militær-strategisk, dels kommerciel. Den første bestaar deri, at det tyske Rige har en af Udlandet uafhængig Forbindelse mellem Nord- og Østersøen til Brug for Flaaden, hvorved opnaas, at de i Østersøen stationerede Skibe uhindrede og usete kan dirigeres til Nordsøen og omvendt. Den kommercielle Betydning bestaar i, at Vejen mellem Havene afkortes, hvorved vindes Tid og Penge.

Nord-Østersø Kanalen fører fra Elbmundingen (Brunsbüttel) over Rendsborg til Kieler-Bugt (Holtenu) og har en Længde af 99 Kilometer. Dybden er 9 Meter og Bredden under Vandspejlet 36 Meter. Kanalen har 6 Vigesteder og 1 Vendested. Sluserne ved Mundingerne er indrettede som Dobbeltsluser med 2 Gennemsejlingsaabninger; ved Rendsborg, hvor Kanalen mødes med Nedre-Ejderen, findes

yderligere 1 Sluse. Over Kanalen fører 4 Jernbanebroer, hvoraf 2 Højbroer og 2 Drejebroer.

Da der senere har fundet store Udvidelser Sted, har Kanalens Profil gennemgaaet betydelige Forandringer.

Da Kanalen var færdigbygget og klar til Besejling i Sommeren 1895, udgik der Indbydelse fra den tyske Regering til samtlige søfarende Nationer om at sende Krigsskibe til Indvielsen, der vilde finde Sted i Dagene fra 19.—23. Juni samme Aar, og samtidig ytrede Ønsket om, at hver Nation sendte 1 Skib til Hamborg for at ledsage Kejseren paa Farten gennem Kanalen fra Elben til Kieler-Fjord. Indbydelsen blev modtaget af 14 Nationer, hvoraf flere sendte store Flaadeafdelinger til Kiel. Enkelte Lande var desuden repræsenterede af fyrstelige Personer.

Kieler-Fjord blev saaledes Mødestedet for store Afdelinger af Europas og Amerikas Krigsflaader.

Danmark udrustede en mindre Eskadre, bestaaende af Krydserne »Geyser« og »Hekla« og nogle Torpedobaade. Kommandoen i Skibene blev hejst den 1. Juni, og samme Dag hejste Eskadrechefen sin Stander i »Geyser«, hvorefter Styrken afgik til Store-Bælt for at afholde Øvelser.

Efter fjorten Dages Forløb var Eskadren nogenlunde organiseret, og »Hekla« detacheredes til Nordsøen.

Hamborg. Holger Drachmann.

I det herligste Sommergejr ankom »Hekla« til Hamborg den 18. Juni om Morgenen og fortøjede

paa Elben udfor Dokkerne i Nærheden af Berliner-Banegaard. Umiddelbart efter Ankomsten kom en tysk Søofficer om Bord for at stille sig til Raadighed for Chefen under Opholdet i tyske Havne. Officeren medbragte Festprogrammer, Instrukses for Kanalfarten, Kort over Kieler-Fjord, den kommanderende tyske Admirals Forordninger m. m.

Hamborg var klædt i Festdragt, og Befolkningen var i Feststemning. I Byen var der Tusinder af Fremmede for at overvære Festlighederne; fra den tidlige Morgenstund strømmede Folk til Havnen for at se de fremmede Krigsskibes Ankomst.

De kejserlige Yachter »Hohenzollern« og »Kaiseradler« laa til Ankers paa Elben og klargjordes til at modtage Kejseren og det mægtige Følge, der skulde ankomme med Tog fra Berlin.

I Løbet af Dagen ankom den engelske og den italienske Kongeyacht med Repræsentanter for de respektive Kongehuse om Bord, endvidere Arvestorhertugen af Oldenborgs Lystyacht og en østrigsk Dampyacht med Kejseren af Østrigs Repræsentant.

Fire af Norddeutsche Lloyds og Hamburg—Amerika Liniens store Oceandampere laa rede til at modtage de tyske Fyrster, Ministre, Rigsdagens Medlemmer, Ambassadører og Gesandter og Rigets Dignitarer.

Inden Aften var samtlige Skibe, som skulde deltage i Kanalfarten, samlede paa Elben.

Medens »Hekla«s Chef aflagde officielle Besøg hos Myndighederne i Hamborg og Altona, strømmede det ind med Gæster i Skibet, særlig Danske, bo-

siddende i Hamborg, og tilrejsende samt Journalister, der vilde hilse paa Landsmænd og iagttage det travle Liv paa Floden fra »Hekla«s Dæk. Blandt de første, der gav Møde, var Digteren Holger Drachmann, der snart var kendt af hver Mand i Skibet, endvidere en yngre dansk Dragonofficer, der var gift med en Dame fra Hamborg. Den nydelige unge Frue blev straks udnævnt til Æresværtinde i Messen og udførte sit nye Hverv, saavel under Skibets Ophold i Hamborg, som senere i Kiel, med charmerende Ynde. En dansk Husarofficer, der gjorde Tjeneste ved et Kavaleriregiment i Berlin, var af Chefen indbudt til at være Gæst om Bord under Opholdet i Tyskland. I Messen herskede den livligste og fornøjeligste Tone. Under hele Opholdet var der aabent Hus og Gæster til alle Maaltider. Holger Drachmann sprudlede af Liv og Lune, og »Husaren« gav ham ikke noget efter. Skibets Orkester musicerede det meste af Dagen, og danske og tyske Damer traadte Dansen med Skibets Besætning og de fremmede mandlige Gæster.

Efter en animeret Middag i Messen gik Officerer og Gæster i Land for at se paa Hamborgs Mærkværdigheder og det myldrende Liv i Gaderne, hvor en enorm Menneskemængde var paa Benene. Holger Drachmann blev valgt til Fører, da han kendte Byen ud og ind. Selskabet besøgte de interessanteste Gader og Bydele, saasom Jungfernstieg, Alsterdamm, St. Pauli og andre Steder. Paa Turen indtoges Forfriskninger i Alsterpavillonen og andre kendte Restauranter, og sent paa Aftenen slog hele

Selskabet — Herrer og Damer — sig ned i en stor Haverestaurant, hvor et italiensk Kapel paa 50 Musici henrev Publikum til vild Begejstring.

Da Koncerten var til Ende, blev hele Banden — paa Holger Drachmanns Indskydelse — inviteret til et Glas Øl, men det blev ikke ved det ene Glas. Heldigvis var dette Nydelsesmiddel ikke saa dyrt som nutildags, og endelig var der jo mange om at dele Udgifterne. De tilstedeværende danske Damer morede sig ikke mindst.

Næste Dag fortsattes Samværet med de Danske paa fornøjelige Ture i Byen og Udflugter i Omegnen.

Om Aftenen gav Fri- og Hansestaden Hamborg en stor Middag paa Raadhuset, til hvilken Cheferne for de paa Elben liggende Krigsskibe var indbudte. Medens der festedes paa Raadhuset, samlede Byens Borgere i Tusindvis paa Alsterdamm og tilstødende Gader for at overvære den pragtfulde venetianske Fest, som Byen havde arrangeret paa Alsterbassinet. Ved Midnatstid, da Fyrværkeriet blev afbrændt, myldrede det med Mennesker, saa langt Øjet kunde se.

I Løbet af Natten ankom Kejseren og alle de regerende tyske Fyrster med Ekstratog fra Berlin og begav sig uden Æresbevisninger af nogen Art om Bord i deres respektive Skibe.

Kanalfarten.

Klokken 4 om Morgenen den 20. Juni begyndte Sejladsen gennem Kanalen. »Hohenzollern« med Kejseren og hele det kejserlige Hus om Bord var

det første Skib, der passerede Slusen ved Brunsbüttel. Nr. 2 var »Kaiseradler«, der medførte Kongen af Sachsen, Kongen af Würtemberg, Prins-Regenten af Bayern, Storhertugen af Baden og Storfyrst Alexis af Rusland som Repræsentant for den russiske Kejser.

Derefter kom de fremmede kongelige Yachter og en Oceandamper, der havde 23 tyske Fyrster med Følge om Bord. Endelig de øvrige Oceandampere og sidst i Rækken de fremmede Krigsskibe med det tyske Panserskib »Wörth« i Spidsen.

Ifølge Programmet for Gennemfarten — som blev fulgt med stor Præcision — skulde »Hohenzollern« ankomme til Kiel Kl. 3 Eftermiddag, og herefter maatte Skibene beregne Ankomsttiderne. Farten i Kanalen var 6 à 7 Knob og Afstanden mellem Skibene afhængig af Tiden, der medgik til Passagen af Sluserne. Naar et Skib var gaaet igennem, holdt det næste Skib i Rækken sig klar til at følge efter. Der deltog ialt 23 Skibe i Farten.

Sejladsen var interessant og afvekslende. Stadig nyt for Øjet, først det prægtige Marsklandskab med spredte Gaarde og Huse, senere et mere jysk Landskab med mange Landsbyer og spredte Herresæder, beliggende i Skov og Krat. Endelig Rendsborg, hvor Tusinder af Mennesker var mødt op for at iagttage Synet af de mange prægtige, store Skibe, hvoraf det forreste førte Tysklands Kejser, det næste Tysklands øvrige regerende Fyrster.

Passagen af Broerne var spændende og fordrede højeste Grad af Agtpaagivenhed, da der jo ikke

maatte indtræffe Standsninger af nogen Art. Enkelte snaa Forstyrrelser fandt dog Sted, og en af disse kunde nær have afstedkommet Vanskeligheder ved Spærring af Kanalen. »Hekla«s Formand, den rumænske Krydser »Mircea«, befandt sig ca. 1000 Meter forud for »Hekla«. Skibet havde hele Tiden holdt sig midt i Løbet, da det pludselig tog en Gir, svingede Styrbord over og stod fast. »Hekla« stoppede, bakkede og hejste Stopsignal for Eftermanden, den hollandske Krydser »Alkmar«, som straks var klar over Situationen.

Det hele saa ret alvorligt ud, da der paa dette Sted af Kanalen ikke var opsat Pæle, hvortil Trosser kunde fastgøres; men Rumæneren fandt paa Raad: en Baad blev firet i Vandet, en Trosse ført over paa modsat Side af Kanalen og sat fast forneden paa en Telegrafpæl. Trossen var hurtigt taget til Spils, og da der blev hevet ind om Bord, gled Skibet af. Telegrafpælen knækkede, hvad der forøvrigt ikke gjorde Indtryk paa Rumæneren. Baaden blev hejst, og Skibet fortsatte Rejsen.

Langs Kanalens Sider var der med store Mellemrum opstillet militære Vagtposter, og enkelte Steder saas enlige Ryttere (Dragoner), der galoperede afsted. »Hekla« var længe blevet fulgt af en saadan Rytter, der galoperede paa en Sti, som fulgte Kanalens Nordside. Pludselig blev Hesten sky, Rytteren kastet af og slæbt med den ene Fod i Stigbøjlen henad Stien. Situationen saa meget faretruende ud for Soldatens Vedkommende, og for at hidkalde Hjælp blev der trukket i Dampfløjten. Signalet blev

hurtigt forstaaet af nogle Bønder, der stod ved en Gaard oppe i Landet og betragtede Skibene. Bønderne kom til Hjælp, standsede Hesten og befriede Dragonen.

Paa Turen gennem Kanalen kom Kortet over Kieler-Fjord og den kommanderende Admirals Forordninger frem og blev studeret med Interesse. Paa Kortet var indtegnet Skibenes Ankerplads. Paa hver Plads var udlagt Fortøjninger med Bojer, mærkede med det paagældende Skibs Navn og Nationsflag. Skibene skulde opankres paa fem parallelle Linier, der strakte sig fra Kiel til Friederichsort. Imellem østligste og næste Linie var holdt et Sejlløb aabent.

De Bestemmelser, der var udfærdigede med Hensyn til Salut, Komplimentering, Benyttelse af Landgangsbroer, Landlov, Proviantering m. m. vidnede om tysk Grundighed og Organisationsevne. Det skal tilføjes, at Skibenes samlede Besætninger udgjorde over 30,000 Mand.

Officielle Besøg mellem de forskellige Landes Højstkommanderende var ordnet paa følgende Maade: Den 19. Juni Kl. 10 Formiddag mødte samtlige tyske og fremmede Admiraler og Skibschefer om Bord i den kommanderende tyske Admirals Flagskib »Mars«, hvor Præsentationer fandt Sted, og hermed var de officielle Besøg udvekslede.

Kl. 8 Aften passerede »Hekla« Slusen ved Holtenau, og samtidig aabnede Himlen sine Sluser. Regnen styrtede ned, og et mægtigt Uvejr med Lyn og Torden trak op over Byen og Fjorden.

Kiel. Grundstensnedlæggelse. Flaadeparade.

»Hekla« fandt uden Besvær sin Boje, fortøjede og var derefter atter underlagt Eskadrechefen. Den danske Flaadeafdeling havde faaet en udmærket Plads lige udfor Marine-Akademiet, kun faa hundrede Meter fra Land.

Det første Punkt paa Festprogrammet, der vedrørte »Hekla« efter Ankomsten til Kiel, var Bal paa Marine-Akademiet samme Aften Kl. 9. Officererne fik derfor travlt med Omklædning for at naa Festen i rette Tid. Lidt før ni, da Dampchaluppen var klar til Afgang, brød Uvejret løs med fornyet Voldsomhed, og da man var klar over, at Gader og Veje var oversvømmede og Vogne ikke til at opdrive, iførte Festdeltagerne sig Regntøj, Sydvest og Søstøvler. I Akademiets dertil indrettede Lokaler foregik Forvandlingen fra Sømand i Olietøj til Balkavaler. Officererne fra alle Skibene paa Fjorden var mødt i samme Udhaling.

Ballet varede til tidlig Morgen og forløb glimrende. En Mængde yngre fyrstelige Personer var til Stede — Kejseren selv holdt Taffel i »Hohenzollern« for de tyske og fremmede Fyrster og Admiraler. — Blandt Damerne var den holstenske Adel, det hamborgske Bourgeoisie og Officersdamerne fra Kiel stærkest repræsenterede. Prins Heinrich og Prinsesse Irene fungerede som Vært og Værtinde, og Prinsessen vakte Beundring for sin Skønhed og venlige Optræden. Alle de fyrstelige Damer Jeltog med Lyst og Iver i Dansen.

At næste Dag vilde blive anstrengende, var enhver forberedt paa. Programmet lød paa: Grundstensnedlæggelse, Flaadeparade og Festmiddag.

Kl. 10½ Formiddag havde over 100 Dampchallupper Kurs mod Landgangsbroerne for at landsætte Skibenes Officerer, der var indbudte til at overvære Grundstensnedlæggelsen, som Kejseren vilde foretage.

Paa Festpladsen ved Holtenau var rejst fire mægtige Tribuner med Siddepladser for de Indbudte og lige overfor Tribunerne en Pavillon, der ved en Trappe var forbundet med Landgangsbroen, hvor de kejserlige Chalupper skulde lægge til. Midt paa Pladsen angav en Mindesten Stedet, hvor Kejser Wilhelm I den 17. Juli 1886 nedlagde Grundstenen og indledede Kanalens Bygning.

Tribunerne var fuldt besatte, paa Pladsen nedenfor disse havde Generaler og Admiraler, Ambassadører og Gesandter, Rigsdagsmænd og Fristaternes Senatsmedlemmer taget Plads. Udenfor Afspærringen stod Mennesker i Tusindvis.

Foran Kejserens Pavillon var opstillet Æreskompagnier af første Garderegiment og Matrosdivisionen med store Musikkorps.

Berlins Kommandant, General v. Pape, kommanderede Paraden.

Paa højre Fløj af Gardekompagniet stod den 13-aarige Kronprins, iført Regimentets Løjtnantsuniform.

Paa Slaget 11 ankom Kejseren og Kejserinden,

ledsagede af Konger, Storhertuginde, Prinsere og Fyrster med Gemalinder og et mægtigt Følge.

Æresafdelingerne præsenterede Gevær, Musikken spillede Nationalhymnen, og Kanonerne dundrede.

Kejseren traadte frem og holdt med høj og kraftig Stemme en i dyb Tavshed paahørt Tale, der omhandlede Kanalens Tilblivelse, Bygning og Indvielse med Hyldest til de Nationer, der var repræsenterede og den højsalige Bedstefader, der var den oprindelige Grundlægger. Under den lange Tale stod Tropperne med præsenteret Gevær; de kæmpehøje Gardere stod som Støtter, Geværerne rørte sig ikke en Tomme. Anderledes dog med Kronprinsen; den ungdommelige Fløjofficer havde ondt ved at holde Sablen i Honnørstillingen, naar derfor et Vaaben blinkede i Solen, anede man, at Tysklands vordende Kejser var ved at tabe Sværdet. Efter Talen lød der Fanfare og begejstrede Leveraab fra Mængden.

Umiddelbart efter Talens Afslutning skred Kejseren til det egentlige Værk: Grundstenens Nedlæggelse. En Kiste med Dokumenter blev anbragt under Stenen, Kejseren fattede den gyldne Ske og kastede Kalk paa Stenen, hvorpaa han traadte tilbage.

Hamburgs og Lübecks Overborgmestre traadte frem og fuldførte i tvende Tempi den paabegyndte Handling. Begge Herrerne var i »Kjole og Hvidt« med Skødeskind.

Ceremonien var til Ende — Fanfare, begejstrede Leveraab og Kanonsalut.

Under samme Æresbevisninger som ved Ankomsten forlod Kejseren og Følge Festpladsen, og Folk

strømmede ned fra Tribunerne og spredtes over den sollyse Plads.

Et Mylder af uniformerede Herrer med vajende Fjerbuske og funklende Ordensdekorationer. Damer i lyse Toiletter med blaa og røde Parasoller. Af Rigets store — senere saa bekendte Mænd — bemærkedes: Caprivi, Waldersee, Bethmann-Hollweg, Moltke, Tirpitz og mange flere.

Efterhaanden tyndede det ud paa Pladsen, og de fremmede Officerer søgte Landgangsbroerne for at komme om Bord i Skibene til Flaadeparaden, som skulde finde Sted Kl. 3.

Til den fastsatte Tid forlod »Hohenzollern« Inderhavnen og tog Kurs efter Hovedløbet. Skibene var flagsmykkede og Mandskabet opstillet til Parade.

Kejseren, der var iført »Garde du corps« hvide Uniform med den ørnprydede, forgyldte Hjelm, havde taget Plads paa Skibets øverste Kommandobro og modtog fra dette ophøjede Stade Flaadernes Hyldest. Efterhaanden som Kejserskibet passerede, afgav hvert Skib Salut af 33 Skud. »Hohenzollern« gik forbi alle Skibene, og da Kejserskibet forsvandt fra Skuepladsen, laa Fjorden indhyllet i Krudtrøg.

Ved det store Festmaaltid, der afholdtes om Aftenen i en særlig dertil opført Festhal af mægtige Dimensioner, henvendte Kejseren sig til den danske Eskadrechef og udtalte sin Beundring over de danske Skibes Armering.

For Mandskabet var der sørget paa bedste Maade. Hvert af de fremmede Skibe fik tildelt et tysk Skib, hvis Opgave det var at tage sig af Besætningen,

Landlov var ordnet nationsvis, første Dag Eng-lændere og Skandinaver, næste Dag 3 à 4 andre indbyrdes venligsindede Nationer og saa fremdeles. Under Landlov fandt der aldrig Demonstrationer eller Optøjer Sted. Mindre Gadeuordener, som ofte fulgte efter overdreven Nydelse af Bier, Mosel- og Rhinskvin, overlodes det de fra Skibene landsatte Politistyrker at ordne, og Detentionslokalet ved Havnen var besøgt af forholdsvis faa Gæster. Landgangsbroerne, af hvilke der fandtes 5, var fordelt mellem Nationerne, dog kunde Officererne benytte alle Broer, undtagen Barbarossa-Broen, som udelukkende var til Disposition for Kejseren og hans fyrstelige Gæster.

En Dag hændte det, at en af »Hekla«s Officerer og Holger Drachmann roede i Land med Skibets lille Jolle og lagde til ved Barbarossa-Broen, til Trods for Admiralens Forbud mod at benytte denne. Pludselig traadte Kejseren, ledsaget af mange fyrstelige Personer, ud paa Broen — Selskabet kom fra en lille Pavillon, der benyttedes som Ventesal, og lod til at ville iagttage de mange Skibe og det travle Liv paa Fjorden paa nært Hold.

Holger Drachmann og Officeren hilste ærbødigt, idet de ventede en Tilrettevisning af en af Kejsere ns Adjudanter, men i Stedet for Ubehageligheder, modtog de den naadigste Genhilsen, saavel af Kejseren som af Herskaberne, og da Skildvagten ved Bro laagen, der var kommet til, havde set Naadens Sol skinne paa de to Syndere, lod han dem uantastet passere.

»Hekla«s danske Gæst »Husaren« havde mange

Venner blandt Garnisonens Officerer. Naar disse kom om Bord, blev de altid modtaget med største Forekommenhed; men da Besøgene ofte fandt Sted i sene Nattetimer, hvor de Herrer ikke var ganske nøgterne, lærte den vagthavende Officer snart, hvorledes han kunde undgaa slige Besøg. Naar Færgebaaden med Pikkelhuerne nærmede sig Skibet, traadte Vagthefen hen til Faldrebet og udtalte de magiske Ord: »Der Kommandant schlaft.« Øjeblikkelig vendte Baaden om og tog Kurs mod et andet Skib; den tyske Disciplin fornægtede sig ikke.

Sidste Dag, den danske Eskadre opholdt sig i Kiel, lød Programmet paa: Flaademanøvrer paa Bugten, som overværedes af Kejseren med fyrstelige Gæster og et stort Antal fremmede Officerer, der fra en Oceandamper overværede det maritime Skuespil. Da Manøvrerne var endt, serveredes en splendid Lunch paa Damperen.

Opholdet nærmede sig nu sin Afslutning, og om Aftenen den 22. Juni fik den danske Eskadre Ordre til at være sejlklar næste Dags Morgen Kl. 7. Ved en Festmiddag i »Hekla« toges der Afsked med alle Vennerne fra Hamborg og Kiel. Holger Drachmann holdt en bevæget Afskedstale, og Æresværtinden blev hyldet fra alle Sider.

Kl. 7 næste Morgen vajede Signalet: »Klar til Letning« fra den Kommanderende. Da Signalet nedhaltes, kastedes Fortøjningerne los, og Skibene stod ud i Løbet, hvor de dannede tætsluttet Formation i Kolonner. Med 17 Knobs Fart passeredes de lange Rækker af Krigsskibe, hvor Mandskabet stod opstil-

let til Parade, og Admiralskibenes Musikkorps spillede »Kong Christian«, da den danske Flaadeafdeling passerede. En halv Time efter var Kiel og Skibene ude af Sigte.

Største Delen af de fremmede Krigsskibe forlod Kiel om Eftermiddagen, men enkelte Skibe blev liggende for at overvære den afsluttende Fest: den store Regatta paa Fjorden.

»Sardegna«s Grundstødning.

Da den italienske Flaade forlod Kiel, havde den tysk Lods om Bord i Admiralskibet »Re Umberto«.

Paa Højden af Store Bælt formerede Flaaden Orden i 2 Kolonner med Panserskibet »Sardegna« som førende i styrbords Kolonne. Det blæste en Storm af NW med haardt Nordenvande.

Da Tønden paa Vengeance-Grunden var skaaret under paa Grund af den stærke Strøm, holdt Flaaden sig i den østlige Side for at undgaa Grunden, men herved kom »Sardegna« for tæt til Omø Flak, løb med fuld Fart op paa Kanten af dette og blev staaende. De efterfølgende Skibe undgik Grundstødning ved i Tide at dreje udefter.

Den italienske Flaade gik straks til Ankers, og Arbejdet med at tage det store Panserskib af Grunden paabegyndtes. Skibets Maskine arbejdede med fuld Kraft agterover, og Slæbning blev forsøgt, men alt forgæves. Pr. Telegraf rekvireredes Lægtene fra Kiel, som hurtigt naaede op. Der blev sat Fart paa Udlosning af Kul, Ammunition og Proviant; de svære

Fartøjer og Dampchalupper var sat i Vandet, og Ankre førtes ud.

Den danske Eskadre, der var ankret op ved Nyborg, fik gennem Efterretningsvæsenet straks Melding om Grundstødningen, og Eskadrechefen beordrede »Hekla« til uopholdelig at afgaa til Strandingsstedet for at overtage Bevogtningen af Territoriet. Da »Hekla« ankom til Omø, var man begyndt med Arbejdet paa at tage Skibet af Grunden.

Da »Sardegna« var udlosset, lettede »Re Umberto« og nærmede sig Strandingsstedet. Admiralskibet satte sine Ankre i det dybe Vand nær »Sardegna« og førte svære Trosser over paa det strandede Skib, hvorefter Maskinerne sattes i Gang fremover.

Efter flere Timers ihærdigt Arbejde gled »Sardegna« af Grunden under dundrende Leveraab fra Besætningen. Da Skibet var undersøgt af Dykkere og befundet uskadt, tog det Godset om Bord igen. Da alt var i Orden, lettede den italienske Flaade og stod Nord paa.

Under »Hekla«s Ophold ved Strandingsstedet observeredes de sidste fremmede Flaadeafdelinger for hjemgaaende fra Kiel.

Festlighederne var afsluttede og de fremmede Flaader over alle Have. Kejseren var blevet hyldet af hele det tyske Folk og Repræsentanter for alle civiliserede Nationer.

Hvor forandret! Verdenskrigen, den tabte Krone, Doorn!

FRA FÆRØERNE TIL LISSABON

Færingen, der bortførtes til Skotland.

I Maj 1896 afsejlede Korvetten »Dagmar« til Færøerne, hvor Skibet skulde have Station en kortere Tid. Paa Rejsen faldt en værnepligtig Matros ned fra Rejsningen og tørnede i Faldet mod en Kasse, der var anbragt paa Fordækket. Matrosen, der var frygtelig tilredt, blev baaret ned i Sygelukafet. Arme og Ben var brækkede og Hovedet forslaaet.

Skibets Læge, der ikke var videre søstærk, kom i en Fart paa Benene. I den høje Dønning, som forårsagede voldsomme Bevægelser, var Arbejdet med at lægge Bandager og behandle den Syge i det lille lave Rum, der udgjorde Skibets Hospital, ikke nogen

let Sag, men med stor Dygtighed fik Lægen den tilskadekomne færdigbehandlet og anbragt i Sygekøjen. Manden blev lagt i Land i Thorshavn og blev hjemsendt efter 3 Maaneders Forløb uden dog at være helt arbejdsdygtig, men Myndighederne skaffede ham en Stilling i Land, som han udfyldte i mange Aar.

Senere paa Togtet i Lissabon fik Lægen Lejlighed til atter at udvise Resoluthed og Dygtighed og fejrede dermed en ny Triumf.

Da Korvetten afsluttede Opholdet paa Øerne, forlod den Thorshavn med en Fisker som kendt Mand om Bord for at anløbe Vestmanhavn, hvor der skulde fyldes Vand. Vejret var diset, og ved Ankomsten til Vestmanhavn blev det Taage. Bestemmelsen var at afgaa fra Vestmanhavn efter endt Vandfyldning, sætte den kendte Mand af i Thorshavn og gaa til Søs. Da Korvetten kom ud fra Vestmanhavn, blev Taagen saa tæt, at det vilde være utilraadeligt at søge Nolsøfjorden og Farvandet ind til Thorshavn. Skibet stod derfor straks til Søs og medtog den færøske Fisker, som aldrig tidligere havde været udenfor Øerne.

Den stakkels Færing var ikke glad, da der ikke kunde gives hans Paarørende Underretning om hans forestaaende Udenlandsrejse. Skibet var nemlig bestemt til Skotland, og han var jo nødt til at følge med.

Besøg i Rothesay.

Ved Ankomsten til Bestemmelsesstedet: Rothesay paa Isle of Bute i det sydvestlige Skotland, fik Skibet Underretning om, at det første Skib til Færøerne skulde afgaa fra Leith nogle Dage efter.

Dagen før Damperens Afgang blev Færingen sendt til Leith under Ledsagelse af en Underofficer, der havde Paalæg om at se ham vel om Bord i Skibet.

Paa Rejsen fra Greenock over Edinburgh til Leith fik Manden fra de smaa Atlanterhavsøer højt mod Nord Lejlighed til at stifte Bekendtskab med den nyere Tids Opfindelser, saasom Sporvogne, Jernbaner, høje Huse og meget andet, og Forbavselsen prægede sig paa hans Ansigt, men mest af alt tiltrak dog den store skotske Hest sig hans Opmærksomhed. Fra Færøerne kendte han kun den lille lodne Ølander, der ikke er meget større end en stor dansk Hund.

Den brave Mand kom godt hjem og kunde fortælle om sine mange Oplevelser og fik senere ofte Lejlighed til at genopfriske Historien om det ufri-villige Ophold i Korvetten »Dagmar«, naar Marinens Skibe kom til Thorshavn, hvor han i mange Aar var ansat som Karantænebetjent.

I Rothesay, der er Hovedstaden paa Øen Bute og ligger ved Clyden, gik Korvetten til Ankers paa Bugten Nord for Byen.

Paa Grund af Øens gode Klima er Rothesay et meget søgt Badested, hvor mange af Englands og Skotlands ansete Familier tilbringer Sommermaane-

derne. Mange smukke Sommervillaer findes spredt paa Øens skovbevoksede Skraaninger og langs Kysten.

Paa Bugten laa opankret en Mængde store Dampyachter, der tilhørte Englands Rigmænd.

Efter Ankomsten aflagde Chefen Visit hos Byens Provost (Borgmester). Da Besøget var anmeldt i Forvejen, tog det sig mærkeligt ud, at Borgmesteren, der var i Skjortæærmer, modtog det fremmede Krigsskibs Chef i Bagstuen til en Kælderbutik, hvor samme høje Øvrighedsperson drev en lille Viktualiehandel. Da Besøget senere blev returneret, var Borgmesteren i stiveste Puds med Diplomatfrakke og høj Hat og optraadte som en fuldendt gentleman.

Mellem Yachterne og Korvetten udviklede der sig snart et intimere Samkvem; Yachtejerne og deres Damer aflagde Besøg om Bord og indbød til The i deres pragtfulde Fartøjer. En hovedrig Skibsreder fra London, der ejede den største og smukkeste Dampyacht af hele Flaaden, der var samlet i Rothesay, viste særlig Venlighed overfor Korvettens Officerer. Skibsrederen boede om Bord med sine to Døtre og gik aldrig i Land; det prægtige Skib havde gentagne Gange besøgt oversøiske Havne og kom sidst fra Sydafrika, hvorfra Damerne medbragte en Samling Kamæleoner, der klatrede omkring paa Grenene af et lille Træ, der var anbragt i en stor Glasmontre i Kahytten.

Damerne, der heller ikke søgte Adspredelse i Land, befandt sig bedst om Bord, hvor de var omgivet af Luksus og Komfort og tilbragte det meste

af Dagen med at betragte de smaa farveskiftende Øgler.

Naar Officererne kom om Bord til The og cocktails, som indtoges i elegante, magelige Stole paa Skibets Fordæk, som var taget i Besiddelse af Herskabet, viste Millionærdøtrene sig som fortrinlige Værtinder, der dog midt under Konversationen skiftevis forlod Dækket for at se til de elskede Kamæleoner. Om Damerne iagttog, naar Dyrene skiftede Farve, skal være usagt, men paafaldende var det, at en af dem altid opholdt sig foran den store Glas-montre i Kahytten.

Under Opholdet ved Rothesay foretoges Udflugter til de skotske Søer og Højlande, der besøges af Turister i Tusindvis, og Deltagerne vendte altid tilbage opfyldte af Begejstring over det indre Skotlands Skønhed. Den største af Søerne, Loch Lomond, som ligger NV for Glasgow, er ikke alene Skotlands, men Englands største Sø. Paa Sydsidens smilende Bredder ligger Villaer med smukke Haver; paa Nordsiden findes vilde, lyngklædte Bjerge. Selve Søen er opfyldt af utallige Øer og Holme, hvoraf nogle er i Besiddelse af den skønneste Vegetation, medens andre er nøgne Klippeøer.

Lissabon.

Fra Clyden afsejlede Korvetten til Lissabon, hvor Sommeren var meget varm. Overgangen fra det nordlige Atlanterhavs lyse til Portugals kulsorte Nat, gjorde et ejendommeligt Indtryk.

I Portugals Hovedstad blev Besætningen modtaget med stor Gæstfrihed, og alle kappedes om at vise Officerer og Mandskab Byens Seværdigheder.

Den tidligere franske Gesandt i København, Grev d'Ormesson, der nu var Frankrigs Minister i Lissabon, indbød til en Déjeuner i det franske Gesandtskabshotel, hvor flere udenlandske Diplomater var til Stede, og mange Minder fra Gesandts Ophold i København blev genopfriskede.

Den danskfødte Grevinde R. holdt aabent Hus for de danske Gæster; i Grevindens Saloner stiftedes Bekendtskab med Damer og Herrer af Lissabons forskellige Kredse. Ved en Modtagelse hos Grevinden mødte Officererne en portugisisk Adelsmand, der som Ingeniør havde tilbragt mange Aar i Ægypten og andre Steder med varmt Klima, men havde bevaret et sjældent friskt og ungdommeligt Udseende. Paa Spørgsmaalet om, hvorledes dette lod sig gøre, svarede Portugiseren, at han aldrig havde drukket »Vin uden Vand« og aldrig »Vand uden Vin«.

For at gengælde den udviste Gæstfrihed arrangeredes en Modtagelse om Bord, hvortil alle, som Besætningen var kommet i Berøring med, fik Indbydelse.

Paa Agterdækket, som var omdannet til Balsal, var anbragt Stole og Bænke med Hynder langs Skibssiden og store Flag- og Blomsterdekorationer prydede det opstaaende. Paa Købryggen, hvor Musikken havde taget Opstilling, var indrettet Buffeter, fra hvilke der serveredes The og Forfriskninger. Dansen gik snart livligt, og de portugisiske Damer

gav deres Glæde tilkende i Anledning af det festlige Arrangement, da Kanonerne paa Fordækket uventet dundrede løs. Det var den portugisiske Udenrigsminister, Marquis de Soberal, Kong Edwards gode Ven, der uanmeldt kom om Bord. Den slebne Diplomat og fuldendte Verdensmand gjorde ikke Tegn til at renoncere paa den ham tilkommende Salut og lod ikke til at bekymre sig om, at flere af Damerne var en Besvimelse nær.

Efter den officielle Modtagelse deltog den elegante Minister i Festen og underholdt sig længe med Skibets Gæster og Officerer, særlig dog med den franske Legations Damer.

Under Dansen kom Talen paa Tyrefægtning, og da der netop skulde finde en saadan Sted næste Dag med den berømte Tyrefægter Rafael Guerra som Hovedattraktion, enedes mange af Selskabet om at give Møde ved Arenaen til nærmere aftalt Tid.

En enorm Mængde Mennesker fyldte Gaderne, lange Rækker af Ekvipager med Kusk og Tjener i Liberi kørte op foran den store Tyrefægterarena, da Forestillingen skulde begynde. Solen brændte, og Varmen var overvældende.

Det mægtige Amfiteater var fuldt besat, Byens Øvrighed, Honoratiores, elegante Herrer og Damer i smukke Toiletter havde Plads paa Skyggesiden. Paa modsat Side saas den jævne Befolkning, Mænd med Koner og Børn og paa de øverste Gallerier Udskudet af Lissabons Befolkning.

Det hele Skuespil var delt i to Afdelinger og varede flere Timer.

Forestillingen begynder med, at Orkestret in-tonerer en støjende March, til hvilken Toreadorer og Pikadorer i pragtfulde, overbroderede, tætslut-tende Silkedragter rykker ind paa Arenaen, nogle til Hest, andre til Fods.

Derefter indlades Tyren, og Kampen begynder. Pikadorerne bærer lange Lanser, hvormed de stik-ker og tarrer Dyret. En ny Kampgruppe: Chulos med farvede Kapper over Armene kommer til og søger at ophidse Tyren yderligere. Det rasende Dyr farer løs paa en af Hestene, borer Hornene i dens Bug og væl-ter den og Rytteren. Den sønderflængede Hest søger at rejse sig med Tarmene hængende ud af Bugen og styrter død om. En ny Gruppe, de saakaldte »Banderillos«, kaster sig over Tyren og stikker smaa Spyd i dens Nakke.

Naar Tyren er opflammet til det vildeste Raseri, træder Forestillingens Hovedperson: »Espadaen« ind paa Arenaen. Espadaen er bevæbnet med en Kaarde og skal med denne give Tyren Dødsstødet. Han søger straks lige løs paa Dyret, og naar dette springer frem for at tage ham paa Hornene, borer han Kaarden i Tyrens Nakke, saa den styrter død om paa Stedet.

Under et Bombardement af Hatte, Stokke, Ap-pelsiner og hvad der haves ved Haanden hyldes Sejerherren af den jublende Skare af Tilskuere, men mislykkes Stødet, gælder Jubelen, der saa ledsages af haanende Udbrud mod Espadaen, Tyren, som ved sine Spring og snedige Manøvrer har undgaaet det dræbende Stød. Denne Gang var der dog ikke Tale

om Mishagsytringer af nogen Art. Rafael Guerra nedlagde Tyren ved det første Stød.

Under Skibets Ophold ved Lissabon blev en ung Værnepligtig, en af Skibets flinkeste Artillerister, pludselig meget syg, og en Operation var paatrængende nødvendig. Chefen ønskede den Syge indlagt paa et af Byens Hospitaler, men Skibets Læge modsatte sig dette og ønskede selv at foretage Operationen om Bord, og Videnskaben sejrede. I en Fart blev Officersmessen indrettet til Operationsstue og Agterdækket afspærret. Operationen foregik under stor Deltagelse fra Besætningens Side og forløb godt. Om Eftermiddagen afsendtes Telegram til den Syges Moder med Meddelelse om Operationen og den Syges Tilstand.

En af de sidste Dage blev Chefen tilsagt til Audiens hos Kongen, og det blev bestemt, at en af Officererne skulde følge med som Adjunkt. Klokken 9 Formiddag mødte Adjudanten i Gala paa Agterdækket, klar til at ledsage Skibschefen. Den unge Officer var lidt distrahit og havde undladt at smykke sig med »Medaillen for ædel Daad«, som han var Indehaver af, og lod ikke til at ofre Ordensspørgsmaalet en Tanke, da hans Oppasser, en ståt Vestjyde, stak Hovedet op af Agterlugen og raabte: »Ska a fly Dig Din Medalje.« Et Bevis paa det hjertelige Forhold, der bestod mellem Officerer og Mandskab, selv om slig Tiltale ikke hørte til den daglige Tone. Skibets myndige og elskværdige Chef skulde nok vide at opretholde den nødvendige Disciplin, saa

ingen tog Forargelse af den unge Vestjydes Fri-modighed.

Fra Lissabon afsejlede Korvetten gennem Ka-nalen til hjemlige Farvande og tog Station ved Faa-borg, hvor Officererne modtog Indbydelse til Bal paa et af Sydfyens prægtige Herresæder.

Lensgreven og Grevinden havde indbudt den fynske Adel og Herrer og Damer fra de nærmeste Byer til Festen.

Den splendide Souper blev indtaget i en Række Sale. Store Blomsterdekorationer i pragtfulde Skaale og Opsatser af Sølv og gammelt Porcelæn prydede Bordene. Alle Retterne serveredes paa Sévres Porce-læn, som senere paa Natten, da en ny Opdækning fandt Sted, omhyttedes med gammelt sachsisk Porce-læn.

I Riddersalen dansedes til den lyse Morgen, og i den prægtige Parks stille Gange nød Gæsterne den danske Sommernats Skønhed.

Ved Ankomsten til København blev den syge Mand fra Lissabon sendt i Land for at fremstille sig for sin Moder som fuldstændig helbredet.

PAA FISKERIINSPEKTION I NORDSØEN

I Aaret 1897 varetog Kanonbaaden »Grønsund« Tjenesten som Fiskeriinspektionsskib i Nordsøen med Esbjerg som Station.

Kanonbaaden afgik til Nordsøen i Begyndelsen af Marts og vendte først tilbage ved Juletid, dog var Skibet oplagt i August—September, hvor der intet nævneværdigt Fiskeri fandt Sted under Land.

Tjenesten bestod i at holde Søterritoriet rent for Trawlere og varetage de danske Fiskeres Interesser.

Da der fandt et betydeligt Kutterfiskeri Sted i Nordsøen, hændte det hyppigt, at Redskaber og Garn blev beskadigede af fremmede Fiskere og forbi-sejlende Skibe. Det var da Inspektionsskibets Opgave gennem Undersøgelser og Forhør at faa konstateret Skadens Omfang og gennem de forskellige Kon-

sulater udvirke Erstatning fra Rederierne. Endelig var Tilsynet med Fartøjernes Motorer underlagte Inspektionen og foregik som oftest i Esbjerg Havn, hvor en anselig Kutterflaade har Hjemsted.

Fiskeri med Trawl paa Territoriet ødelægger Fiskebestanden og Fiskeriet for Vestkystfiskerne, og det var derfor af største Vigtighed at holde Territoriet rent for fremmede Fiskere.

Inspektionen udførtes dels ved at afpatrouillere Territorialgrænsen, som var markeret i Kortet ved en rød Linie, dels ved at overrumple Lovovertræderne, og dette lod sig bedst gøre, naar Kanonbaaden var kamoufleret som Trawler eller Fragtdamper med Skorsten og Fartøjer oversvættede, Presenninger paa det opstaaende o. l. Den første Maade var dog langt fra effektiv, da der var mange Timers Sejlads fra Esbjerg til Hanstholmen, Distriktets Nordgrænse. En Kombination af begge Fremgangsmaader var derfor heldigst og gav det bedste Resultat: Anholdelse af saa mange Lovovertrædere som muligt.

Vejret paa den barske Kyst kunde lægge mange Hindringer i Vejen for Inspektionstjenesten og dertil kom Kul- og Vandfyldning, Maskineftersyn m. m. Faktorer, der spillede en Rolle for Skibet, saa dette hyppigt maatte søge Havn.

Paa Inspektionsturene fulgte Skibet den røde Linie. Trawlere, der fiskede indenfor Linien, blev anholdte, fik Vagtmandskab om Bord og maatte følge med til Esbjerg, hvor Dommeren afgjorde Bødens Størrelse.

I Retten forefaldt der ofte komiske Scener. En

engelsk Trawlerskipper nægtede at sætte sit Navn under et Forligsdokument. Da Dommeren spurgte om Grunden til hans Nægtelse, kom det frem, at han havde vanskeligt ved at skrive. Handlingen endte dog med, at Englænderen satte et Kryds under Dokumentet som Erstatning for Navnet.

At sætte Mandskab om Bord i Trawlerne i haardt Vejr var ofte forbundet med Vanskeligheder. Naar det blæste stormende af Vest, kunde den lille Kanonbaad være lidt urolig i sine Bevægelser, men klarede sig dog godt med sine rebede Sejl, der støttede godt paa Skibet.

Paa Turen ind over Barren, som var ret spændende i stormende, vestlig Kuling med udgaaende Strøm, maatte der passes nøje paa, at Skibet ikke kastede sig tværs i Søen, da dette kunde have alvorlige Havarier til Følge.

Det engelske, franske og tyske Inspektionsskib besøgte nu og da Esbjerg. Besøgene gav altid Anledning til fornøjeligt Samvær og var derfor til Opmuntring for Skibets Besætning, da den daglige Tjeneste jo var ret ensformig.

Een Gang hændte det dog, at fremmede Skibes Besøg foraarsagede Uroligheder, som let kunde have faaet alvorlige Følger.

Krig med tyske Pølsemagere.

To store, engelske Marine-Kuttere, som midlertidig udførte Inspektionstjeneste i Nordsøen, kom en Dag ind til Esbjerg.

Under Landlov kom de engelske Matroser i Strid med tyske Slagtersvende, der arbejdede paa en Pølsefabrik. Striden opstod paa en obskur Beværtning i Havnekvarteret og endte med, at Slagterne brugte Knivene. To engelske Matroser fik alvorlige Saar og maatte indlægges paa Hospitalet.

Da Politiet kom til, var Kampen i fuld Gang, og Politiet var ude af Stand til at skaffe Ro til Veje.

Politimesteren sendte derfor Bud om Bord i Inspektionsskibet, der laa fortøjet i Dokken, og udbad sig Assistance af væbnet Mandskab.

Begivenheden fandt Sted sent om Aftenen. »Grøn-sund«s Besætning blev straks purret ud, og Mandskabet forsynet med Vaaben (Sabel og Gevær). Styrken blev formeret i to Afdelinger, hver under Kommando af en Officer.

Officererne modtog Instruktioner angaaende Styrkens Anvendelse og fik Ordre til at melde sig til Politimesteren eller dennes Stedfortræder.

Med Spænding imødesaa Mandskabet en natlig Kamp og glædede sig til — hvis det skulde komme til Haandgribeligheder — at tage de tyske Slagtere under Behandling.

I Overensstemmelse med Napoleons Taktik marcherede de to Afdelinger ad forskellige Veje til Kamppladsen og havde Ordre til at møde paa Stedet samtidig.

Ved Ankomsten til Krigsskuepladsen var alt roligt. De tyske Slagtersvende havde absenteret sig, da det rygtedes, at Militæret var under Fremrykning.

For at forebygge nye Uroligheder patrouillerede mindre Styrker i Gaderne til noget over Midnat.

Alt var imidlertid omsonst: Slagterne havde taget Billet til Hamborg med Nattoget.

Det egentlige engelske Inspektionsskib, en stor Krydser, der kommanderedes af Kaptajn B., kom senere til Esbjerg. Chefen havde sin Hustru med om Bord, hvad der var hans Sædvane. Ifølge Reglementerne for Tjenesten i den engelske Flaade var det forbudt at have Kvinder om Bord, men Kaptajnen satte sig ud over Admiralitetets Forbud paa dette Omraade.

Skibets Næstkommanderende, der holdt Krydseren i en mønsterværdig Orden, baade med Hensyn til Mandskabet og Skibets Udseende, havde i sit Lukaf en større Beholdning af Farver, Lak og Fernis m. m., som han paa egen Bekostning anvendte til Skibets Forskønnelse udover de Kvanta, som Admiralitetet havde tilstaaet. At Luften i Officersmessen og tilstødende Lukafer som Følge deraf var mindre god, brød han sig ikke om. Samme Officer var en dygtig Amatørskuespiller, der ikke vægrede sig ved at give Prøve paa sine dramatiske Talenter. Billeder af den ærgerrige Kunstner i forskellige Roller og Scener prydede Væggen i hans Lukaf.

Det tyske Inspektionsskib »Zieten« kom ogsaa til Esbjerg. Chefen, Kaptajn N., sprudlede af Liv og Lune og lagde ikke Dæmper paa sine Officerers Optræden. Uden for Tjenesten herskede den gemytligste og fornøjeligste Tone mellem Chef og Offi-

cerer, der bar Vidne om et sjældent godt kammeratligt Forhold.

Senere paa Togtet fik »Grønsund«s Officerer Lejlighed til at mødes med de engelske og tyske Venner i en fremmed Havn.

Besøg i Ostende.

Det var blevet Skik og Brug, at Nordsømagternes Inspektionsskibe af og til mødtes i en af Nordsøhavnene, for at Cheferne kunde drøfte Haag-Konventionens Virkninger i skøn Forening. Konventionen angik Tilsynet med Fiskerierne i Nordsøen og vedtoges i Haag af de interesserede Magter.

I 1897 fandt Mødet Sted i Ostende, Belgiens fashionable Badested.

Nogen egentlig Krigsmarine eksisterer ikke i Belgien, men en »Statsmarine« og i et af dennes Skibe: »la ville d'Ostende«, fandt Forhandlingerne Sted. Foruden de nævnte Skibe, mødte et fransk og et hollandsk Skib.

Besøget faldt midt i Højsæsonen og var yderst interessant.

Den store, stærkt besøgte Havn er Landets næststørste. Mellem Havnen og Byen og i Læ af Dynerne (Klitterne) ligger en lang Række store, pragtfulde Hoteller og Restauranter, som hvert Foraar gennemgaar en udvendig Oppudsning af Hensyn til Vinterens barske Klima. Paa Façaderne straalere Hotelernes Navne i Guld.

Naar Paketbaaden fra England stod ind i Havnen

og landsatte sine Passagerer: Englændere og Amerikanere, holdt lange Rækker af store Omnibusser parate til at modtage Gæsterne.

Det store Kurhus, der rummer Koncert- og Balsale, Restauranter, Spillebank m. m., virkede imponerende ved sin Størrelse og hele fornemme Præg.

Officererne fra Skibene tilbragte Fritiden ved Stranden, hvor der florerede et mægtigt Badeliv, og iagttog interesserede det store, kosmopolitiske Selskab, der om Eftermiddagen spadserede paa Promenaden. De elegante Damer kappedes om at fremvise det nyeste paa Modernes Omraade. Foruden Englændere og Amerikanere bemærkedes mange Italienerne, men forøvrigt hørtes alle europæiske Tun-gemaal.

Om Aftenen søgte alle Kurhuset. Mrs. B. fra det engelske Skib var altid i Følge med Officererne og iagttog med Interesse Livet i Spillesalen, særlig fulgte hun dog de professionelle Spillers Optræden. Af denne Kategori bemærkedes en Mængde ved Bordene. Mange af Officererne forsøgte Lykken og vandt Beløb, der fuldtud dækkede Udgifterne til en flot »Souper« i Kurhusets store Restaurant.

I den store Koncertsal dirigerede en kendt Wiener-Komponist Orkesteret, og i Balsalene flirtede unge Herrer og Damer i pragtfulde Toiletter til den lyse Morgen.

Den tyske Chef, der var Ungkarl, befandt sig som en Fugl i Luften og nød helst Glæderne ved Badet og i Kurhuset i Selskab med de alleryngste. En Dag havde Kaptajn N. indbudt Byens Skønhed,

en ung Blomsterpige, der solgte Roser paa Promenaden, til Frokost om Bord i »Zieten«. Samme Dag Frokosten skulde finde Sted, modtog Kaptajnen et Telegram fra den tyske Gesandt i Bryssel, hvori Gesandten meldte sin Ankomst med Frue og Datter. Nu var gode Raad dyre, men Kaptajn N. var Mand for at klare Situationen. Den vagthavende Officer maatte træde til, og i Dækshusets lille Salon nød Officeren og Damen Kaptajnens gode Frokost, og den lille Blomsterpige lod ikke til at savne Kaptajn N.

En Aften efter Koncerten i Kurhuset, samledes flere af Officererne paa en stor Kafé i Byen. »Zieten«s Næstkommanderende, Kaptajnløjtnant T., forsvandt pludselig fra Selskabet, men kom lidt efter tilbage, trækkende med en Hest, som han havde spændt fra Drosken, der holdt og ventede.

Hesten skulde have et Maaltid, og ved Buffeten blev Dyret trakteret med Brød og Kage — til stor Moro for Kafécens øvrige Gæster. Efter Maaltidet blev Hesten ført ud og spændt for Drosken igen.

Da de herlige Dage i Ostende var forbi, gik Skibene hver til sit. »Grønsund« satte Kursen paa Esbjerg og genoptog den daglige Virksomhed: Sejladsen langs den røde Linie.

PANSERSKIBET »TORDENSKJOLD«
I RUSLAND

Til Fest i Admiral Rojestwenskis Flagskib.

I Sommeren 1899 aflagde Panserskibet »Tordenskjold« et Besøg i Rusland. Den første Havn, der blev anløbet, var Reval, hvis estiske Navn betyder: »De Danskes Stad«. Byen er som bekendt anlagt af Valdemar Sejr Aar 1219, men kom senere under Hansestæderne. Byens Vaaben er endnu det »Danske Rigsvaaben«, de tre Løver.

Den danske Konsul arrangerede Udflugter i Byens smukke Omegn og indbød til Middag og Bal paa Scheldehausen i Nærheden af Catharinenthal, Peter den Stores Lystslot.

Paa Reval Red laa den russiske Artillerieskadre til Ankers ved »Tordenskjold«s Ankomst.

Eskadren bestod af nogle ældre Panserskibe, i hvilke en Del af Marinens Officerer uddannedes i Artilleriets Betjening og Brug. Eskadren blev kommanderet af den senere saa sørgeligt bekendte Admiral Rojestwenski, der i Tsushima-Strædet mistede største Delen af sin Flaade i Kampen mod Japannerne.

Admiralen havde sit Flag hejst i Fregatten »Her-tugen af Edinburgh«, og i dette Skib blev »Torden-skjold«s Officerer indbudte til Fest.

Festen begyndte Klokken 8 Aften. I Skibets store Officersmesse var dækket et pragtfuldt Bord; ved Maaltidet serveredes kun russiske Retter. Opvartningen besørgedes af Matroser, men de vaade Varer iskænkedes af Poper, Eskadrens Præster, hvoraf der var flere til Stede, og det lod til, at de ærværdige Herrer ikke var vante til at se tomme Glas. Som Appendiks til de mange Vine iskænkedes ustandseligt Vodka i de smaa Glas, der var anbragte ved hver Kuvert, og hertil kom Øl i store Krus.

De Danske var snart klar over, at blev det saadan ved, maatte der tidligt tages Reb i Sejlene.

Efter Maaltidet blev Bordet ryddet, og store Sølvkummer blev sat frem. Fra Lukaerne hentede Officererne Sabler, hvis blanke Klinger lagdes i Kryds over Kummerne. Paa Klingerne anbragtes Sukkertoppe, som overhældtes med Sprit og antændtes. Da Sukkertoppene brændte godt, blev det elektriske Lys slukket, og et ejendommeligt Skær lyste over Bordet.

Man troede sig hensat i en Forsamling af Aander; Poperne tilsaa de ildsprudende Sukkertoppe. I det store Rum herskede dyb Tavshed.

Efter denne Akt blev Lyset atter tændt og Punchen brygget. Champagne og andre ædle Drikke styrtedes i Kummerne, og saa begyndte den egentlige Fest.

Taler og Sange, Musik af Balalaikaorkesteret, hjertelige Omfavnelser og Kyssen paa Kinden fulgte Slag i Slag.

Da Punchebollerne var tømte, kom Champagneglassene paa Bordet. Uden at høre Champagneprop- pernes Knalden kunde Russerne ikke tænke sig at afslutte Festen, og dog varede det længe, inden Gæsterne kunde bryde op; først da de russiske Officerer lidt efter lidt søgte til Lukaerne, kunde de Danske trække sig tilbage.

Paa Faldrebet blev der taget en hjertelig Afsked med de gæstfri russiske Officerer og Poper, af hvilke mange fandt en heltemodig Død faa Aar senere under Kampen mod Japanerne.

Længe mindedes Drikkegildet i Rojestwenskis Flagskib.

St. Petersborg.

Storfyrstronfølgerens Bisættelse.

Fra Reval fortsattes Rejsen til St. Petersborg, hvor Skibet fortøjede paa Nevaen tæt ved Nikolaj-Broen, der forbinder Vasiilij-Ostrow, hvor Vinterpaladset er beliggende, med Admiralitetskvarteret. Af de mange Broer, der fører over Floden, er Ni-

kolaj-Broen den stærkest trafikerede. Paa Broen ligger det lille Nikolaj Kapel, paa hvis Udstyr der er ofret umaadelige Rigdomme.

I Nærheden af »Tordenskjold« laa den tyske Fregat »Charlotte«. Det tyske Skibs »Mascotte«, en stor Bjørneunge, entrede ofte ud paa Sprydet og iagttog interesseret Livet, der rørte sig paa det danske Orlogsskibs Dæk. En Dag faldt den lille Bjørn i Vandet, men blev hurtigt fisket op af et Par behjertede tyske Matroser.

Efter Ankomsten til St. Petersborg blev Skibets Chef og Officerer tilsagte til Audiens hos Kejseren, men Aftenen før Audiensdagen indløb der Meddelelse om Storfyrsttronfølgerens Død i Kaukasus, og Audiensen blev aflyst.

Varigheden af Panserskibets Ophold i St. Petersborg var ifølge Sejlordren bestemt til nogle Dage, men paa Grund af Storfyrst Georgs Død, kom Opholdet til at vare det meste af tre Uger. Storfyrst Georg var Kejserens Broder og Ruslands Tronfølger, da Kejseren paa det Tidspunkt ikke havde nogen Søn.

Fra Marineministeriet indløb telegrafisk Ordre til Skibet om at forblive i St. Petersborg og afvente Storfyrsttronfølgerens Bisættelse, til hvilken Skibets Officerer samtidig beordredes at møde i Deputation.

Den lange Tid, der forløb inden Storfyrsttronfølgerens Lig ankom til St. Petersborg, blev benyttet af Besætningen til at stifte nærmere Bekendtskab med Byen og dens Seværdigheder.

De Danske, der var bosiddende i Byen, aflagde

hyppige Besøg om Bord og indbød til Besøg i Hjemmene og Udflugter i Byen og dens Omegn.

Vinterpaladset, Eremitagen og de store Samlinger blev taget i Øjesyn, men særlig tiltrak Livet paa Alexander Newsky-Prospektet sig Besætningens Opmærksomhed. I den store, brede Gade fandtes elegante Butikker, pragtfulde Paladser og et Mylder af Mennesker. Den russiske Kusk styrede sin Trojka, forspændt med tre Heste i fuldt Firspring over Træbrolægningen gennem den tætte Vrimmel af Mennesker og Køretøjer. Færdselsreglement kendtes ikke.

Det mægtige Liv, der rørte sig, gav den Fremmede Indtryk af at befinde sig i en Verdensstad.

Paa »Øerne« ved den kejserlige Yacht-Club, hvor Byens »upper ten« søgte Adspredelse om Eftermiddagen, havde Livet en anden Karakter. De mange Spadserende paa Promenaden bevægede sig med Ro og Værdighed, lyttende til Musikkens Toner og nydende de friske Pust fra Søen.

En meget kendt Variétéstjerne — Diane de Lys — viste sine elegante Toiletter paa Promenaden og var omgivet af en Kreds af Tilbedere, hørende til Ruslands højeste Adel.

Samme Dame havde modtaget Udvisningsordre og maatte kun opholde sig i Moskva, men fristet af St. Petersborgs Sommerforlystelser, trodsede hun Forbudet mod at opholde sig i Kejserstaden. Et Dekret fra Politipræsidenten fik hende dog hurtigt til at afslutte sit Sommerophold.

Fra »Tordenskjold«s Dæk iagttoges en Dag et

større Oprin paa Nikolaj-Broen. Nogle Spadserende kom i Strid med den patrouillerende Politikonstabel. Den lille Episode udviklede sig hurtigt til en større Kamp mellem Mængden og en tilkaldt Politistyrke, hvor Ordenshaandhæverne syntes at ligge under. Ved yderligere Hjælp lykkedes det dog omsider Politiet at foretage flere Anholdelser og adsplitte Mængden.

Næste Dag læstes i Avisen (Sct. Petersburgs Nachrichten), at hver af de anholdte var bleven idømt en Mulkt af en Rubel, hvilken ubetydelig Bøde vidnede om den ubegrænsede Frihed, Borgerne nød. Særlig gjorde dette Forhold sig gældende i St. Petersborg i Kejsertiden. Kun naar det gjaldt politiske Forseelser, blev der taget haardt fat; den mindste Forseelse kunde føre til Anholdelse og langvarigt Fængsel eller Forvisning til det fjerne Sibirien.

Efter en Middag hos den danske Minister, blev der foretaget en Køretur i Byen. Selskabet var fordelt i tre Vogne, hvis Kuske havde et særligt Liberi. De fremmede Magters Gesandter havde ifølge en gammel Forordning Tilladelse til at færdes paa Peter-Paul Fæstningens Terræn; naar Kusken paa Diplomaternes Køretøjer var iført det let kendelige Liberi med Guldbroderi paa Ryggen, havde Vognen Indkørselstilladelse til Fæstningen.

Da almindelige Dødelige ikke maatte færdes paa dette Sted, var det en særlig Opmærksomhed af Ministeren at foretage en Køretur med sine Gæster til et af St. Petersborgs interessanteste Steder.

Peter-Paul Fæstningen (den russiske Bastille)

ligger paa en Ø i Nevaen. I Midten ligger Katedralen, der rummer Kejsergravene. En Kanal skiller Fæstningen fra et Kronværk, hvis Glacis er omdannet til Park.

Bag de tilgitrede Vinduer i de skumle Kasematter henlevede de politiske Fanger en ynkelig Tilværelse.

Nogen Tid efter Storfyrsttronfølgerens Død begyndte Sørgemesserne, der afholdtes skiftevis i Kasan- og Isak-Katedralen. Naar Kejseren, der opholdt sig paa Peterhoff, begav sig til Sørgemesse, benyttede han en af de mindre kejserlige Yachter: »Alexandra«, der førte ham til Hovedstaden. Paa Vejen passerede Kejseren »Tordenskjold«, der laa fortøjet tæt ved det Sted, hvor Majestæten gik i Land. Naar »Alexandra« nærmede sig, blev »Tordenskjold«s Mandskab stillet op til Parade, og Musikken istemte den russiske Nationalhymne; Ruslands Selvhersker tog Plads paa den Side af Skibet, der vendte mod »Tordenskjold«, og stod med Haanden til Huen under Forbisejlingen.

I Kasan-Katedralen, der minder om Peterskirken i Rom og rummer det undergørende Billede af »Guds Moder fra Kasan« samt mange Kostbarheder, var samlet en mægtig Sørgeskare. Messen, der celebredes af Kirkens Biskop, bestod i en Række Bønner og Ceremonier. Orgelmusik hørtes ikke, men Korsang af overordentlig Skønhed.

Isak-Katedralen, der har Form af et græsk Kors og er opført af Marmor og Granit, var fyldt til sidste Plads af en lignende Skare, og Ceremonien foregik

paa samme Maade. I Kirkens Indre findes høje Søjler af Malakit, der afgrænser det Allereiligste: Ikonostas, hvor Kirkens Model i Guld opbevares.

Bisættelsen foregik under Udfoldelse af Pomp og Pragt; fra den tidlige Morgen var store Troppestykker udkommanderede og havde taget Opstilling langs Vejen til Kirken. Feltartilleri, der skulde afgive Sørgesalut, var placeret i Parken udenom Fæstningen. Kosakker til Hest og Politi i store Mængder holdt Orden, og kun de med Adgangskort forsynede kom ind i Kirken. Kejseren, Kejserinden, Enkekejserinden og hele det kejserlige Hus, alle Storfyrsterne, deriblandt den kendte Feltherre, Storfyrst Nikolaus, og Storfyrstinderne overværede Højtideligheden. Desuden var der mødt mange fremmede Fyrster som Repræsentanter for Europas og Asiens Fyrstehuse.

Ministre og kendte Politikere, Ambassadører og Gesandter fra Alverdens Lande, Generaler og Admiraler, den russiske Adel og Deputationer fra hele Rusland fyldte Kirken til sidste Plads. For »Torden-skjold«s Officerer var der reserveret Plads sammen med Gesandtskaberne. De straalende Uniformer dannede en dyb Modsætning til Damernes Sørge-dragter.

Den russiske Kirkes Metropolit, assisteret af Biskopper, forrettede den højtidelige Handling; da denne var til Ende og den pragtfulde Korsang forstummet, blev Kisten, baaret af Storfyrster med Kejseren i Spidsen, indsat i Graven i Kirkens Gulv.

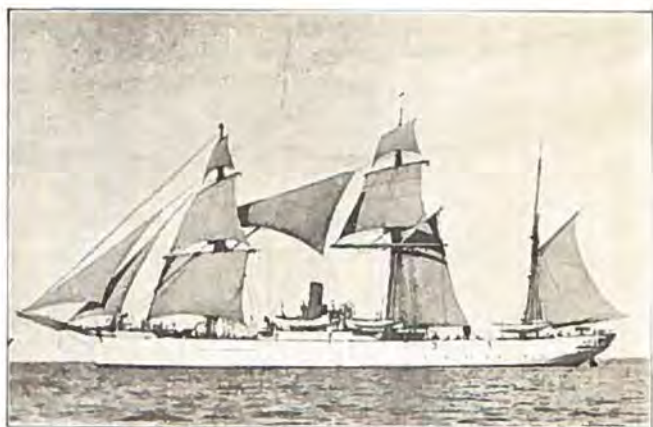
Ingen Kejser fandt som bekendt siden Hvile i

Peter-Paul Kirken og af dem, der var udset til at bære Ruslands Kejserkrone, var Storfyrst Georg den sidste.

Dagen efter Bisættelsen forlod »Tordenskjold« St. Petersborg og stævnedes hjemefter for at genoptage de afbrudte Øvelser.

RUNDT STORBRITANNIEN OG IRLAND

I Sommeren 1904 var Skonnerten »Ingolf« udrustet som Skoleskib for Elevskolen og foretog en Rejse Nord om Skotland, Vest om Irland og hjem gennem Kanalen.

Med Skruen hejst og alle Sejl til sattes Kursen over Nordsøen mellem Shetlands- og Orkney-Øerne inden om Hebriderne.

Paa den sidste Strækning blev Skruen sat i Vandet og Dampen sat op, da Skibet ikke var tilstrækkelig manøvreedygtigt for Sejl alene i det indenskærs Farvand.

Efter at have passeret Vest om Skotland, stod Skonnerten mellem de mange Øer ind paa Clyden. Fra Greenock til Glasgow er det snævre Farvand stærkt befærdet af Skibe af alle Størrelser og alle

Nationer. Paa Bredden af Floden ligger en Række Skibsværfter, der tilsammen udgør Jordens største Skibsbyggeri.

»Ingolf« i Fare.

Ved Glasgow fik Skibet anvist Plads i James Watt Dok, der er en Wet-dock uden Dokport, saa Vandet stiger og falder med Floden og Ebben; Forskellen mellem Høj- og Lavvande kan være meget betydelig, særlig ved Springtid. For at komme til og fra Skibet inde i Dokken ved Lavvande maatte der anvendes Opklodsninger og Stiger fra Overbygningen til Kajen, saa Skibet var ikke særlig egnet til at modtage Besøg af Damer, naar Besøgstiden ikke faldt sammen med Højvandet.

En ældre Herre, der hver Morgen foretog en Spadseretur i Dokken, fulgte med Interesse Elevernes Færden paa Dækket og særlig Topsgasternes Arbejde til Vejrs, naar Bramræerne skulde tages op Klokken 8.

Den interesserede Jagttager viste sig senere at være Admiral Wilson, en af Englands mest ansete Flaadechefer. Admiralen opholdt sig paa det Tidspunkt i Glasgow for at inspicere Bygningen af en stor Krydser paa et af Clydeværfterne. Senere paa Togtet havde »Ingolf« Besøg af Admiral Wilson, da han som Chef for den store engelske Hjemmeflaade aflagde Besøg i Esbjerg.

I James Watt Dok var »Ingolf« en Dag i alvorlig Fare. En stor transatlantisk Damper var for Indgaaende i Dokken og manøvrerede for at komme til

Bolværk, assisteret af Slæbedamper for og agter. Den store Damper brugte sin Maskine og befandt sig midt i Bassinet med Stævnen pegende paa »Ingolf«s Midte, da den agterste Bugserbaads Slæbetrosse sprang. Situationen saa meget alvorlig ud. Damperen bakkede med fuld Kraft, men gik ikke destomindre fremover mod »Ingolf« med stor Fart. Resolut drejede Skipperen paa den forreste Slæbedamper sit Fartøj tværs ud til modsat Kurs og fik derved Farten af det store Skib, som stoppede op en Meter fra »Ingolf«. I dette Skib var alle ombordværende paa Dækket for at se det store Skibs Manøvrer.

Da Situationen blev faretruende, og det saa ud til, at Kolossen skulde skære »Ingolf« midt over, og Rejsningen styrte ned i Hovedet paa Besætningen, blev alle Mand beordrede i Land.

Næste Morgen læstes i samtlige Glasgow Aviser om den store Katastrofe, der var lykkeligt undgaaet ved en Bugserkippers resolute Optræden.

Til Lunch hos Lord-Provost i Glasgow.

Under Opholdet i Glasgow indbød Byens Lord-Provost (Overborgmester) »Ingolf«s Besætning til Lunch paa Raadhuset.

Besætningen blev afhentet i Charabanc'er med Firsband, der kørte op udfør »Ingolf«s Liggeplads. Fra Dokken gik Vogntoget gennem Byens mest befærdede Gader til Raadhuset paa St. George Square. Ved Raadhustrappen modtog Byens »chamberlain«

Lord-Provosts Gæster og førte dem til den store Modtagelsessalon, hvor Byens høje Raad var samlet. Efter at alle Officererne var forestillede for Lord-Provost og Magistratens Medlemmer, gik Selskabet til Bords.

I den Sal, hvor Officererne spiste, præsiderede Lord-Provost, og hver Officer havde en af Raads-herrerne ved sin Side. Lord-Provost bar den gyldne Kæde om Halsen som Tegn paa sin høje Værdighed. Ved Bordet udveksledes officielle Taler mellem Byens første Borger og Skibets Chef. Lord-Provost udtrykte sin Glæde over Besøget, som han haabede maatte blive gentaget ad Aare, da det danske Orlogsflag sjældent saas i de skotske Farvande.

Det blev sagt, at Byen for et Par Aar siden havde haft Besøg af et russisk Krigsskib; engelske Krigsskibe viste sig saa godt som aldrig i Glasgow.

Under Maaltidet herskede den fornøjeligste Stemning, der kulminerede, da The Highlanders bagpipers marcherede ind i Salen og begyndte en musikalsk Underholdning.

Da Koncerten var forbi, mødte et Par af Highlander-Regimentets Underofficerer og viste deres Færdighed i Reel og Sværddans. De skotske Soldaters Præstationer gjorde stormende Lykke, og Danserne høstede mægtigt Bifald fra »Ingolf«s ungdommelige Besætning.

Efter Bordet førtes Gæsterne rundt i det store og smukke Raadhus, og Officererne indskrev deres Navne i den gyldne Bog.

Væggene i Raadhusets brede Gange var prydede

med Malerier i Legemstørrelse af Byens tidligere Lord-Provoster.

Lord-Provost, Byens højeste Øvrighedsperson, vælges af Borgerne for et Aar. Det høje Embede er ulønnet, men en elegant Repræsentationslejlighed paa Raadhuset og Ekvipage med Byens Vaaben staar til Raadighed for Indehaveren af Embedet. Alle Repræsentationsudgifter maa Lord-Provost afholde af sin egen Lomme, saa kun meget velhavende Borgere er i Stand til at bestride de Udgifter, der er forbundne med Stillingen som Byens første Embedsmand.

Efter Festen paa Raadhuset spredtes Besætningen for at tage Byen i Øjesyn. Særlig det store Forretningskvarter omkring Buckanan Street tiltrak sig Opmærksomheden paa Grund af de paladsagtige Bygninger med de glimrende Butikker. Domkirken St. Mingo eller High Church, en af Skotlands skønneste Kirkebygninger og Westend Park omkring Clydens Tilløb Kelwin, blev besøgt af største Delen af »Ingolf«s Besætning.

Under Opholdet i Glasgow var Medlemmerne af den danske Koloni hyppige Gæster om Bord og Ledsagere paa Udflugter i Byens Omegn.

Da Besøget var afsluttet, stod »Ingolf« ud fra Clyden og forlod de skotske Farvande. Vest for Irland blæste en frisk nordlig Kuling, der hurtigt førte Skibet til Kanalen, som passeredes i fint klart Vejr med vestlig Vind, hvorefter Rejsen fortsattes over Nordsøen til de danske Farvande.

Engelsk Flaadebesøg ved Esbjerg.

En Maaned senere tiltraadte Skonnerten atter et Kryds i Nordsøen og ankom midt i August Maaned til Esbjerg, hvortil Skibet var beordret i Anledning af et forestaaende engelsk Flaadebesøg.

Et Par Dage efter »Ingolf«s Ankomst ankrede den engelske Flaade i Nordsøen udfor Graadyb. Den store Flaade, der talte Panserskibe og Krydsere af nyeste og største Type i Mængde, var ledsaget af flere Torpedobaadsjagerflotiller. Flaaden var under Kommando af Admiral Wilson, der havde sit Flag hejst i Panserskibet »Exmouth«. Under Admiral Wilson kommanderede fire Admiraler som Divisionschefer. Da de store Skibe paa Grund af Dybgaaendet ikke kunde passere Graadyb-Barre, var Flaaden nødt til at ankre i det store Hav, hvor der kun var Læ mod østlig Kuling og ikke just den bedste Ankerplads, hvad Forbindelsen med Land angik.

Efter Flaadens Ankring stod »Ingolf«, der havde taget Station ved Skallingen, ud over Barren og saluterede Admiralens Flag, hvorefter Chefen af lagde tjenstligt Besøg i »Exmouth«.

Besøget blev næste Dag gengældt af Admiral Wilson. Under den personlige Salut for Admiralen, fulgte den engelske Flaadechef med Interesse Elevernes Betjening af Kanonerne og spurgte nøje ud om de unge Menneskers Uddannelse om Bord og i Land.

De store Torpedobaadsjagere benyttedes som Befordringsmiddel mellem Flaaden og Byen. Fartøj-

erne var i Aktivitet Dag og Nat; og en interesseret Skare af Tilskuere, der havde taget Opstilling paa Kajerne, fulgte Fartøjernes Manøvrer ud og ind af Havnen med stor Opmærksomhed og beundrede Englændernes Manøvredygtighed i det vanskelige Strømfarvand, som Skibene besejlede udeñ Lods.

Under Opholdet ved Esbjerg blev der fra forskellig Side vist Englænderne stor Opmærksomhed. Ribe Byraad indbød Officerer og Mandskab til et Besøg i den gamle Stiftsby. Til Rejsen var stillet et Ekstratog til Raadighed for de fremmede Gæster. I Toget var indrangeret en Salonvogn til Brug for Admiralen. Da Toget om Formiddagen holdt parat paa Esbjerg Station, mødte der ingen Englændere. Stormende Kuling i Nordsøen havde vanskeliggjort Forbindelsen med Land, og det saa ud til, at Forbindelsen ikke kunde opretholdes, da der blev meldt fra Havnen, at de engelske Torpedobaadsjagere var for Indgaaende. Stationsforstanderen, der havde Toget holdende foran Stationsbygningen, følte sig lettet, da Meldingen kom, da der ikke var fri Bane udover en begrænset Tid.

Fra Flaaden mødte ca. 50 Officerer, 200 Matroser og et stort Musikkorps. Den kommanderende Admiral var dog forhindret i at møde paa Grund af det urolige Vejr og dermed følgende Ansvar for Flaaden, men lod sig repræsentere af en af sine underlagte Admiraler.

Paa Ribe Banegaard modtoges de engelske Gæster af Byraadet, der var mødt in pleno.

Efter en kort Velkomsttale af Borgmesteren ord-

nedes Festskaaren i en stor Procession paa Pladsen udfor Banegaarden. Med Byraadet og Stiftamtmanden i Spidsen marcherede Albions Sønner til Domkirken fulgt af en stor Skare af Byens Befolkning. Paa Vejen til Kirken havde mange Mennesker taget Opstilling for at beskue den engelske Flaades Repræsentanter, der mødte op i den gamle Stad som Byens Gæster. Af Pressefotografer og andre, der havde taget Trappeafsatser og Vinduer i Besiddelse, blev Processionen foreviget utallige Gange.

Da Englænderne traadte ind i Domkirken, præluderedes fra Orglet, og Sognepræsten besteg Prædikestolen, hvorfra han, da alle havde indtaget deres Plads, forrettede en kort Andagt. Efter Gudstjenesten holdt en af Latinskolens Lærere fra Koret et ypperligt Foredrag om Kirkens Historie. Foredraget blev paahørt med megen Interesse af de engelske Gæster.

Fra Kirken drog Processionen under klingende Spil til Klubbens Hotel, hvor Byraadet var Vært ved en udsøgt Frokost. Under Maaltidet udveksledes officielle Taler, og senere, da Ordet var frit, havde mange, saavel Danske som Englændere, Ordet. Under det fornøjelige Samvær, herskede den bedste Stemning, og utallige Skaaler blev drukket paa den engelske Flaades og Ribe Bys Vel.

Samme Dags Aften gav Esbjerg Borgere en stor Middag med efterfølgende Bal i Kurhotellet paa Fanø. Da Vejret havde bedret sig, mødte den engelske Flaades Højestkommanderende og alle de Officerer, der havde modtaget Indbydelse.

Fra Land og By mødte Herrer og Damer for at deltage i Festen, der formede sig som en storslaaet Hyldest til Repræsentanterne for det store britiske Rige.

Efter Middagen nød Deltagerne fra Fanøs brede Strand Synet af den store Flaade, der laa opankret i snorlige Linier udfor Graadyb. Efter Mørkets Frembrud, da alle Skibslanterner var tændte, havde man det Indtryk, at en By af anselig Størrelse var skudt op af Havet.

Dagen før Flaadens Afsejling havde Admiral Wilson indbudt et stort Selskab til et Besøg om Bord i »Exmouth«, og der var taget den Bestemmelse, at »Ingolf« skulde befordre Selskabet ud til den engelske Flaade, men Skæbnen vilde det anderledes.

»Ingolf« laa om Formiddagen til Ankers udfor Esbjerg Havn, rede til at modtage Gæsterne, da Vejret, som i Forvejen havde været uroligt, blev stormfuldt. Afsejlingen blev derfor udsat noget. En Del af Gæsterne mødte op, men andre foretrak at blive i Land. Da det efterhaanden blæste en Storm, blev Turen opgivet, og Selskabet maatte forlade »Ingolf«, skuffet over at maatte opgive Besøget paa de engelske Krigsskibe.

Om Eftermiddagen forlod den engelske Flaade Esbjerg og satte Kursen Nord paa med Østersøen som Maal.

Spørgsmaalet om Formaalet med det engelske Flaadebesøg ved Esbjerg kom ofte paa Tale og blev stærkt drøftet. Nogle mente, at det var et rent og skært Høflighedsbesøg, andre nærede den Tro, at

Besøget drejede sig om en Orientering af Forholdene ved Esbjerg vedrørende Landsætningen af en engelsk Hær under en eventuel Krig.

Begge Dele er muligt. De engelske Officerer anede intet om Besøget i Esbjerg, før faa Dage inden Afsejlingen fra England, og største Delen af Flaadens Officerer havde været ganske uvidende om Esbjergs Eksistens, men Stedet havde ikke været vanskeligt at finde.

Senere da den engelske Flaade var kommet til Østersøen, gjaldt Besøget Danzig. Dagen forinden Flaaden var ventet, herskede Taage over Østersøen og tilstødende Bælter. I Neufahrwasser (Danzigs Havnestad) var man af den Anskuelse, at Flaaden vilde blive opholdt af Taagen og derfor vilde være ude af Stand til at give Møde til den anmeldte Tid.

Paa den fastsatte Mødedag laa Admiral Wilson med sin mægtige Flaade til Ankers udfor Weichselflodens Munding — trods Taagen.

Da den engelske Flaade paa Hjemrejsen aflagde Besøg i København, fik »Ingolf« Lejlighed til endnu engang at salutere Admiral Wilsons Flag.

TIL KRONINGSFEST I TRONDHJEM

I Sommeren 1906 var Krydseren »Hekla« paa Togt som Skoleskib for Elevskolen. Kommandoen blev hejst i Begyndelsen af Maj, og efter et kortere Ophold i Store-Bælt afgik Krydseren til Færøerne.

Efter nogle Dages Ophold ved Øerne afgik Skibet til Island for at deltage i Fiskeriinspektionstjenesten.

Fra Island gik Skibet atter til Færøerne og modtog her Ordre om at afgaa til Trondhjem for at slutte sig til den Flaadeafdeling, der skulde repræsentere den danske Marine under Kroningen.

Den 16. Juni ankom »Hekla« til Trondhjem-Fjord og stødte den 20. til Flaadeafdelingen, der bestod af Dampskibet »Dannebrog«, hvor Kronprinsen og

Kronprinsessen var om Bord, og Panserskibet »Herluf Trolle«. Da »Hekla« havde underlagt sig Standeren, som vajede i »Dannebrog«, stod den samlede Flaadeafdeling ind og ankrede ved Trondhjem.

Kong Haakon og Dronning Mauds Kroning skulde finde Sted den 22de i Trondhjem Domkirke. I Dagen forinden ankom Repræsentanter for de Fyrstehuse, der stod den norske Kongefamilie nær.

Foruden »Dannebrog« mødte den kejserlige russiske Yacht »Standard« med Storfyrst Mikael, Czarsens Broder, om Bord. Endvidere den engelske Kongeyacht med Prinsen og Prinsessen af Wales, et tysk Skib med Prins Heinrich, Kejserens Broder, og den franske Panserkrydser »Amiral Aube« med en fransk Admiral som Repræsentant for den franske Republiks Præsident.

Alle de fyrstelige Personer var ledsaget af store Følger.

I Byen var mødt en Mængde tilrejsende fra Land og By, og Alverdens store Blade var repræsenterede. Journalister og Pressefotografer var paa Færde tidlig og sildig.

Kroningen.

Da Kroningsdagen oprandt, var det ikke med klar Himmel og bagende Sommersol. Det blæste en kold vestlig Vind og regntunge Skyer jog over Himlen, men der var Feststemning i Trondhjem, og Flagene smeldede i Vinden. Tusinder af Mennesker var paa Benene. Fortovene fra Stiftsgaarden — hvor Konge-

parret havde taget Ophold — til Domkirken var fuld-
pakkede med Tilskuere af de forskelligste Nationer.

Alle Vinduer var udsmykkede. Den vældige Tri-
bune paa Domkirkegaarden var optaget til sidste
Plads.

Det var en imponerende Menneskemasse, som
ventede paa det højtidelige Øjeblik, da Kongen og
Dronningen skulde køre til Kirke.

Tidligt om Formiddagen var Tropper af alle Vaa-
benarter opstillede »en haie« paa begge Sider af
Munkegaden fra Stiftsgaarden til Domkirken.

Kl. 10½ kørte de fyrstelige Gæster til Kirken, og
en halv Time efter kørte Kongens Adjudanter fulgt
af en Eskadron Kavaleri ud fra Stiftsgaarden og
umiddelbart efter den kongelige Galavogn med Fir-
spand.

Der lød et Hav af Hurraraab, da Majestæterne i
Skriddet kørte gennem de flagsmykkede Gader. Kon-
gen var i Generalsuniform med Hermelinskaabe,
Dronningen i Kroningsrobe.

Efter den kongelige Vogn fulgte en Eskadron Ka-
valeri og det kongelige Følge.

Paa Slaget elleve, da alle Byens Kirkeklokker
ringede, traadte Biskop Wexelsen, ledsaget af tvende
andre Biskopper, frem i Modtagelsespavillonen, der
var rejst udenfor Kirken.

Biskopperne, der var iført gule Kaaber, fulgtes
af firsindstyve Præster. Foran Gejstligheden stod
den samlede Regering, samt den kommanderende
General og Admiral med Rigsbanneret.

Forrest — nærmest Indkørselen — stod seks Ka-

detter, som skulde bære Kongens og Dronningens Slæb.

Hurraraabene fra Tilskuerne forkyndte, at Kongeparret nærmede sig, og et Øjeblik efter rullede den forgyldte Kongekaret ind i Domkirkegaarden, medens Soldaterne præsenterede Gevær og Brigade-musikken spillede.

Kongen og Dronningen steg ud og begav sig ind i Pavillonen.

I Kirken havde de fyrstelige Gæster med Følge og en Skare uniformerede og civile Herrer og Damer i pragtfulde Toiletter, samt Officererne fra de fremmede Yachter og Krigsskibene taget Plads. Gennem de skønne Buevinduers Farvemosaik faldt Lyset ind og kastede en betagende Glans over Forsamlingen.

Kl. 11 $\frac{1}{4}$ satte Kroningsprocessionen sig i Bevægelse. Forrest gik Biskopperne og Præsteskabet, Statsministeren og de Ministre, der skulde fungere under Kroningsakten, samt Hoffets Herrer. Herefter kom Kongen og Dronningen og Rigsbanneret baaret af Generalen og Admiralen. Hoffets Damer var de sidste i Rækken.

Processionen bevægede sig gennem Kirkens Midtergang til Koret, hvor Kongen og Dronningen tog Plads paa Stole, der var opstillede under pragtfulde Baldakiner. Generalen og Admiralen tog Plads bag Kongens Stol, over hvilken de holdt Rigsbanneret.

Nationalteatrets Orkester spillede en Processionsintrade, der var af glimrende Virkning, baaret frem

af det vældige Orgelbrus og Basunernes klingende Malmrøster.

Da alle havde taget Plads, begyndte Gudstjenesten, som forrettedes af Biskop Wexelsen, assisteret af de øvrige Biskopper.

Da den sidste Salme var afsunget, rejste Kongen sig og skred frem til Højalteret, hvor Tronen var anbragt paa en Forhøjning. Medens Kongen knælede foran Tronen, tog Biskoppen Salvingshornet og salvede Kongen paa Pande og Haanded.

Da Kongen havde indtaget sin Plads paa Tronen, tog Statsminister Michelsen den kongelige Krone, som han og Biskoppen satte paa Kongens Hoved.

Udenrigsministeren tog Sceptret og overrakte det til Kongen, hvorefter to Statsraader rakte Kongen Æblet og Sværdet.

Efter at Biskoppen havde fremsagt en Bøn, drø-nede en Salut af 42 Skud fra Fæstningen Kristianssten og alle Krigsskibene paa Reden. Gennem Saluttten forkyndtes for Norge, at Kong Haakon den VII var kronet og salvet.

Den næste højtidelige Handling var Dronningens Kroning, der foregik under Udfoldelsen af et lignende Ceremoniel som Kongens.

Da Biskoppen havde lyst Velsignelsen over Forsamlingen, erklærede Stortingets Præsident Kroningsakten for fuldbyrdet.

Efter Afsyngelsen af en Kantate forlod Kongen og Dronningen Kirken under Musik, ledsaget af Processionen.

I Forbindelse med Kroningen afholdtes en Række

Festligheder, der begyndte Dagen efter Højtideligheden i Kirken havde fundet Sted med en stor Defilérkur i Stiftsgaarden og senere Borgerprocession til Islevold, hvor Kongen, som var nærværende, blev hyldet af Folket.

Endvidere gav Byen stor Fest i Eksercerhuset for de fremmede Skibes Besætninger og de norske Soldater, der havde paraderet under Kroningen.

Den paafølgende Dag havde Trondhjems Kommune indbudt til Souper og Bal i Frimurerlogens Lokaler, hvor Regeringens og Stortingets Medlemmer samt Repræsentanter for alle Samfundslag var til Stede.

Den afsluttende Fest fandt Sted i Stiftsgaarden, hvor Kongen havde indbudt til Soiré.

Til Festen var tilsagt alle de fyrstelige Gæster med Følge, Regeringens Medlemmer, Gesandtskaberne og alle, der var til Stede ved Kroningshøjtideligheden i Kirken, samt unge dansende Herrer og Damer. Festen begyndte med musikalsk Underholdning, og først sent paa Aftenen tog Ballet sin Begyndelse. Under Dansen serveredes Forfriskninger i de til Balsalen stødende Værelser. Trængslen i Balsalen var enorm og ikke mindre ved Buffeterne.

Kong Haakon besøger den danske Flaadeafdeling.

Ogsaa i Skibene paa Reden fejredes Kongens og Dronningens Kroning.

Den franske Admiral, der var udsendt som særlig Ambassadør og medbragte et Følge paa 23 Per-

soner, gav en Déjeuner om Bord i sit Skib, ved hvilken Kongen var til Stede.

Den elegante Déjeuner serveredes paa Sèvres-Porcelæn. Store Opsatser og Kandelabre prydede Bordet. Det hele Service, baade Sølv og Porcelæn, var udlaant af den franske Republiks Præsident i Anledning af Kroningsfærden. Den pragtfulde Opdækning vakte alles Beundring.

Den store Dampers »Birna«, der var paa Rejse med Turister i den norske Skærgaard, havde taget Ophold paa Reden ved Trondhjem under Kroningsfesterne.

Rejseselskabet indbød den sidste Aften, Skibet laa ved Trondhjem, Officererne fra de danske Skibe til Middag og Bal. Den vellykkede Fest varede til langt ud paa Natten

Den Dag Kongen havde anmeldt sit Besøg i de danske Skibe, var alt gjort klart til at modtage Majestæten. Med Mandskabet opstillet til Parade i samtlige Krigsskibe og under Kanonsalut gik Kongen om Bord i »Herluf Trolle«, hvor de danske Skibes Officerer var samlede. Efter at have passeret Fronten af Mandskabet, der var opstillet fra for til agter, gav Kongen Audiens i Chefens Kahyt. Under Audiensen underholdt Majestæten sig med hver enkelt og opfriskede nu og da gamle Minder fra sin Tjeneste i Marinen.

Under Kanonsalut og Hurraraab fra Skibene roede Kongen i Land.

Den 27. Juni afsjlede den danske Flaadeafdeling fra Trondhjem; udfør Aalesund blev »Herluf Trolle«

detacheret, hvorefter Skibet satte Kursen hjemefter for at genoptage sine Øvelser.

»Dannebrog« og »Hekla« satte Kursen Syd paa og anløb forskellige Fjorde og Havne i Skærgaarden. Den 2. Juli ankom Skibene til København, hvor Standeren blev strøget. Efter at have kompletteret sine Beholdninger gik »Hekla« tilbage til Færøerne og Island og genoptog sin Virksomhed.

MED »BESKYTTEREN« PAA FÆRØERNE

I Begyndelsen af Oktober 1911 afsejlede Inspektionsskibet »Beskytteren« til Færøerne for at overtage Fiskeriinspektionstjenesten i den kommende Vinter.

Da »Beskytteren« havde naaet Skagen, blæste det en vestlig Storm, og utallige Skibe havde søgt Ankerplads i Aalbæk-Bugten for at afvente bedre Vejr.

»Beskytteren« fortsatte dog Rejsen. Med langsom Fart og skalkede Luger blev Kursen sat paa Lindesnæs.

Det gode Søskib gik godt igennem og tog kun lidt Vand over. Ved Lindesnæs flovede det, saa Farten kunde sættes op, og snart gik det med fuld Fart Nordvest over.

Efter tre Døgn's Sejlads naaedes Færøerne, hvor Skibet foreløbig tog Station ved Thorshavn.

Inspektionsskibets Opgave var at holde Søterritoriet rent for Trawlere og varetage de færøske Fiskeres Interesser samt være til Hjælp og Assistance for Myndighederne og Øernes Befolkning.

Færøerne bestaar af 18 smaa Klippeøer og nogle Holme. Naar man anduver Øerne, er Farven af disse i klart Vejr graa, iblandet sort og grønt.

Oftest er Vejret dog alt andet end klart; en graa Taage eller Regndis ligger over Klipperne, og man ser kun Brændingen ved Klippens Fod.

Kommer man nærmere til Øerne, ses de vældige, solide Stenvægge, der hæver sig indtil 700 Meter i Vejret og byder det fraadende Nordhav Trods.

Paa Fjeldvæggen ses Afsatser med lange Stenhylder, paa hvilke Fugle bygger i Tusindvis.

I Væggen findes Grotter, fremstaaende Klippeformationer og mægtige Revner.

De hyppigt forekommende Basaltformationer er af overordentlig Skønhed. Paa Nolsø findes en Hule med pragtfulde Drypstensformationer. Paa Myggenæs, der ligger langt mod Vest, indeholder Hulerne vældige Basaltstøtter. Den blaalige Belysning, som hersker i Grotterne, lægger et Trylleskær over Omgivelserne. I det hvælvede Loft lyser Glimmer og Kvarts.

Fjeldvæggenes Form er rig paa Afveksling, og Klipper af karakteristisk Dannelse findes mange Steder. »Troldkonefingeren« paa Vaagø er en fritstaaende Klippe, der hæver sig ca. 300 Meter over

Havets Overflade. Klippen »Risen« ligger isoleret ude i Havet Nord for Østerø.

Den færøiske Natur ejer de største Modsætninger. I fint og stille Vejr viser Øerne sig i straalende Prag. I Regn og Storm er alt graat i graat. Vinden har en umaadelig Magt, den kommer susende frem over Havet og støder mod Fjeldene, gennem hvis Kløfter den presses som gennem en Tragt, hvorved dens Kraft forøges utallige Gange.

Kastevindene fra Fjeldene — de saakaldte Glaver — er dog endnu voldsommere end Vinden fra Søen. Kommer Vinden med Regn og Sne, er Larmen øredøvende. Husene knager og brager, og Lyden af Brændingen mod Fjeldene, der paa sine Steder kan naa en Højde af 60 Meter, minder om Torden.

Kysterne er rene, og kun enkelte Steder strækker der sig Rev ud. Taage havs hyppigt om Sommeren, sjældent om Vinteren, paa hvilken Aarstid Sejladsen og Forbindelsen mellem Øerne dog kan vanskeliggøres af Snetykning.

Faar man Taage eller Sne paa Sejladsen mellem Øerne, maa man straks søge ind mod Land, indtil Dampfløjtens Ekko kan høres fra Fjeldene. Med langsom Fart fortsættes Sejladsen, til man ser Skumstriben, som frembringes af Brændingen ved Fjeldets Fod, hvorefter man følger denne. Ved Hjælp af de mange iøjnefaldende Punkter skaffes gode Pladsbestemmelser.

Mistes Føling med Land i Taage eller Snetykning, føres Skibet let ud af Kurs af den haarde Strøm, der løber mellem Øerne.

Hvor to Strømme mødes, kan der opstaa en voldsom Strømsø, som maa undgaaes, da svære Havarier kan blive Følgen af at komme ind i en saadan.

Landing med Baad paa de aabne Fjorde og ved Bygderne kan være forbundet med store Vanskeligheder paa Grund af Brændingen. Naar Færingernes Baade skal sættes paa Land i Brænding, staar Folk i Land, klare til at sætte Baaden op, naar denne berører Klippen, og samtidig springer hele Besætningen i Land.

Havne fandtes dengang ikke, men gode, beskyttede Ankerpladser inde paa Fjordene, hvor Holdbunden er god, men Anker og Kæde maa være første Klasses, da der gaar mægtig Kraft paa Ankergrejterne, naar Glaverne kommer rygende ned fra Fjeldene.

Det færøske Fiskeri og Trawlerne.

Havet omkring Færøerne er rigt paa Fisk. Vældige Stimer søger Ly under Øernes Klippevægge og holder til paa Bankerne i Nærheden af Landet. Paa Havet maa Befolkningen skaffe sig Føden, og alle Mænd i Bygderne er derfor Sømænd og Fiskere. Torsk, Helleflynder, Sei og Sild er de Arter, der eftertrages. Fangst af Rødspætter, der findes enkelte Steder paa Fjordene, lægger den færøske Fisker ingen Vægt paa.

Fiskeriet foregaar enten fra Kutter eller fra Baad. Paa Øerne fandtes dengang ca. 80 store Kuttere, alle af engelsk Type og indkøbte i engelske Fiskerihavne.

I Slutningen af Februar udrustes Kutterne, og Fiskeriet paa Bankerne begynder; der fiskes kun med Haandline. Fangsten afleveres til Købmændene i Bygderne; nogle Kuttere afsætter dog Fangsten i engelske Havne. Hen paa Foraaret, naar Solen skinner, er Fjordbredderne bedækkede med Millioner af Klipfisk til Tørring, og Fragtskibe har travlt med at hente Fisk fra Købmændene. Største Delen af den færøske Fisk gaar som Klipfisk til Spanien og Italien.

I Juli Maaned gaar de fleste Kuttere til Island, hvor Fiskeriet i Sommermaanederne er mere lønnende. I Oktober lægges Kutterne op og fortøjjes ved Bojer inde paa Fjordene.

Baadfiskeriet foretages fra Bygderne hele Aaret rundt, naar Vejret tillader det; men der kan gaa Maaneder, hvor Storm og Brænding forhindrer alt Fiskeri. I Fiskevejr gaar Baadene ud om Aftenen for at være paa Fiskepladsen ved Daggry. Langlinerne sættes ud, og Fangsten varer til over Middag, da Baadene gaar hjem for atter at gaa ud, naar Fangsten er bragt i Land, og Mandskabet har faaet lidt Hvile.

I Marts Maaned begynder det store Vaarfiskeri, naar Torsken kommer paa Bankerne. Saa mødes Trawlere, Kuttere og Baade for hver at tage sin Part hjem.

Det hænder da ofte, at Trawlerne forulemper de færøske Baade og ødelægger Linerne, hvorfor Inspektionsskibet hyppigt maa vise sig paa Fiskepladsen.

De unge færøske Fiskere, hvis Maal er at komme

til at føre Kutter, søger om Vinteren Uddannelse paa Fiskeskipperskolen og indstiller sig tidligt om Foraaret til Fiskeskippereksamen, som afholdes for en Kommission, der bestaar af Inspektionsskibets Chef og Officerer.

Trawlerne, der, som ovenfor nævnt, holder til paa Vaarfiskegrunden, søger ogsaa Bankerne NV og SV for Øerne. Naar daarligt Vej lægger Hindringer i Vejen for Fiskeriet, søger de fremmede Skibe ind under Land eller paa Fjordene for at faa Læ og kan saa falde for Fristelsen til at sætte Trawlen ud. For at forhindre Lovovertrædelser og anholde de Trawlere, der gør sig skyldige i Rovfangst paa Territoriet, maa Inspektionsskibet foretage hyppige Inspektioner saavel om Dagen som om Natten. Da »Beskytteren« tidligt paa Togtet indbragte et Par Trawlere til Thorshavn, blev der Glæde blandt Befolkningen, da det var flere Aar siden, at Anholdelse for ulovligt Fiskeri havde fundet Sted.

»Beskytteren«s øvrige Virksomhed.

Paa Rejserne mellem Øerne medtog Skibet ofte Passagerer, der foretrak »Beskytteren« for den lille Damper, der besørgede Lokaltrafikken. Tjenesterejser med Embedsmændene: Amtmanden, Landfogden og Sorenskriveren, naar disse skulde rundt paa Øerne i Embeds Medfør, blev hyppigt foretaget, ligesom Rejser med Syge. I Skibets rummelige og varme Maskingang blev der indrettet Opholdsrum for de Syge, der ofte var meget skrøbelige Individider.

En Aften i uroligt Vejr blev »Beskytteren« prajet af en Baad udfør Viderejde paa en af de nordlige Øer. Baadens Besætning anmodede om Skibet vilde bringe en Syg til Hospitalet i Thorshavn. Da det var paalands Kuling, kunde Skibet ikke ankre, men maatte holde gaaende, til Baaden kom ud med den Syge, en ældre Kvinde, der led af Tuberkulose. Patienten var anbragt paa en Baare i Baaden. At faa Baaren om Bord voldte en Del Besvær paa Grund af Mørket og den høje Sø, men da Projektøren blev tændt og et Fartøj firet af, gik det forholdsvis let. Baaren blev lagt over i »Beskytteren«s Baad, som blev hejst op i Højde med Lønningen, hvorefter Baaren toges ind paa Dækket. Der vankede dog en Del Knubs, da Baaden huggede stærkt mod Skibssiden, trods Anvendelse af Fendere og Baadshager.

Den Syge kom godt i Land i Thorshavn, men døde nogen Tid efter.

Et Par Gange maatte Skibet yde strandede Kuttere Hjælp ved Flothringelse og eftersøge Baade, hvis Udeblivelse fra Bygden havde givet Anledning til Ængstelse, smaa Tjenester, som Befolkningen vidste at paaskønne.

For at fremskaffe en Statistik over Færøernes Baadfiskeri, maatte »Beskytteren« indsamle Materiale til Udarbejdelse af en saadan og stoppede derfor ofte op ved Bygderne for at indhente Oplysninger hos Købmænd og Fiskere. Et Arbejde, der kronedes med Held, saa »Beskytteren« ved Hjemkomsten var i Stand til at indsende Beretning over Antallet af Baade og Udbyttet af Baadfiskeriet i de for-

skellige Sysler i Lighed med den alt eksisterende Statistik for Kutterfiskeriet paa Færøerne.

Vandfyldning foregik pr. Baad, der var forsynet med Vandsæk og Slinger. Baaden fortøjedes ved Kysten udfor en Elv, der gav godt med Vand. Naar Sækken var fyldt, blev Tragten bundet til og Baaden bugseret om Bord.

I Vestmanhavn, hvor der fandtes Rødspætter i Massevis, blev der sat Garn om Aftenen, naar Skibet blev liggende Natten over. Naar Garnet blev røgtet næste Morgen, var der Fisk til hele Besætningen.

Paa en Inspektionsrejse med Amtmanden rundt alle Øerne, var Skibet en Dag for Indgaaende til Vestmanhavn, som ligger paa Vestsiden af Strømqø. Da Skibet drejede ind i Sundet, kom det forbi en Fugleklippe, der rummede Beboere i Tusindvis. Fuglefjeldet vender altid mod Vest eller Syd.

Paa Fjeldet ses Ujevnheder og Jorddynger, der fremkommer ved, at de blødere Stenarter smuldrer bort i Aarenes Løb. Der danner sig herved Afsatser, den ene over den anden. Disse Afsatser er Lomviens Hjem, hvor den findes i Massevis.

Oven over Lomvien bor Maagen, og allerøverst har Søpapegøjen sit Skjul. Omkring Fjeldets Fod plasker og dykker Fuglene i Tusindvis under øredøvende Støj og Larm.

Da »Beskytteren« passerede Klippen, blev der med Amtmandens Billigelse affyret et Skud med Kanonen rettet paa et Sted i Klippen, hvor der ikke saas Fugle af nogen Art.

Virksomheden af Skuddet viste sig ved, at alle Fjeldets Beboere kom paa Vingerne og gjorde et kolossalt Spektakel. Larmen vilde ingen Ende faa, og først, da »Beskytteren« drejede ind til Vestmanhavn, saas Fuglene søge tilbage til Fjeldet.

Under Opholdet ved Øerne blev der vist Besætningen den største Gæstfrihed, ikke alene fra Embedsmændenes Side, men ogsaa af Befolkningen. Selskabelige Sammenkomster i Land maatte af og til afbrydes, naar det tog paa med at blæse, og Varselskuddet kaldte Besætningen om Bord, naar Skibet laa paa en udsat Ankerplads.

En Aften i Januar Maaned blev der afholdt Karneval i »Klubben« i Thorshavn. Adskillige af »Beskytteren«s Besætning, saavel Officerer som Menige deltog i Festen, der var meget animeret. Deltagerne optraadte i smukke og morsomme Dragter, og Dansen gik livligt, men Varmen var trykkende i det noget lavloftede Lokale. Da Udskænkning af spirituøse Drikke var forbudt, maatte Karnevalsgæsterne nøjes med Kaffe og Sodavand, udmærkede Nydelsesmidler, men ikke egnede til at sætte Stemningen op. Ikke destomindre fik Festen et udmærket Forløb, og der dansedes til den tidlige Morgen.

Orkanagtig Storm paa Thorshavn Red.

En Eftermiddag midt i Januar kom »Beskytteren« til Thorshavn fra Trangisvaag paa Suderø, den sydligste af Øerne. Skibet medførte Passagerer, der-

iblandt nogle Damer, som havde lidt Søsygens Kvaler paa Rejsen.

Ved Ankomsten til Thorshavn tog Skibet sin Fortøjning og satte Passagererne i Land.

Thorshavn Red deles af et Næs (Stenrev) i Østre- og Vestre-Vaag. Tværs over Vestre-Vaag var strakt en meget svær Kæde, hvis Ender var fastgjort i Klippen paa begge Sider af Vaagen. Midt paa Kæden var ihekset en anden svær Kæde, der havde en smækker Kæde i Tampen. Til Kæden var fastgjort et Forfang med Boje.

Naar Skibet søgte sin Ankerplads, satte det sit Anker som sædvanlig, stak ud paa Kæden og fiskede Bojen op, hvorefter Kæden blev halet indenbords, til den svære Kæde kom paa Dækket. Med Kæden toges Tørn om Bedingen, og saa laa Skibet fast.

Den omtalte Dag begyndte det at friske, da »Beskytteren« havde taget sin Fortøjning. Vinden var SSO, den farligste Vind paa Thorshavn Red, da hele Atlanterhavet sætter ind.

Hen paa Aftenen blæste det stormende, og Søen blev voldsom. Postdamperen, der laa til Ankers i Nærheden af »Beskytteren«, lidt længere fra Land, maatte lette og søge Kongshavn, hvor Ankerpladsen er tryk med alle Vinde. Det kneb for Postdamperen at faa Ankrene hjem i den høje Sø, og Skibet var flere Gange tæt ved Næsset.

I »Beskytteren« blev Lugerne skalkede, Fartøjer og alle løse Genstande surrede. Paa Kedlerne holdtes fuld Damp, og Maskinen var klar til Brug, hvis Fortøjningen skulde springe.

Stormen hylede, og Søen væltede ind mod Klipperne, som ikke var mange Favne agterude. Skibet satte hele Stævnen under Vand, og Agterskibet kom højt op i Luften, men der gik ingen Kraft paa Kæden eller Spillet; den svære Kæde blev løftet ganske jævnt op.

Hen paa Natten blæste det en orkanagtig Storm med en Barometerstand af 708 mm.

Da det blev lyst den næste Dag, var Byens Befolkning paa Benene og nede ved Havnen for at se »Beskytteren« ride Stormen af. Uvejret varede tre Dage, i hvilken Tid al Forbindelse med Land var afbrudt, men da Skibet havde rigelig Forsyning med Vand og Proviant, følte ingen Mangel om Bord, og Tryghedsfølelse manglede heller ikke. Fortøjningen var fortrinlig. Alligevel følte det som en Lettelse, da Stormen havde raset ud. Saa hurtigt det lod sig gøre, kom Skibet let og satte Kursen Nord paa for at se, hvad Trawlerne tog sig for.

Besøg af tyske Krigsskibe.

Hen paa Foraaret fik Øerne Besøg af to store tyske Krigsskibe. Panserskibet »Elsass« og Panserkrydseren »Blücher«, som med den danske Regerings Tilladelse tog Ophold ved Færøerne i fjorten Dage for med Fuglefjord som Basis at afholde Skydeøvelser i Atlanterhavet.

Efter Skibenes Ankomst til Thorshavn aflagde den Højstkommanderende Besøg hos Amtmanden,

hvorefter Skibene afgik til Fuglefjord, hvor der toges Station.

Fuglefjord ligger paa Østerø, har en beskyttet Ankerplads og er let tilgængelig Nord fra.

Under de tyske Skibes Ophold ved Øerne havde »Beskytteren« ofte Ærinde paa Fuglefjord og Nord for Øerne og kunde saaledes følge de fremmede Skibes Bevægelser.

Tidlig om Morgenen stod Skibene til Søs, medtagende store Skydeskiver, som blev samlede langs Skibssiden af Krigsskibenes Tømmermænd og Smede. Skiverne blev slæbte til Skydepladsen Nord for Øerne.

Formaalet med Øvelserne var at foretage Skydning i svær Dønning. Efter den tyske Højstkommanderendes Udsagn var Skydning i Nordøsøen ikke tilfredsstillende nok, da der kunde komme Situationer, hvor en Søkamp vilde blive udkæmpet i et af Verdenshavene, og Artilleristerne maatte kunne betjene Kanonerne under alle Forhold. — Verdenskrigen viste tilfulde det rigtige i dette Synspunkt. Sent om Eftermiddagen vendte Skibene tilbage med Skiverne paa Slæb og søgte Ankerpladsen i Fuglefjord, hvor Skiverne blev reparerede for at kunne benyttes næste Dag igen.

I »Elsass« hvor der fandtes Gnisttelegraf, blev hver Dag udgivet en Avis, som bragte Nyt fra den store Verden. Den tyske Chef viste altid »Beskytteren« den største Forekommenhed og undlod aldrig at tilstille Inspektionsskibet Avisen, naar Skibene havde Samkvem. Ved Mødet i Søen stod Mandskabet

i de tyske Skibe opstillet til Parade, naar »Beskytteren« passerede forbi, og »Elsass« kippede Flaget, et Høflighedstegn, der forøvrigt var bortfaldet mellem Krigsskibe.

Chefen for »Blücher«, Kaptajn T., var en gammel Bekendt fra Fiskeriinspektionen i Nordsøen, hvor han gjorde Tjeneste som Næstkommanderende i »Zieten«, men Kaptainen havde med Aarene mistet sit gode Humør og ofrede nu al sin Tid paa Artillerividenskaben, han gjorde Forberedelser og udarbejdede Skydeprogrammet for næste Dag til langt ud paa Natten.

Det store Skib »Blücher« endte som bekendt sine Dage i Nordsøen under Verdenskrigen, men under en anden Chef.

Da Trawlerne i Begyndelsen af Maj forlod Øerne, var »Beskytteren«s Opgave endt, og Stationen blev hævet. Efter en hurtig Hjemrejse ankom Skibet til København, hvor Togtet afsluttedes.

MED STATIONSSKIBET I NORDSØEN I BEGYNDELSEN AF VERDENSKRIGEN

I Sommeren 1914 havde Inspektionsskibet »Absalon« Station i Esbjerg og varetog derfra Fiskeriinspektionstjenesten i Nordsøen. Da Verdenskrigen brød ud, indgik Skibet i Sikringsstyrken og fik dermed andre Opgaver.

Paa Grund af Esbjergs Beliggenhed tæt ved Grænsen og som eneste Havn paa Vestkysten, kunde det forventes, at Byen vilde blive Vidne til maritime Begivenheder paa nært Hold. Byen fik Garnison, og der blev truffet forskellige maritime Foranstaltninger. Efterretningsvæsenet og Stationsskibet blev underlagt en af Marinens Officerer. Fyrene blev slukkede og alle Sømærker inddragne.

Inspektionsskibet overtog Bevogtningstjenesten

af Graadyb og tilstødende Farvande og havde, naar det ikke var til Søes, Station i Esbjerg Havn med Telefon til Skibet, saa det i paakommende Tilfælde kunde løbe ud med kort Varsel.

Den 31. Juli om Aftenen gik der foruroligende Rygter i Esbjerg om Ankomsten af en engelsk Flaade, der var gaaet til Ankers udfør Fanø. At Rygtet talte sandt, var givet, da man fra de højeste Punkter i Esbjerg kunde se Lanterneerne fra de mange Skibe og elektriske Projektører, der søgte rundt i Farvandet.

Rygtet forplantede sig hurtigt til København; i Stationsskibet tvivlede man om Rygtets Rigtighed, da der ikke var modtaget Meldinger fra Udkigsposter, Fiskere og Lodser om Krigsskibes Tilstedeværelse paa dansk Søterritorium, men gjorde dog klar til at gaa ud for at undersøge Forholdene. Inden Dampen var oppe og Skibet klar til Afgang, kom Damperen fra England i Havn og berettede, at de mange Lys, der saas, var Ankerlanterner for Fiskekuttere, der havde søgt Ankerplads under Skallingen. Projektørlysene kom fra Uddybningsmaskinen, som arbejdede paa Barren. Naar Sandpumpedamperen havde sin Last fuld, gik den til Søes for at kaste Indholdet. Ved Tilbagekomsten til Arbejdsstedet brugtes Projektørlys for at finde de udlagte Fortøjninger. Stationsskibet kunde derfor meddele Myndighederne, at Rygtet talte usandt, og anføre Grunden til dets Fremkomst, hvorved der atter kom Ro i Sindene mange Steder.

Den første Tid gik forholdsvis roligt. »Absalon«

foretog ofte Inspektionsture i Søen, saavel om Dagen som om Natten og observerede intet af Betydning, skønt der altid var noget, der tiltrak sig Opmærksomheden. Hver Dag saas et à to store Luftskibe, der om Formiddagen, hver for sig, stod Nord paa følgende Landet. Om Eftermiddagen, næsten paa Klokkeslet, vendte Luftskibene tilbage. Af Flyvemaskiner observeredes utallige, særlig i Nærheden af Graadyb Fyrskib. Luftfartøjerne bevægede sig i alle mulige Retninger. Grupper af tyske Torpedobaade saas af og til.

»Absalon« havde tre Ruter at vælge imellem, enten gennem Slugen Løbet over Horns Rev og videre Nord paa langs Landet, eller ud til Horns Rev Fyrskib.

Den tredie Rute gik Syd paa forbi Fanø eller SV over. Naar de tyske Patrouillefartøjer kom i Sigte, vendte »Absalon«. Enkelte Gange, naar Søen var rolig, kunde man fra Inspektionsskibet se de tyske Miner staa i Vandet.

Meget ofte søgte Skibet Ankerplads ved Skallingen, hvorfra der kunde holdes vaagent Øje med alle Skibe, der passerede ud og ind.

Om Natten var al Skibsfart standset, men Fyrene kunde tændes under visse Forhold og benyttes, som f. Eks. af Rutebaadene, saalænge Englandsfarten opretholdtes.

»Absalon«, der var forsynet med Gnisttelegraf, kunde altid, naar det ønskedes, faa Fyrene tændt ved Henvendelse til Stationsofficeren i Esbjerg.

Paa Ankerpladsen ved Skallingen kunde det

blæse meget haardt i Efteraars- og Vintermaanederne, og Skibet, der til Fiskeriinspektionstjenesten var forsynet med et svært og et lettere Anker, maatte tidligt paa Efteraaret rekvirere et svært Anker til Ombytning med det lette for at kunne ride Stormene af.

I Løbet af Vinteren fandt der et Par Strandinger Sted paa Barren, hvor Redningsbaaden maatte ud og bjærge Besætningen paa de strandede Skibe. Et af Skibene var en stor Damper, der skulde til Esbjerg og holdt paa, trods den manglende Afmærkning. Særlig følte Mangelen af Lystønden, der havde Plads udenfor Barren til Anduvning af Graadyb. Den store Damper, der strandede sent om Aftenen, var Vrag næste Morgen.

En Dag, da »Absalon« havde været ved Horns Rev Fyrskib og var for hjemgaaende, blev det Taage, da Skibet passerede Graadyb Fyrskib. Barometret var faldende, og alt tydede paa daarligt Vejr. Til Vejledning for »Absalon«, Lodser og Fiskere, var der paa den ene Side af Løbet over Barren udlagt en lille Vager uden Topbetegnelse. Fra Vageren voldte det ingen Vanskelighed selv i Taage at finde Ankerpladsen ved Skallingen.

Da »Absalon« var for udgaaende om Morgenen, passeredes en Fiskekutter, der laa til Ankers tæt udenfor Barren, lidt Nord for Løbet.

Da Skibet for hjemgaaende havde udløbet sin Distance fra Graadyb Fyrskib, hørtes Taagesignal fra Kutteren ret forude, og denne passeredes ganske klos. Samtidig blev der mindsket Fart, og Loddet

blev brugt. Da Skibet fik mindre Vand, blev der slaaet Stop og fuld Kraft bak.

Skibet stod fast og rørte sig ikke en Tomme. En ikke helt behagelig Situation, da det trak op til stormende Kuling af Vest. Dønningen begyndte at sætte ind, Mørket stundede til, og Radiotelegrafisten var i Land med Orlov, saa der kunde ikke rekvireres Hjælp ad telegrafisk Vej, hvis dette skulde gøres nødvendigt. Maskinen arbejdede stadig fuld Kraft agterover, men Skibet rørte sig ikke. Pludselig kom der en lille Klaring forude, hvori den lille Vager skimtedes lidt om Bagbord. Nu var man klar over Situationen. Skibet maatte staa paa Kanten af Grunden paa Løbets Sydside. Fra fuld Kraft bak blev Maskintelegrafisten sat paa fuld Kraft frem. En Skuren i Sandet, og »Absalon« var fri og ude i Løbet. Ved Pejling af Pumperne viste det sig, at Skibet var tæt. En halv Time efter var Inspektionsskibet til Ankers ved Skallingen; to Timer senere blæste det en Storm, som »Absalon« ikke havde kunnet staa for.

Aarsagen til Grundstødningen var, at der fra Kutteren, som blev prajet under Forbipassagen og spurgt, om den laa paa samme Plads som om Morgen, blev svaret ja. Senere viste det sig, at Kutteren netop var under Letning for at søge ind for Vejret og var drevet lidt Syd over.

Drivminer.

Med Efteraarets Storme begyndte Minerne at rive sig løs og nærme sig den danske Kyst.

Den første Mine blev meldt fra Graadyb-Fyrskib. »Absalon« naaede Fyrskibet lige i Skumringen. I Fyrskibet hang Mandskabet paa Lønningen og holdt Udkig med Uhyret, der laa og drev tæt ved Skibet. »Absalon« fik hurtigt en Baad i Vandet og en Trosse fast i Minens Manipulationsringe. Med Minen i lang Slæber blev Kursen sat paa Graadyb. Imidlertid var det blevet mørkt, og Taagebanker satte op. Radiosignal om at tænde Fyrene i Graadyb blev afgivet. Kort efter indfandt Taagen sig. Da det var umuligt at søge ind i Graadyb, maatte Skibet ankre.

Da »Absalon« efter Bestikket var ud for Anduvningstøndens Plads og lidt Nord for Fyrlinien, gik Ankeret i Bund. Klokken var dengang 8. En Time efter skiftede Strømmen, og Minen kom drivende ned langs Skibssiden. Med lange Baadshager blev der sat fri paa Minen, som omsider sakkede agterud. Taagen var nu tæt, og det begyndte at friske, saa det var ikke udelukket, at Skibet maatte stikke Minen fra sig og staa til Søs.

Lidt over Midnat begyndte det imidlertid at klare. Klokken 2 slog Fyrene igennem. »Absalon« laa paa den gissede Plads, lidt Nord for Fyrlinien. Ankeret blev hurtigt hevet op og med haardt indgaaende Vande holdtes med Minen paa Slæb ind i Løbet, hvor den næste Vanskelighed snart viste sig. Udfor Skallingen var Farvandet opfyldt af Ankerliggere;

Fiskekuttere, som havde søgt Ankerplads for Natten. For at kunne sno sig mellem alle Fartøjerne, maatte der kortes ind paa Slæberen. »Absalon« kom dog godt igennem. Udfør Jerg paa Fanø gik Skibet til Ankers, firede en Baad i Vandet og bugserede Minen ind paa Stranden, hvor Desarmering fandt Sted. Næste Morgen stod Skibet ind til Esbjerg og lagde den tomme Minekasse i Land. Den mærkelige Genstand blev taget i Øjesyn af mange Mennesker.

Fra nu af var der Miner i Massevis i Løbet af Vinteren. Mange drev i Land paa Vestkysten, hvor Skibets Søminører uskadelliggjorde dem.

For »Absalon« gjaldt det om at holde Graadyb og Farvandet udenfor Graadyb ryddeligt. I Begyndelsen blev Minerne, der drev i aaben Sø, skudt ned med en Kanon, men denne Metode blev dog senere forladt, dels fordi der medgik for mange Projektiler, dels fordi Minerne, som aldrig eksploderede, men kun fyldtes med Vand og sank, kunde blive farlige for Snurrevaadsfiskeriet.

Skønt Skibets Kanonér var en af Marinens bedste Skytter, blev der ofte affyret henimod 40 Granater, inden det lykkedes at træffe Minen. Indenfor en Skudafstand af c. 800 Meter maatte Skibet ikke komme, og dertil kom Skibets ringe Størrelse og dermed følgende urolige Underlag for Kanonerne, som i Forbindelse med Dønning og Sø vanskeliggjorde Træfningen.

Det blev derfor opgivet at skyde Minerne, og den første Fremgangsmaade blev igen benyttet. Minerne blev slæbt ind i Graadyb, hvor de fortøjedes paa

lavt Vand og spængtes. Naar Minerne blev fortøjede, var det for at Strømmen ikke skulde føre dem bort. Sprængningen fandt dog ikke altid Sted med det samme; naar der var mange Miner i Farvandet, kunde der hengaa flere Dage, inden de opfiskede Miner, der maatte være fortøjede paa afsides liggende Steder, blev bortsprængte. Desuden kunde Sprængningen kun foretages ved Lavvande.

Sprængningen foregik ved, at en lille Mine blev anbragt ovenpaa Minen. Fra den lille Mine førtes et Tændkabel til et Tændapparat, der var anbragt i passende Afstand fra Minen, men først maatte der tages Sikkerhedsforanstaltninger. Mennesker, Skibe og Baade maatte afvises, hvilket let lod sig gøre. Værre var det med Kreaturerne. Paa Fanø gaar Køerne frit omkring langs Stranden, hvorfor en Styrke paa en halv Snes Mand maatte landsættes for at drive Køerne fort, inden Sprængning fandt Sted.

Det hændte ofte, naar »Absalon« gik ud fra Esbjerg for at fiske Miner, der var rapporteret drivende i aaben Sø fra Fiskekuttere og Fyrskibe, at en eller flere Miner laa og drev i Graadyb. Disse maatte da først skaffes af Vejen.

I Vinterens Løb kom 3 à 4 Miner ind i Esbjerg Havn, en enkelt Gang ved Nattetid. Den vagthavende Havnebetjent alarmerede saa Inspektionsskibet, hvis Motorbaad gik ud og tog sig af Minen, der blev bugseret til Fanø Strand, hvor den ved passende Lejlighed blev sprængt eller uskadeliggjort.

U. 16.

En Dag i Begyndelsen af December 1914 saas en Undervandsbaad, der var for Indgaaende til Esbjerg Havn. Undervandsbaaden havde faaet Lods i Mundingen af Graadyb. Da Baaden kom i Havn, viste den sig at være tysk Undervandsbaad »U. 16«, der kom fra et Kryds i Nordsøen. Paa Hjemturen maatte Baaden ankre paa aaben Kyst paa Grund af Maskinhavari. Da Skaden var nogenlunde udbedret, lettede Baaden; det blæste stormende af Vest, under Letningen faldt to Mand over Bord og druknede.

Da Brændselolie og saagodtsom alle Provisioner var sluppet op, blev det, ifølge afholdt Skibsraad, besluttet at søge nærmeste Havn: Esbjerg.

U-Baaden ankom til Esbjerg en Søndag Eftermiddag ved 4-Tiden og fik af Havnevæsenet anvist Plads paa Siden af »Absalon«.

Folk strømmede til Havnen i Massevis for at se en af de tyske Undervandsbaade, der allerede paa det Tidspunkt var begyndt at sprede Skræk og Rædsel mellem de søfarende Nationer. Myndighederne fik travlt, Havnepladsen udfør U-Baaden blev afspærret med Militær, og det blev forbudt Baadens Besætning at gaa i Land. Da Besætningen paa U-16 havde levet af Melsuppe i mange Dage, blev der straks sørget for et styrkende Maaltid, som blev nydt med en glimrende Appetit af de sultne Søkrigere.

Ifølge Bestemmelserne i Haagkonventionen skal
Orlogsminder. 11

krigsførende Magters Orlogsskibe, der søger neutral Havn, forlade denne senest 24 Timer efter Ankomsten.

I Løbet af Søndagen blev Spørgsmaalet om Undervandsbaadens Forsyning med Brændselsstof og Proviant afgjort af Myndighederne, saa Indladningen kunde begynde om Mandagen.

Paa Maskinens Istandsættelse arbejdede U-Baadens Besætning under hele Opholdet i Esbjerg, men fik ingen Hjælp, da alt Arbejde, der vedrørte det tyske Fartøj, skulde foregaa uden Assistance fra Land.

Klokken 3 Mandag Eftermiddag var Undervandsbaaden klar til Afsejling, og »Absalon« var beordret til at ledsage det tyske Krigsskib til Grænsen af dansk Søterritorium. Da Skibene skulde kaste los, fik U-Baaden en Trosse i Skruen, hvorved Afsejlingen forsinkedes en god halv Time.

Da Undervandsbaaden havde meldt klar igen, stod »Absalon« ud af Havnen, fulgt af det tyske Krigsfartøj. Havnekajerne var tæt pakkede med Tilskuere, der var mødt op for at se paa Afsejlingen.

Paa Grænsen af dansk Søterritorium skiltes de to Skibe. U-Baaden satte sin Kurs og forsvandt i Mørket, »Absalon« vendte tilbage til Havnen.

U-Baadens Chef, der var af dansk Afstamning, omkom Aaret efter, da han med en anden Undervandsbaad blev hængende i de engelske Netspæringer.

Tysk Luftskib L. III.

Som tidligere omtalt passerede regelmæssigt to store Luftskibe (Zeppelinere) hver Dag forbi Esbjerg for nordgaaende om Formiddagen og sydgaaende om Eftermiddagen.

Den 17. Februar 1915 havde det store Luftskib L. III passeret Esbjerg til sædvanlig Tid om Formiddagen med nordlig Kurs. Tidligere end det plejede saas Luftskibet komme tilbage. Det blæste en stiv sydlig Kuling med Sne. Luftskibet fulgte nærlig Kystlinien. Fra Havnen kunde man se, at det kæmpemæssige Luftfartøj avancerede meget langsomt. Zeppelineren syntes at have Vanskelighed ved at forcere op mod Vejret og stod til Tider næsten stille. Forparten af Luftskibet pegede nedefter, rimeligvis trykket af Sneen.

Da L. III søgte nærmere ind mod Land, og en Stranding syntes uundgaaelig, gjorde »Absalon« klar til at gaa ud for eventuelt at bringe Hjælp.

Inden alle Forberedelser var trufne, styrtede Luftskibet ned paa Fanø Nordstrand og eksploderede. Besætningen — 22 Mand — slap alle uskadt fra Katastrofen, men det store Luftskib blev Vrag.

Besætningen blev straks interneret paa Fanø under Bevogtning af Militær. Stellet af Luftskibe blev savet i Stykker og opmagasineret med alt Tilbehør under Politiets Segl for at udleveres efter Krigen.

Af Tilbehør fandtes Vaaben, Instrumenter, Kort og meget andet, deriblandt Muffer til Besætningen

og flere store Bomber, som ifølge Officerernes Udsagn ikke var helt paalidelige og derfor skulde behandles med Varsomhed.

Aarsagen til Strandingen var, at nogle af Luftskibets Motorer var ude af Funktion og Resten ikke kraftige nok til at drive Skibet frem mod den stormende Kuling, hvortil kom, at Sneen havde trykket Skibets Forpart, som ikke kunde holdes oppe.

Det forlød endvidere, at L. III' Fører havde af-fyret sin Revolver mod Skroget, da Strandingen havde fundet Sted, for at fuldstændiggøre Ødelæg-gelsen af det stolte Luftfartøj.

Skonnerten »Jason«.

Sent en Sommeraften i 1915 fik »Absalon« traad-løst Telegram fra Horns Rev Fyrskib med Melding om, at en svensk Fiskekutter med mange Saarede og danske Søfolk om Bord ønskede Assistance.

Efter at Aftale var truffet med de civile og mi-litære Myndigheder angaaende Forberedelser til Modtagelse af de Saarede, stod Inspektionsskibet til Søs.

Natten var mørk og blæsende. Da Barren var passeret, blev Kursen sat paa Vyl Fyrskib. Paa Vejen til Fyrskibet passerede »Absalon« flere Fiske-kuttere. Fra Vyl blev der styret paa Horns-Rev Fyr-skib, hvorefter enhver Fiskekutter, der kom i Sigte, blev belyst med Projektøren.

Midtvejs mellem Vyl og Horns-Rev observeredes en Fiskekutter, hvis Dæk var stuvende fuldt af Men-

nesker. De mange hvide Huer røbede, at det maatte være Orlogsgaster. »Absalon« holdt tæt til Kutteren og fik bekræftet, at det var den svenske Kutter, som havde prajet Fyrskibet og udbedt sig Assistance. Kutteren havde Kurs paa Esbjerg.

Redningsbaaden blev sat i Vandet, og en Officer sendt om Bord i Kutteren. Officeren havde Ordre til kun at henvende sig til den svenske Skipper og skaffe udførlig Underretning om, hvad der var passeret.

Da Officeren vendte tilbage til »Absalon«, kunde han meddele følgende:

Om Bord i Kutteren befandt sig, foruden Fartøjets Besætning, Chef, Officerer og Mandskab fra den tyske Hjælpekrydser »Meteor« samt Besætningen, ialt 6 Mand fra den danske Skonnert »Jason«, der var blevet stukket i Brand af »Meteor«.

Hjælpekrydseren havde været paa en Ekspedition i Nordsøen, hvor den havde udlagt Miner udfor Firth of Forth og skudt et engelsk Patrouilleskib i Sænk. En stor Del af Patrouillefartøjets Besætning druknede, men henimod et halvt Hundrede blev bjærgede af »Meteor«, af de bjærgede var en halv Snes haardt saarede.

Paa Hjemturen fra Firth og Forth til tysk Havn mødte »Meteor« den danske Skonnert, der var paa Rejse fra Sverrig til engelsk Havn med Props. Efter at have taget Skonnertens Mandskab om Bord, stak »Meteor« det danske Skib i Brand, hvorefter det tyske Skib satte Kurs Syd paa. Ved et traadløst Telegram fra en Zeppeliner fik Hjælpekrydseren Meddelelse om, at den var forfulgt af engelske Krydsere.

Fra »Meteor« observeredes nu en Fiskekutter, der havde tonet svensk Flag.

For at redde sin Besætning, løb Kaptain K., den tyske Chef, sit store Skib langs Siden af den svenske Kutter og beordrede alle fraborde. De Saarede kom først over i Kutteren, derefter Englænderne, de Danske og »Meteor«s egen Besætning. Da hele Besætningen var kommet over i Kutteren, og denne havde forladt »Meteor«, tog Kaptain K., ledsaget af et Par frivillige, Kutterens Jolle og roede over i sit Skib, hvor han aabnede Bundventilerne. Da Jollen var kommen tilbage til Kutteren, saas Agterenden af »Meteor« gaa ned, og kort efter var det store Skib forsvundet i Dybet.

Med Dækket tæt pakket af Mennesker tog Kutteren Kurs paa Horns-Rev Fyrskib. Undervejs blev en norsk Fiskekutter prajet, og denne tog alle Englænderne om Bord for at landsætte dem i en engelsk Havn. Under Forbipassagen prajede den svenske Kutter Fyrskibet og fortsatte med Kurs paa Esbjerg.

Da der ikke fandtes Saarede om Bord i Kutteren, var der ingen Grund for »Absalon« til at tage denne til Esbjerg, og det blev derfor foreslaaet den svenske Skipper at lade »Jason«s Besætning gaa om Bord i »Absalon« og sejle videre til tysk Havn med »Meteor«s Besætning. Dette Forslag vilde den tyske Chef dog ikke tiltræde, da han var ukendt med Forholdene i den sydøstlige Del af Nordøsøen og Minespærringernes Beliggenhed, og han ønskede derfor at komme ind til Esbjerg.

Da der fra »Absalon« blev gjort opmærksom paa,

at Kutteren ved at holde en opgivet Kurs hurtigt vilde støde paa de tyske Patrouillefartøjer og af disse blive lodset til Havn, bøjede den tyske Chef sig.

»Jason«s Mandskab kom om Bord i »Absalon«, og Kutteren stod Syd paa.

Pr. Radio blev der derefter meldt til Myndighederne i Esbjerg, at der ikke vilde blive bragt Saarede til Byen.

Klokken 8 Formiddag fortøjede »Absalon« i Esbjerg Havn og landsatte »Jason«s Besætning. Samme Dag blev der optaget Søforhør over Begivenhederne, der havde fundet Sted vedrørende »Jason«s Ødelæggelse.

Et Aar efter Verdenskrigens Udbrud skiftede Stationsskibet delvis Officerer, og andre fik dermed det Hverv at overvaage de Tildragelser, der fandt Sted i Nordsøen i Nærheden af den danske Kyst.

BLANDT HJEMVENDENDE, FREMMEDE KRIGSFANGER

I Begyndelsen af December 1918 blev Kaserne-skibet »Fyen« indrettet til Opholdssted for fremmede Krigsfanger, der var under Hjemsendelse fra de tyske Fangelejre.

For de flestes Vedkommende varede Opholdet om Bord ca. 14 Dage, undertiden længere. Transporten af Krigsfangerne fra Tyskland til Danmark fandt Sted med Dampskib eller pr. Bane efter Lejrenes Beliggenhed; naar Opholdet i Danmark var afsluttet, befordredes Krigsfangerne videre til England og nye Hold kom om Bord.

Kaserneski-bet, som laa fortøjet ved Orlogsværftet, havde Plads til 6 à 700 Mand, anbragte i Hængekøjer.

Det første Krigsfangehold bestod af engelske Sol-

dater fra forskellige Afdelinger og af forskellige Vaabenarter. To yngre Officerer, Kaptajn M. af det 4. Northhumberlandske Fusilierregiment og Løjtnant D. af de kongelige irske Riffelskytter, tog fast Ophold om Bord for at være til Assistance for Skibets Officerer.

Krigsfangernes Udseende ved Ankomsten vidnede om udstaaede Strabadser og Savn. Tøjet var gammelt og laset og Støvlerne i en elendig Tilstand, dertil kom, at mange af Soldaterne var saarede og indbundne, saa det var et noget ynkeligt Syn at se disse Mennesker stille op til Mønstring paa Skibets øverste Dæk, hvor hver Mand fik udleveret Nummer og Køje samt anvist Køjeplads, der bestod i to Kroge under Dækket, og Plads ved Spisebordet.

Da Indrulleringen havde fundet Sted, og Krigsfangernes Tøj var stuvet af Vejen, blev hele Styrken sendt til Badning i forskellige Hold; men da adskillige af Soldaterne var befængt med Utøj, foregik Rensningen paa dertil indrettede Anstalter udenfor Skibet.

Efter den store Renselsesproces blev det gamle Tøj ombyttet med nyt, af hvilket der fandtes store Beholdninger i det engelske Tøj- og Proviantdepot, der var oprettet i Københavns Frihavn, forinden Hjemsendelsen fandt Sted.

Ved Tilbagekomsten til Skibet havde Soldaterne et helt andet Udseende; rene og velklædte unge Mænd tog Plads ved Bordene og lod den danske Skibskost vederfares Retfærdighed.

De Syge og Saarede mødte hos Lægen, der med en Stab af Sygepassere eftersaa og skiftede Banda-

ger og Forbindinger, et ikke ringe Arbejde, der gentoges hver Dag. Da det var besværligt for mange af de Saarede at komme op i Hængekøjerne, fandt de snart ud af at rede Køjen paa Dækket, hvad der i høj Grad vanskeliggjorde Passagen mellem Køjerne for de øvriges Vedkommende.

Det varede dog ikke længe, før alle følte sig hjemme om Bord, og Krigsfangerne led heller ingen Nød. Som Supplement til Skibskosten uddeltes ekstra Rationer af Spise- og Drikkevarer, der var sendt om Bord i store Mængder fra det engelske Depot. I Kaserneskipets Lastrum, hvor der i Forvejen fandtes Sække med Gavepakker fra England i Hundredvis, bortstuedes Kasser med Konserves, The, Chokolade, Tobak, Vin m. m. »Fyen«s faste Besætning, der bestod af ca. 60 Mand, blev ikke glemt, med stor Rundhaandethed uddelte de engelske Befalingsmænd Rationer og Gaver til hver Mand i Skibet.

Foruden menige Soldater havde mange Officerer midlertidigt Ophold i »Fyen«. En Aften fik Skibet uventet Indkvartering af 250 Officerer, der kom med Dampskib fra Tyskland; da der kun kunde skaffes Kammer til 20, maatte Resten i Hængekøjer, hvad der ikke tiltalte Officererne; men næste Dag blev der skaffet bedre Kvarter paa Byens Hoteller.

Efterhaanden blev Soldaterne skibsvante, og det daglige Liv gik sin rolige Gang uden Forstyrrelse af nogen Art. Mellem Skibets Besætning og Krigsfangerne herskede det bedste Forhold, og de danske Matroser paahørte med Interesse Krigsfangernes Beretninger fra Krigen og Fangelejrene, ligesom de Fremmede med Opmærksomhed fulgte enb

dragelse i Skibet. Under Morgenrengøringen fik Krigsfangerne anvist Plads i Land udfor Skibet, hvor de kunde tage deres Morgenmotion; først naar Vandet var fejtet af Dækkene, blev Dørene lukkede op, hvorefter Soldaterne myldrede om Bord og samledes paa øverste Dæk, hvor Uddelingen af Breve og Pakker fandt Sted.

Ved Landlov overførtes Krigsfangerne til Toldboden, hvor ogsaa Afhentning fandt Sted. Skibets store Motorbaad, der benyttedes til dette Brug, var i Fart det meste af Dagen til sent om Aftenen.

Disciplinen lod intet tilbage at ønske, kun skortede det paa et Punkt, nemlig med Hensyn til Tobaksrygning.

Englænderne røg overalt og til alle Tider, selv i Køjerne, udfra det Ræsonnement, at de betragtede sig som frie Mænd efter Krigens Afslutning. For at forebygge Ildsvaade blev Skibets Sprøjter klargjorte hver Aften, og Pøse og Ballier med Vand henstillet paa de forskellige Dæk; efter Landlov var Brandpatrouillen i travl Virksomhed med Rondering paa alle Dæk, indtil Landlovsgasterne sov trygt.

Julen formede sig som en straalende Fest med Gudstjeneste og Juletræ, og det manglede ikke paa god Behandling fra Englændernes Side overfor de Besøgende, saavel mandlige som kvindelige, der kom om Bord i Juledagene.

Mesterbokseren.

Til Adspredelse for Krigsfangerne var der paa Skibets øverste Dæk opført et Teater, og dette Kunsttempel skaffede »Fyen«s Beboere mange Glæder.

Forestillinger af forskellig Art opførtes paa alle Tider af Dagen, og Programmet var righoldigt: Skuespil, Koncert, Variétéforestilling og Sportsopvisning, Imellem de engelske Soldater fandtes Sangere og Skuespillere fra Englands største Scener. Det var dog særlig Boksekampene, der fangede Interessen og samlede fuldt Hus paa Tilskuerpladsen; den førnævnte Kaptajn M., der var en fortrinlig Bokser, tog sig ofte en Dyst med de menige Soldater og gik altid af med Sejren.

En Aften, da en kæmpestor, engelsk Korporal, der var noget paavirket af Spiritus efter Landlov, ikke vilde efterkomme sine Foresattes Ordre og opførte sig som en besat, blev Kaptajn M. tilkaldt.

Kaptajnen og Korporalen var Krigsfæller fra Skyttegravene paa den franske Front, saa Kaptajnen var ikke ukendt med den rasende Krigers Tilbøjeligheder og vidste, at det vilde gaa ud over Korporalens Omgivelser, hvis han ikke blev skaffet af Vejen i Tide.

Kaptajn M. udbad sig derfor Tilladelse til at »ordne« Korporalen med et Boksestød, hvad der vilde være ganske ufarligt, naar Stødet førtes paa rette Maade. Tilladelsen blev givet, og et Øjeblik efter laa Korporalen i Dækket.

Den lille Episode fandt Sted Klokken 11 om Aftenen. Efter Kaptajnens Raad skulde Korporalen blive liggende; nogle Timer efter vilde han nok være paa Benene igen. Korporalen blev overladt til sig selv, og en Mand af Vagten fik Paalæg om at holde et vaagent Øje med den sovende Kæmpe, der trak Vejret normalt. Klokken 2 vaagnede Krigeren og

rejste sig op efter at have gnedet Øjnene; skønt han syntes at være lidt uklar over Situationen, lykkedes det ham dog ret hurtigt at komme til Køjs, hvor han snart faldt hen i Drømmerier om Aftenens Hændelser.

Japanere og Hinduer.

Til de mange Krigsfanger, der hidtil havde bestaaet af engelske Soldater, kom senere nogle Fransk-mænd og efter Nytaar 170 Japanere og Hinduer, der var faldne i tysk Fangenskab ved Opbringelse af Handelsskibe i det indiske Ocean.

Som bekendt opererede de tyske Hjælpekrydsere »Emden«, »Wolff« og Möwe« i de asiatiske Farvande og opbragte Handelsskibe af tyskfjendtlige Nationer, hvorved de forhindrede Tilførsler til Europa og samtidig opretholdt deres egen Tilværelse ved at forsyne sig med Kul og Proviant fra Priserne.

Efter at være ført til tysk Havn maatte de asiatiske Krigsfanger dele Skæbne med Ententens Soldater i de tyske Fangeleje.

Japanerne og Hinduerne blev paa »Fyen« indlogerede hver for sig, afsondrede fra de øvrige Krigsfanger, dog var det øverste Dæk tilgængeligt for alle.

Japanerne, der næsten alle var Sømænd og Handelsmænd, viste sig i Besiddelse af høj Grad af Orden og Renlighedssans og var yderst omgængelige, men manglede i deres rolige og stilfærdige Optræden hverken Værdighed eller Selvstændighed. Den gullige Ansigtifarve, det blaasorte Haar og de skraatliggende Øjne med fremstaaende Øjenbryn røbede den mongolske Race.

En udpræget Flid kendetegnede disse Østens Sønner, altid var de beskæftigede. I Brugen af Naal og Traad var de sande Mestre, med Blyant og Pensel fremstillede de kunstneriske Arbejder, i hvilke den for Japaneren ejendommelige Smag i Anvendelsen af dekorative Midler, gjorde sig gældende. Deres Fingerfærdighed var forbløffende og viste sig særlig, naar de optraadte som Frisører, i denne ædle Kunst fandt man ikke deres Lige; og saa kunde de — hvad neppe andre har kunnet — klippe sig selv saa glat og fint, som var det gjort af Mikadoens Hoffrisør.

De manglede ikke Sans for Humor og morede sig kosteligt over de engelske Variéténumre, der opførtes paa den »fynske« Scene. Disciplinen var mønsterværdig, og den af dem selv valgte Fører adlød de blindt. Da Skibskosten ikke syntes at tiltale de smaa Japanere, blev der ved Skibets Foranstaltning skaffet Ris til Veje, og denne deres Hjemlands Spise nød de med stort Velbehag et Par Gange om Dagen.

Første Sekretær ved det japanske Gesandtskab aflagde et Par Besøg om Bord og udtalte hver Gang sine Landsmænds Glæde over Opholdet i det danske Skib. Hvad god Behandling angik, lod Japanerne ikke til at være forvænte fra Fangelejrene.

Hinduerne, der alle havde været Passagerer paa de kaprede Skibe, hørte til forskellige Racer, hvis modstridende Traditioner og Begreber ofte gjorde sig gældende i deres indbyrdes Omgang; de var dog alle besjælede af den for Hindufolkene fælles Nationalfølelse. Deres Udvikling var højst forskellig, lige-

som deres Sprog, og nogle kunde hverken læse eller skrive.

Største Delen af Hinduerne gjorde saaledes Indtryk af at høre til uciviliserede Stammer, men enkelte stod paa et meget højt Kulturtrin og havde bl. a. en lærd Professor, der var ansat ved Universitetet i Kalkutta, i deres Midte. Alle bar orientalske Dragter, der efterhaanden var i en ynkelig Forfatning, men Hinduerne afslog Tilbudet om Soldatertøj, som Englænderne var villige til at give dem. De, der bekendte sig til den muhamedanske Tro, bar Turban.

Den østerlandske Høflighed prægede dem alle, og Taknemmelighed lyste ud af deres Øjne for hver Opmærksomhed, der vistest dem; ligesom Japanerne satte de megen Pris paa Ris, som de selv fik Lov til at tilberede. Hvorvidt deres Renlighed var særlig bevendt, skal ikke kunne siges, men de manglede jo ogsaa det hellige Vand fra Gangesfloden.

Paa Dækket blandede de sig ikke meget med de øvrige Krigsfanger, men holdt sig for sig selv og drøftede egne Interesser; kun sjældent gav de Møde, naar der mønstredes op til Landlov.

I Slutningen af Januar tyndede det stærkt ud paa Krigsfangerens Antal; store Kontingenter, deriblandt Japanere og Hinduerne afgik med Transporterne til England; den videre Transport til det fjerne Østen skulde foregaa over Liverpool og blev ordnet af de engelske Myndigheder.

Naar »Fyen«s Motorbaad, fuldtlastet med Krigsfanger og disses Bagage, satte sig i Bevægelse med Kurs paa Frihavnen, hvor Damperen laa klar til at tage de hjemvendende Krigsfanger om Bord og føre

dem til England, var der altid hjertelig Afskedstagen mellem de bortdragende og »Fyen«s Besætning.

Den store brogede Forsamling af forskellige Nationer og Folkeracer, der daglig færdedes paa »Fyen«s Dæk, var nu splittet og paa Vej hjemefter, nogle til langt bortliggende Egne af Jordkloden.

De mange Tungemaal, der havde lydt, kunde føre Tanken hen paa Babelstaarnet. Og der var jo den sørgelige Sandhed, at den Fredsvarde, Mennesker nu vilde rejse, og som skulde naa helt op til Himlen, aldrig blev fuldendt, fordi de talte hver sit »Tungemaal« og ikke kunde enes om, hvordan Stenene skulde lægges. Om Bord i »Fyen« mærkedes ikke en saadan Forvirring: her var de, der talte de mange Tungemaal, blot opfyldte af en fælles Glæde over, at den frygtelige Krig nu var endt.

Som »Fyen« laa her med sit store beskyttende Tag over det øverste Dæk, mindede Skibet om No:eh Ark. De mange Folkeslag havde her en kort Stund søgt Hvile, forinden de som Trækfugle fløj ud til hver sit Land.

I Begyndelsen af Februar blev de sidste engelske Soldater udskibede, og den gamle Fregat lukkede sine Porte og strøg sit Flag efter at have været Opholdssted i nogle Maaneder for ca. 2500 Krigsfanger, der ventede paa at komme hjem til Fædrelandet.

28

X

